



1974'ten
2024'e
yarım asırdır...

MİLLİ BEKA VE
TAM BAĞIMSIZLIK YOLUNDA

50
GURUR DOLU YIL

1974 - 2024

SAVUNMA, STRATEJİ VE
ULUSAL GÜVENLİKTE

1974'TEN BERİ
SON SÖZÜ

BİZ SÖYLÜYORUZ!



AYLIK SAVUNMA
STRATEJİ VE
ULUSAL GÜVENLİK
DERGİSİ

OCAK 2024 FİYATI 150 TL YIL 50 SAYI 390

KESİNTİSİZ ATEŞ GÜCÜ İÇİN

SAR 109T

(cal. 9 x 19 mm)

sarsilmaz.com



SARSILMAZ

SINCE 1880



SAR 56

(cal. 5.56 x 45 mm)

GELECEĞİNE
GÜÇ KAT

EMPOWER YOUR FUTURE

TUSAŞ - Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.

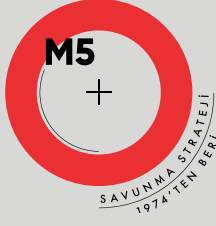
TSKGV'nin Bağlı Ortaklığı ve SSB'nin İştirakidir.
Subsidiary of TAFF and affiliate of SSB.

tusas.com



ANKA III

MUHARİP İNSANSIZ UÇAK SİSTEMİ
UNMANNED COMBAT AERIAL VEHICLE



Dolmabahçe Basın Yayın A.Ş. adına
İmtiyaz Sahibi
Yönetim Kurulu Başkanı
Abdülkadir ÖZKAN
aozkan@dolmabahceas.com

Genel Yayın Yönetmeni
Ardan ZENTÜRK
ardanzenturk@dolmabahceas.com

Yayın Koordinatörü
Abdullah ŞENTÜRK
abdullahsenturk@dolmabahceas.com

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Osman ÖZKAN
osmanozkan@dolmabahceas.com

Washington DC Temsilcisi
Anıl SURAL
anilsural@dolmabahceas.com

Avrupa Temsilcisi
Adnan Özgür ZENTÜRK
aozenturk@dolmabahceas.com

Yayın Danışmanı
Gökhan ERTAŞ
gokhanertas@dolmabahceas.com

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Turan EROL
Prof. Dr. Cengiz ŞİŞMAN
Prof. Dr. İlhan EGE
Doç. Dr. Süleyman ÖZMEN

Haber Merkezi
habermerkezi@dolmabahceas.com
Abdullah ŞENTÜRK
abdullahsenturk@dolmabahceas.com

Adem KILIÇ
ademkiliç@dolmabahceas.com
Ahmet Yasir KAYA
ahmetyasirkaya@dolmabahceas.com

Can ÇALKUÇ
cancalkuc@dolmabahceas.com
Muhammet Ali MECDİYELİ
mamecdiyeli@dolmabahceas.com

Sosyal Medya & IT
Mustafa ERGİNCAN

Dağıtım ve Operasyon
Dilek BOŞNAK
dilekbosnak@dolmabahceas.com

ISSN 2618-6276
Yaygın Süreli Yayın

İdari Mali İşler Müdürü
Işıl TÜREGÜN BALABAN
isilturegunbalaban@dolmabahceas.com

M5 Prime
Buse DEMİRCİ
busedemirci@dolmabahceas.com
Ahmet Semih UĞUR
sugur@dolmabahceas.com

Kurumsal İletişim ve PR Müdürü
Balca AYDOĞDU
balcaaydogdu@dolmabahceas.com

Reklam Satınalma
Dolmabahçe A.Ş.
reklam@dolmabahceas.com

Grafik Tasarım ve Uygulama
Muhammed Fatih ERGİNCAN

İdare Merkezi
Yeni Sülün Caddesi,
Begonya Sokak Numara.2
3.Levent Beşiktaş
İstanbul
+ 90 212 812 9 245
www.dolmabahceas.com

Ankara Büro
Konukent Mahallesi
3035. Cadde Suit Tower
B Blok Daire 71 PK 06810
Çankaya ANKARA
+ 90 312 424 1 022

Baskı
Optimum Basım Sanayii
ve Ticaret Limited Şirketi
Tevfikbey Mahallesi
Dr. Ali Demir Caddesi
No: 51/1
Küçükçekmece İSTANBUL

Dağıtım
Dünya Eko
Basım Yay. Dağ. San. Tic. A.Ş.
Maslak Mahallesi
Eski Büyükdere Caddesi No: 37/8
Sarıyer İSTANBUL

M5 SAVUNMA STRATEJİ DERGİSİ DOLMABAÇE Basın Yayın Dağıtım Reklam ve Organizasyon A.Ş. tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayınlanmaktadır. M5 Dergisinin isim ve yayın hakkı Dolmabahçe Basın Yayın Dağıtım Reklam ve Organizasyon A.Ş.'ye aittir. Dergide yayınlanan yazı fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. Bu içeriğin tamamı veya bir kısmı her ne şart altında olursa olsun izinsiz, kaynak gösterilerek dahi kullanılamaz.



GÜNDEM'den
**KISA
HABERLER**

Sayfa
6

M5
**TÜRKİYE'nin
50 YILINA TANIKLIK**

Sayfa
12

SAVUNMADA
**2023 YILI
Z RAPORU**

Sayfa
18

DENİZLERDEKİ GÜÇ
**GEMİSAVAR
FÜZELERİ**

Sayfa
24

YERLİ
**TANK
AVCILARI**

Sayfa
36

Sayfa
40 İSRAİL'in
**HAVADAKİ MUHARİP
GÜCÜ**

Sayfa
44 2024 YILINDA
**SARSILMAZ'la
BAŞLA**

Sayfa
52 RADAR KATİLİ
**ANTI RADYASYON
FÜZELERİ**

Sayfa
62 AVRUPA BİRLİĞİ
**DOĞU AKDENİZ'de
GASP PEŞİNDE**

Sayfa
66 PKK VEKİL SAVAŞÇIDIR
**VEKALETİ VERENDE
HESAP VERMELİDİR**

Sayfa
72 SAVAŞ
**BU SEFER
UZUN SÜRECEK**

Sayfa
78 GAZZEDEKİ KATLİAM
**AVRUPA'DA BÖLÜNME
SEBEBİ OLDU**

Sayfa
82 DOĞUDAN BATIYA
**SICAK
BÖLGELER**

Sayfa
98 İŞGALCİ ORDUNUN
**EL KİTABINI
YAZMAK**

Sayfa
102 2024 YILINDA
**UKRAYNA
YA ÖLECEK, YA OLACAK**

Sayfa
108 TÜRK
**DÜNYASINDAN
HABERLER**

Sayfa
120 AVRUPA BİRLİĞİ
**İHRAÇ EDİLEN
ÇÖP DENETLENECEK**

Sayfa
124 KİTAP
İNCELEME



M5 DERGİ



INSTAGRAM



X



M5 PRIME

M5 Dergisi ve dijital mecralarına mobil cihazlarınızda bulunan QR Code okuyucusunu kullanarak erişebilirsiniz.



Ardan ZENTÜRK
Genel Yayın Yönetmeni

SAVUNMA SANAYİİ YENİ JEOPOLİTİK DENKLEM OLUŞTURUYOR

Takvimler, 27 Aralık 2023'ü gösteriyordu ve milli-yerli torpidomuz AKYA'nın, ilk kez savaş başlığı ile bir su üstü hedefe dönük atışında yaşanan başarıdan sonra Türk Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Ercüment Tatlıoğlu, gelişmeyi bu cümleler ile paylaşıyordu: "Bugün, Deniz Kuvvetleri için çok önemli bir gün. Yerli ve milli torpidomuz AKYA'nın çok başarılı bir atışını icra ettik ve AKYA torpidosunu Türk Deniz Kuvvetleri envanterine aldık." Kısa bir süre önce yine ROKETSAN ürünü ATMACA gemisavar füzesini envanterine katan, çok yakında donanmayı hava saldırılarına karşı koyacak HİSAR deniz hava savunma füzelerini envantere alacak Deniz Kuvvetlerinin milli-yerli çözümler ile güçlenmesi tarihi önemdedir. Türk yurdu, güçlü bir donanma ile korunması gereken jeo-stratejik kimlik taşır. "Mavi Vatan" bazı gafillerin ileri sürdüğü gibi "saldırgan ideoloji" değil, Türk milletinin Karadeniz-Ege-Akdeniz zemininde milli çıkarlarının korunması, Anadolu-Trakya coğrafyasına dönük muhtemel atakların "uzak sınırlarda" sonlandırılmasıdır. AKYA, ATMACA veya HİSAR'ın MİLGEM kararlılığı ile buluşması, önemli ve anlamlıdır. Türk Deniz Kuvvetlerinin AKYA ile buluşmasından yalnız bir gün sonra 28 Aralık 2023 günü, uzun süredir testleri devam eden ANKA-3'ün uçuşu, geride bıraktığımız yılın son günlerindeki ikinci gurur tablosunu oluşturdu. TUSAŞ tarafından geliştirilen insansız savaş uçağına HÜRKUŞ Temel Eğitim Uçağı ile ANKA İnsansız Hava Aracının eşlik etme-

si, Türk milli-yerli savunma sanayii açısından ayrı bir gövde gösterisiydi. Türkiye ile askeri rekabet arayışındaki bir komşunun kanatları altına girdiği Avrupalı koruyucularından telaş içinde uçak ithal ettiği bir ortamda Türk milli-yerli savunma sanayinin gösterdiği üretim kabiliyeti bir ders niteliği taşımaktadır. Türkiye, hedefleri ile kabiliyetlerini gerçekçi zeminde birleştirmeyi başardığını milli-yerli savunma sanayisinin artık önü alınamaz yükselişi ile sergileyen bir devlettir. Bu görüntünün hırsları kabiliyetlerinin üstünde olan tüm devletlere örnek olması gerekir. 2'nci Dünya Savaşı sonrası ideolojik açıdan ikiye bölünen dünyaya hakim olan Soğuk Savaş yıllarında kendisine dayatılan jeopolitik zorlamaları bir kenara bırakan Türkiye ve o dönemin küresel vesayetini üzerinden silkip atan Türk Silahlı Kuvvetleri ile yaşıyoruz. Bir ittifakın "piyade ordusu" konumundan sırtını milli-yerli savunma sanayisine dayamış, "milli beka hedefleri doğrultusunda" küresel sistemde jeopolitik kırılmalar oluşturan" (1974 Kıbrıs ile başlayıp Bosna-Hersek ile devam eden ve günümüzde Irak-Suriye-Libya-Karabağ'da kendini gösteren) kimliğe ulaşan çok önemli bir değişim süreci. Türkiye, küresel sistemin kalbinin attığı Ukrayna Savaşı çerçevesinde, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün en önemli siyasi miraslarından biri olan 1936 Montrö Anlaşması'nı tek başına uygulayıp, Çanakkale ve İstanbul boğazlarını herkese kapatan bir devlettir! Küresel güçlerin her geçen gün biraz daha saldırganlaştığı bir dünyada sergilenen bu güç herkese mesajdır.

YÜKSEK HASSASİYETLİ GÜDÜM KİTİ

TEBER



TEBER, MK Serisi Genel Maksat Bombaları'nın
vuruş kabiliyetinin artırılması amacıyla entegre edilen
yüksek hassasiyetli **Lazer Güdüm Kiti**dir.



 **roketsan**

GÜNDEM'DEN KISA HABERLER

HAVELSAN'ın bulutaltı insansız hava aracı BAHA, Türk Silahlı Kuvvetleri envanterine dahil oldu.

TSK'NIN GÖZCÜLERİNE BAHA EKLENDİ

HAVELSAN tarafından geliştirilen ve ihracat başarılarına ulaşan bulutaltı insansız hava aracı BAHA, Türkiye'de de ilk kez envantere girdi. Geleceğin hareket ortamındaki ihtiyaçları dikkate alarak "dijital birlik" konsepti üzerinde çalışan HAVELSAN, insansız sistemleri yurt içinde ve dışında kullanıma sunmaya başladı. Dijital birliğin ilk üyesi olan insansız kara aracı BARKAN yıl içinde envantere girerken yıl bitmeden ona BAHA eklendi. Bu yıl BAHA ile Afrika ve Orta Asya'da ihracat başarıları yakalayan HAVELSAN, aracı yurt içinde de güvenlik güçlerinin kullanımına sundu. BAHA, başarıyla sonuçlanan testlerin ardından hizmete sunuldu.

SSİK'TE PROJELER KARARA BAĞLANDI

Savunma Sanayii İcra Komitesi (SSİK) toplantısında pek çok yeni proje karara bağlandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın başkanlığında yapılan Savunma Sanayii İcra Komitesi 3 Ocak tarihinde gerçekleştirildi. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde, basına kapalı gerçekleştirilen toplantı, 2 saat sürdü. Toplantıda pek çok proje karara bağlandı. Toplantıda alınan kararlar ile ilgili İletişim Başkanlığı tarafından yapılan açıklama şöyle: "Toplantıda askeri gemi projeleri kapsamında Uçak Gemisi tasarım aşaması, MİLGEM 9-10-11-12. gemilerinin (i sınıfı fırkateynler), açık deniz karakol gemilerinin, yeni tip çıkarma gemilerinin, yeni nesil mayın avlama gemisinin ve milli hücum botun inşasına yönelik kararlar alındı.



NATO ÜLKELERİNDEN 1000 ADET PATRIOT FÜZESİ SİPARİŞİ

Alman medyasının NATO tedarik ajansı NSPA'ya dayandırdığı haberlerde, 5,5 milyar dolar değerindeki 1000 adet Patriot füzesinin üye ülkeler tarafından ortaklaşa satın alınacağı ifade edildi. Sistemleri satın alacak ülkeler arasında Almanya, Hollanda, Romanya ve İspanya'nın bulunduğu belirtildi. Satın alınacak Patriot füzelerinin NATO ülkelerinin Ukrayna'ya kendi stoklarından daha fazla füze teslim etmelerine imkan sağlayacağı bunun da Ukrayna'nın topraklarını Rus saldırılarına karşı daha iyi savunabileceği anlamına geldiği aktarıldı. NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg de ittifak ortakları tarafından yapılan açıklamayı memnuniyetle karşılayarak, "Bu yatırım transatlantik savunma işbirliğinin gücünü ve NATO'nun halklarımızın güvenliğine olan bağlılığını göstermektedir." değerlendirmesinde bulundu. Füzelerin üretiminden Avrupalı savunma üreticisi MBDA ile ABD'li Raytheon şirketi arasında bir ortak girişim sorumlu olacak. Füzelerin üretimi halihazırda bakımlı desteğinin verildiği Bavaria eyaletine bağlı Schrobenhausen'de gerçekleştirilecek.

GÜNDEM'DEN KISA HABERLER



SAVUNMA VE HAVACILIKTAN İHRACAT REKORU

2022'de 4,4 milyar dolarla ihracat rekoruna imza atan savunma ve havacılık sanayisi, 2023'te bu rakamı 5,5 milyar dolara yükseltti. Sektörün ihracatı geçen yıl 2022'ye göre yaklaşık yüzde 27 arttı. Türk savunma ve havacılık sanayisinin son yıllarda gösterdiği gelişim, birçok alanda ortaya konulan platform, sistem ve yeteneklerin yurt dışı pazarlarda ilgi görmesini sağlıyor. Bu durum sektörün ihracat performansının son yıllarda istikrarlı şekilde arttırmasına katkı veriyor. Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre, geçen yıl ihracat rekorunu 4,4 milyar dolara çıkaran sektör, bu yıl kasım ayı itibarıyla 4,8 milyar dolar rakamına ulaştı ve yeni rekora imza attı. 2023 yılının tümünde ise 5,5 milyar dolar ihracat rakamını yakalayan savunma ve havacılık sanayisi bu yılki ikinci rekorunu kaydetti ve ihracat rakamını daha da geliştirdi. Sektör geçen yıl ihracatını bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 27 artırdı. Türk savunma sanayisi yıl boyunca ihracatta özellikle insansız hava araçları, zırhlı araçlar, deniz platformları, mühimmatlar, silah sistemleri gibi ürünlerle öne çıktı.



Savunma ve havacılık sanayisi 2023'te ulaştığı 5,5 milyar dolar ihracat rakamıyla yeni bir rekora imza attı.



ABD-DANİMARKA SAVUNMA İŞBİRLİĞİ

Beyaz Saray'dan yapılan açıklamaya göre, ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken ve Danimarkalı mevkidaşı Lars Rasmussen, ABD'nin başkentinde bir araya gelerek, "Savunma İşbirliği Anlaşması"nı imzaladı. Blinken, ABD ve Danimarka'nın NATO müttefikleri olduğunu ve iki ülke arasında imzalanan anlaşmanın ulusal güvenliklerini güçlendireceğini aktardı. Danimarka'nın güvenlik işbirliğinde önemli bir müttefik olduğunu vurgulayan Blinken, anlaşmanın imzalanmasının ardından Rasmussen ile durum değerlendirmesi yapacaklarını belirtti. Rasmussen ise transatlantik bağların ve Avrupa-ABD ittifakının önemine dikkati çekti.



ABD ile Danimarka arasında ulusal güvenlikleri güçlendirmeyi hedefleyen "Savunma İşbirliği Anlaşması" imzalandı.



GÜNEY KORE'DEN YENİ F-35A SİPARİŞİ

Güney Kore, 20 adet F-35A tipi savaş uçağı satın almak üzere ABD hükümeti ile anlaşma imzaladığını duyurdu. Yonhap'ın haberine göre, Güney Kore Savunma Tedarik Programı Ajansı (DAPA), Kuzey Kore'nin "artan askeri tehditleri" karşısında caydırıcılığın artırılması kapsamında satın alınan uçaklara ilişkin açıklama yaptı. Açıklamada, ABD'li havacılık ve savunma şirketi Lockheed Martin tarafından üretilen 20 adet F-35A tipi savaş uçağının satın alınmasına ilişkin anlaşmanın 8 Aralık'ta ABD hükümeti ile imzalandığı belirtildi. Savaş uçaklarının 2027'den itibaren teslim edilmeye başlanacağı aktarıldı.



Güney Kore, Amerika Birleşik Devletleri'nden 20 adet F-35A savaş uçağı alacağını açıkladı.



GÜNDEM'DEN KISA HABERLER

“
NATO,
2023
yılı
içerisinde
en az
300 kez
Rus
askeri
uçaklarını
önledi.

NATO'DAN RUS UÇAKLARINA 300 ÖNLEME

Avrupa'da, bu yıl, NATO müttefiklerinin hava sahasına yaklaşan Rusya'ya ait askeri uçaklarına yönelik en az 300 kez önleme yapıldı. NATO'dan yapılan açıklamaya göre, NATO ve Rus uçaklarının hava karşılaşmalarının çoğu "güvenli ve profesyonelce" gerçekleşirken, Rus askeri uçaklarının NATO hava sahasını ihlalleri ise "nadiren ve kısa süreli" yaşandı. Avrupa'daki NATO Hava Kuvvetleri, 2023'te müttefiklerin hava sahasına yaklaşan Rus askeri uçaklarını önlemek için en az 300 kez harekete geçerken, Nato tarafından yapılan bu askeri önlemlerin çoğu ise Baltık Denizi ve üzerinde meydana geldiğini belirtti.

ALMANYA, 2023 İHRACATINDA REKOR KIRDI

“
Almanya'nın
silah ve askeri
malzeme
ihracatı,
bu yıl yaklaşık
11,71 milyar
avroya
ulaşarak
rekor
kırdı.

Alman Haber Ajansının (DPA) haberine göre, Sol Partinin soru önermesine yanıt veren Almanya Ekonomi ve İklimi Koruma Bakanlığı, hükümetin bu yıl (1 Ocak-12 Aralık) yaklaşık 11,71 milyar avroluk silah ve askeri malzeme satışına onay verdiğini açıkladı. Böylece Almanya'nın 2023'te silah ve askeri malzeme satışı rekor kırdı. Berlin'in silah ve askeri malzeme satışında bundan önceki yıllık rekor, 9,35 milyar avro ile 2021'de yaşanmıştı. Bakanlığın yanıtına göre, bu yıl Almanya'nın en fazla silah ve askeri teçhizat sattığı ülke, Rusya ile savaş halinde olan Ukrayna oldu. Almanya'nın İsrail'e satışı 303 milyon avroya yükseldi.



GKRY RUS TANKLARINI DEĞİŞTİRMEK İSTİYOR

“
Güney Kıbrıs'ta yayın yapan Fileleftheros'un haberinde, Rum Temsilciler Meclisi Savunma Komitesinde yapılan 4 saatlik görüşmede, Rum Milli Muhafız Ordusu'nun (RMMO) elindeki 82 Rus yapımı "T-80U" tankının kademeli olarak değiştirme sürecine tabi tutulacağı ifade edildi. Haberde, Komitedeki görüşmenin, Savunma Bakanlığının tank meselesini çözmek için temaslara başlaması ve en azından bir tabur düzeyindeki tankın 2024'te (ek bütçeyle) değiştirilebilmesi hedefiyle gerçekleştiği kaydedildi. Savunma Bakanlığının, 1996-97 ve 2010-11 döneminde, Rusya'dan satın alınan 82 "T-80U" tankını değiştirmek için nereye yöneleceğinin halen bir soru işareti olduğu ifade edilen haberde, İsrail yapımı "Merkava" tanklarının masada bulunduğu belirtildi. Haberde, RMMO yetkililerinin, Fransa'yla işbirliği imkanlarını düşünüyor olmasına rağmen İsrail'in bölgede "güvenilir müttefik" olarak görüldüğü ve RMMO'nun ihtiyaçlarıyla örtüşen teknik niteliklere sahip olması dolayısıyla" Merkava tanklarının tercih edilebileceği kaydedildi.

GKRY,
Rum
Milli
Muhafız
Ordusu'nun
envanterindeki
Rus yapımı
"T-80U"
tanklarını, ka-
demeli olarak
değiştirmek
istediği
belirtili.

GÜNDEM'DEN KISA HABERLER



HAVA SAVUNMADA SERİ ÜRETİM İMZALARI

SSB tarafından Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyaçları kapsamında başlatılan "SİPER Ürün-1 ve HİSAR Projelerinin Seri Üretim Sözleşmeleri İmza Töreni" SSB'de gerçekleştirildi. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı Haluk Görgün, törende yaptığı konuşmada, son zamanlarda kara, hava ve deniz için geliştirilen platformların dünyanın dikkatini çektiğine işaret ederek, bu süreçte güncel teknolojiyi sonuna kadar kullandıklarını anlattı. Hava savunma sistemlerinde 8-10 yıl önce yerli ve milli ürünlerin çok fazla olmadığına dikkati çeken Görgün, "Katmanlı hava sistemi göz önünde bulundurulduğunda artık her katmanda envantere giren, sahada kullanılan, yakın zamanda envantere girecek olan ürünlerimiz var. Özellikle çok alçak katmanda Kangal, Sapan, İhtar ve Gergedan gibi ürünlerimiz elektronik harp düşük irtifa ve dronlara karşı hizmet verirken yine aynı şekilde lazer entegre edilmiş ALKA sistemimiz de başarıyla hedefleri etkisiz hale getirebilecek şekilde geliştirildi. Bir üst katmana geçtiğimizde Korkut, Sungur ve HİSAR-A sistemleri hizmete sunuldu.

SİPER Ürün-1 ve HİSAR sistemlerinin seri üretimi için SSB ve ilgili firmalar tarafından sözleşme imzalandı.

NATO, SAVUNMA PLANLARINI YENİLEDİ

NATO, Rusya ile ilişkilerde en gergin yılı geride bıraktığı 2022'nin ardından 2023'e de Ukrayna savaşı gündemiyle girdi. Bir yılı aşkın süredir devam eden savaş nedeniyle 1 Ekim 2014 yılından bu yana görevde bulunan NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg'in 2022'de dolan görev süresi, daha önce 3 kez uzatılmış olmasına rağmen, bu yılda bir kez daha Ekim 2024'e kadar uzatıldı. NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, 5 Ocak'ta yaptığı yılının ilk açıklamasında, "savaşın sonucunun ne olacağı ve ne zaman biteceği fark etmeksizin Avrupa'da güvenlik durumunun kalıcı şekilde değiştiğini" belirtti.

NATO, 2023 yılında Finlandiya'yı 31'inci üyesi olarak kabul ederek 9'uncu kez genişledi.

JAPONYA'DAN REKOR SAVUNMA BÜTÇESİ

Japonya, 2024 mali yılında, savunma bütçesine 7,7 trilyon yen (54 milyar dolar) ayrılarak, ulusal savunmasını güçlendirmeye hazırlanıyor. Asya-Pasifik'te ciddiyeti artan güvenlik ortamı ve bölgesel tehditler karşısında Japonya, ulusal savunmasını artırarak tahkim etmeyi hedefliyor. Japonya, Nisan 2024-Mart 2025'i kapsayan 2024 mali yılı bütçesini ele alıyor. Bu çerçevede, 2024 mali yılında, savunmaya 7,7 trilyon yen ayrılacak. Başbakan Kişida Fumio kabinesi, bütçe dilimini hafta içinde onaylayacak. Söz konusu bütçenin resmen onaylanması halinde, bu durum, şimdiye kadarki en yüksek hacimli savunma bütçe dilimi olarak kayda geçecek.

Japonya, 2024 yılı savunma bütçesinde büyük oranda 7 artışa gitti.



1970'Lİ YILLARDA TÜRKİYE'YE HAKİM OLAN "KENDİ UÇAĞINI/GEMİNİ/ TANKINI KENDİN YAP" KAMPANYASININ GÜNÜMÜZDE GELDİĞİ NOKTA KAAAN/TCG ANADOLU/ALTAY'DIR. GERİDE BIRAKTIĞIMIZ 50 YIL, TÜRKİYE İÇİN ZOR AMA KARARLI ÇALIŞMA İLE BAŞARI ÖYKÜSÜNE DÖNÜŞEN BİR SÜREÇTİR.

Takvimlerin, Ağustos 1974'ün ortalarını gösterdiği gün, Amerikan Senatosu'nun en genç üyesi Joe Biden'in sekreteri, senatörle mutlaka yüz yüze görüşmek isteyen bir seçmeni ileri bir tarihe atlatmanın yolunu arıyordu. Adam ısrarlıydı, aksanlı İngilizcesi ile Türkiye'nin Kıbrıs'ın yarısını işgal ettiğini ve bu çok önemli konuda en kısa zamanda senatörle görüşülmesi gerektiğini savunuyordu. Telefondaki şahıs, bugünün Amerikan Helen Enstitüsü Halkla İlişkiler Başkanı Dr.Dean C.Lomis'di...

Lomis'in o günkü görevi, Biden'in seçim bölgesi olan Delaware'nin Helen Enstitüsü Başkanlığı'ydı... Delaware, 19'ncü yüzyıldan bu yana en çok Yunan/Rum göçmen alan Amerikan bölgesiydi. Sekreter pes etti, Dr.Dean C.Lomis, ertesi gün Joe Biden'le buluştuğunda yanında, eyaletin önde gelen Yunan asıllı 13 ismi daha vardı... Amerikan Helen Enstitüsü Başkanı Nick Larigakis, 30 Temmuz 2014 tarihli yazısında, "Eğer Lomis ve arkadaşları-

nın Ağustos 1974'teki o buluşması olmasaydı, biz Yunanlılar, Amerikan Kongresi'nde, Senatör Paul Sarbanes (Maryland'in Rum asıllı senatörü) kadar davamıza yakın bir senatöre ulaşmamış olacaktık.Biden'in, Kıbrıs konusunda Rum tarafının haklılığına inanması, işgalden (1974 Kıbrıs Harekati'nı kast ediyor) hemen sonra Türkiye'ye konulan silah ambargosunu mümkün kıldı. Biden'in tam 52 yıl sonra Kıbrıs'ı ziyaret eden ilk Amerikan Başkan Yardımcısı olmasının perde arkasında da bu buluşma vardır" diyordu. Biden, 2014 yılında Harvard Üniversitesi'nde yaptığı bir konuşmada şöyle demekten çekinmiyordu:"Kıbrıs sorunuyla 1970'li yılların ortalarından bu yana yakından ilgilenirim ve yakın arkadaşlarım bana, Joe Bidenapolis derler, bunun nedeni, seçim bölgemdeki Yunan toplumuyla olan yakınlığımdır..."

Biden, aynı yıl, 2 Ekim 2014'te Kuzey Amerika Rum Ortodoks Kilisesi Başpiskoposluğu'nun Philedephia'da düzenlediği yıllık büyük toplantısında da şöy-



Türkiye, tarihin hiç hesapta olmayan bir kırılma noktasında, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün milli stratejisi doğrultusunda öne çıkmış Nuri Killigil, Vecihi Hürkuş, Nuri Demirağ ve Şakir Zümre'nin "kuvayı milliye çizgisinden" sapmış olmanın derin sorunlarını yaşadı... 1974 Kıbrıs Harekati sonrasında devreye giren ABD'nin silah ambargosunun "uyuyan bir devi uyandırdığı" açık gerçektir.



le konuşmuştu: "Kıbrıs ve İsrail açıklarında bulunan doğalgaz ve petrol yataklarıyla, Yunanistan ve Lübnan'da tespit edilen benzer rezervler, Doğu Akdeniz'i dünyanın yeni bir enerji kaynağı haline getirdi. Biz Amerika olarak bölgenin gelişmesi için devredeyiz ve Kıbrıs'ın uluslararası hukuk çerçevesinde kendi ekonomik bölgesinde çalışmalarını sürdürmesini destekliyoruz.

Kıbrıs, Amerika için önemli bir stratejik müttefiktir. Bu nedenle Kıbrıs, özgür, egemen ve birleşik olmalıdır. Erdoğan ile yaptığım görüşmede kendisine bu politikamızı net olarak aktardım. Amerika için Türk askerlerinden arındırılmış birleşik bir Kıbrıs ve bu Kıbrıs'ın Rum çoğunluğunun kontrolündeki hükümeti önemlidir."

1974 YILI KIBRIS HAREKATI VE DOĞAN BİR DERGİ: M5

1974, Türkiye için tarihin derinliklerinden gelip, geleceğe uzanan günlerin başlangıcıydı. 19'ncü yüzyılı, tüm cephelerden çekilerek yaşamış, 20'nci

yüzyılın ilk küresel hesaplaşması, Birinci Dünya Savaşı'nda imparatorluğu tarih sahnesine çekilmiş bir milletin yeni yolculuğunun büyük bir dönüm yılıydı...

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 1923 Lozan Anlaşması ile kuruluşunu sağlam temeller üzerine oturttuğu Türkiye Cumhuriyeti, geçmişin hataları ve baskılarının sürekliliğinin olmayacağını 1974 Kıbrıs Harekati ile gösterdi.

1960 Darbesi sonrasında Adnan Menderes ve Hasan Polatkan ile idam sehpasına yürüyen dönemin Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'nun diplomatik dehasıyla 1959 Londra ve Zürih Anlaşmaları'nda, Kıbrıs'ta "garantörlük" elde eden Türkiye'nin sergilediği siyasi kararlılık ve büyük bir askeri başarıdır 1974...

M5, Haldun Simavi tarafından kurulduğunda ve dergiyi yaşamı boyunca büyük bir titizlik ve fedakarlıkla sürdürülen

Vahit Çelikbaş'ın Türk yayıncılık tarihine damgasını vuran kararlılığının izlendiği yıllarda Türkiye, bugünlere kadar uzanan yeni kararların da başlangıç noktasındaydı. Türkiye, Kıbrıs'ta kontrol altına aldığı ve adadaki Türk toplumunu toplayarak güvenliğini sağladığı coğrafyadan derhal çıkmasını isteyen ABD başta Batılı NATO müttefikleriyle günümüze kadar uzanacak mücadeleye o sıcak günlerde başladı.

ABD'nin 1975-1978 yılları arasında Türkiye'ye uyguladığı silah ambargosu, M5'in yayın yaşamına başlama zamanlamasının ne kadar tutarlı ve öngörüsü yüksek bir karar olduğunu göstermektedir.

Bu dergi, kurulduğu günden bu yana, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarını karşılayacak güçlü bir milli-yerli savunma sanayine sahip olmasını talep etti. Derginin 2017 itibarıyla iş başına geçen yeni yönetimi bu mirası güçlendiren kimlikle çalışmalarını sürdürmektedir. 1970'li yıllarda Türkiye'ye hakim olan "Kendi uçağını/gemini/tankını kendin yap" kampanyasının günümüzde geldiği nokta KAAN/TCG ANADOLU/ALTAY'dır.



M5, Haldun Simavi tarafından kurulduğunda ve dergiyi yaşamı boyunca büyük bir titizlik ve fedakarlıkla sürdüren Vahit Çelikbaş'ın Türk yayıncılık tarihine damgasını vuran kararlılığının izlendiği yıllarda Türkiye, bugünlere kadar uzanan yeni kararların da başlangıç noktasındaydı.

Günümüzün ABD Başkanı Joe Biden'ın genç bir senatör olarak Rum-Yunan lobisi ile anlaşarak Amerikan Kongresi üzerinden Türkiye'ye koydurduğu silah ambargosu, aslında, "uyuyan bir deviyandı" ve Türkiye sistemli çalışma sonucunda 50 yılda, savunma sanayii ürünleri ile dünyanın ilk 7 devletinden biri olmuştur.

Yalnız, 1970'li yıllar değil, Türkiye'nin NATO müttefiklerinin, bu ülkenin "milli beka mücadelesine" vurdukları darbelerin ilerleyen yıllarda da sürdüğünü gördük. Özellikle, daha sonra yine müttefiklerin istihbarat servislerinin desteğinde ortaya çıktığını anladığımız (elebaşını Yunanistan'ın Nairobi Büyükelçiliği'nden İmralı'ya taşıdık) bölücü terör örgütü ile mücadelede yaşadıklarımız birer dejavu örneği idi. Almanya'nın 1992 tarihli "sana verdiğim tekerlekli zırhlı araçları ülkenin güneydoğu bölgesinde kullanamazsın" başlıklı notasını unutmak mümkün müdür, hayır!.. Aynı güçlerin, Türkiye'nin özellikle Ekim 2019 tarihli Barış Pınarı hareketinden sonra yaşadıkları büyük paniğin nedenlerini ülkemizin son 40 yılındaki benzer vakalardan anlamak mümkündür.

TÜRKİYE'Yİ KONTROL ETMEK, BATI İÇİN ÖNEMLİDİR

1988 yılının bir yaz akşamında, çok genç bir ulusal gazete yazı işleri müdürü olarak özel bir yemekte buluşma şerefi yaşadığım, “hariciyenin” efsane ismi merhum İhsan Sabri Çağlayangil’e sorduğum bir soru ve aldığım cevabı düşündüğümde, nerede olduğumuzu ve olduğumuz bu yer nedeniyle karşımıza çıkarılan zorlukları daha iyi anlıyorum...

“Batı, Türkiye’nin nereye kadar güçlenmesine razı olur?” diye sormuştum, aldığım cevap, tarihi kimlik taşımaktadır: “Yunanistan’ı ezmeyecek, İsrail’i tehdit etmeyecek kadar...” Türkiye’nin bağımsız politikalar doğrultusunda kendisine karşı sistemli olarak konulan ambargolara rağmen milli-yerli savunma sanayinde ulaştığı beklenmedik ölçüdeki yüksek nokta nedeniyle karşılaştığı hasmane politikalar aslında bu sözlerin özetidir. Türkiye, tarihin, hiç hesapta olmayan bir kırılma noktasında, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün milli stratejisi doğrultusunda öne çıkmış Nuri Killigil, Vecihi Hürkuş, Nuri Demirağ ve Şakir Zümre’nin oluşturdukları milli savunma sanayi

zeminindeki “kuvayı milliyeye çizgisinden” sapmış olmanın derin sorunlarını Soğuk Savaş yılları boyunca yaşadı...

TÜRKİYE’NİN VERDİĞİ DEV CEVAP IDEF 2023’TÜR

Geçtiğimiz temmuz ayında, IDEF 2023’ün milli-yerli savunma sanayi kuruluşları ile donatılmış alanında yürürken, aslında, dün ve bugün Türkiye’ye dönük silah satışı programlarını bir tür siyasi şantaja dönüştüren, bir takım lobilerin adamları olarak kendilerine Amerikan Kongresi’nde sabit yer bulmaya çalışan bütün siyasilere şükran duyduğumu fark ettim...

Eğer onlar, Türkiye gibi stratejik önemdeki bir NATO ülkesine bu ölçüde düşmanca yaklaşım sergileyip, silah ve savunma sistemleri zemininde bu ölçüde ambargocu politikalar izlemeselerdi, biz bugün ulaştığımız güç ve kabiliyete ulaşamazdık. Ekonomik kriz yaşarken parasının önemli bölümünü oradan-buradan topladığı silahlara yatırmak zorunda kalan Yunanistan örneği önümüzde, ihtimal, aynı kader hattında buluşabilirdik.



Türkiye’nin kuşatılmaya çalışıldığı bir dönemde M5’in bu mücadeledeki yeri bellidir, Milli-yerli savunma sanayinin kayıtsız-şartsız destekçisi, onun önüne konulmaya çalışılacak engelleri ortadan kaldırmakta kararlı bir savaşçıyız!



ABD ile Avrupalı NATO müttefiklerinin Türkiye’ye karşı ısrarla sürdürdükleri ambargolar, “uyanık bir devin yeniden uyanmasına” neden oldu... Türkiye’nin bugün kazandığı kabiliyetleri önlemek, bu teknolojik birikimin üzerinden yakın gelecekte ulaşacağı yüksek kapasiteleri durdurmam artık imkansızdır...

BİR REFERANS KAYNAK OLARAK M5

Bilgi akışının hızlandığı döneme tanıklık ediyoruz. Artık dünyadaki tüm kütüphanelerin toplamının üstündeki bilgi, bize, bilgisayarımız hatta cep telefonumuz kadar uzak. İnsanlık açısından büyük devrim, aynı zamanda çok önemli bir sorunu da beraberinde taşıyor: Bilgi kirliliği. Yoğun bilgi akışı, bu akışın sosyal medya üzerinden yeniden yapılandırılması, doğru ve gerçek bilgi ile yalan/çarpıtılmış/ belli bir amaçla üzerinde oynanmış bilgi arasındaki farkı giderek





adeta bir sisler perdesinin arkasına saklıyor. Günümüz insanı, ekranlar üzerinden akan bilgiyi mutlaka GÜVENİLİR BİR YAYIN KAYNAĞINA doğrulamak zorundadır. Türkiye'nin milli beka stratejisi, yerli-milli savunma sanayindeki gelişmeleri söz konusu olduğunda adres, M5 Ulusal Güvenlik, Savunma ve Strateji'dir. Bilginin içine sansasyonu yerleştirmeyen, salt gerçekler üzerinden konuşan ama özellikle savunma sanayinin ana zemini olan yeri geldiğinde hayli ketum bir yayın organıdır. Savunma sanayi alanındaki yayıncılığın ana kuralı,

ulaşılabilir bilginin kamuoyu ile paylaşılmasının zamanlamasının bir kuyumcu terazisi ile tartılmasından geçer. M5, bilgilendirirken, yürümekte olan hayati önemdeki projeleri tehlikeye atmayan bir yayın geleneğine sahiptir. Türkiye bu alanda hayli zor günleri aştı. Bu uzun fakat bir o kadar anlamlı ve stratejik önemdeki yolculuğa emek veren herkesi şükran duyguları ile selamlıyoruz. Küresel sistemin günümüzde yaşadığı kilitlenme nedeniyle artan savaşlar ve hazırlanan yeni cepheler, Türkiye'nin 50 yıl önce almış olduğu kararın ne kadar hayati önemde



Türkiye'nin milli beka stratejisi, yerli-milli savunma sanayindeki gelişmeleri söz konusu olduğunda adres, M5 Ulusal Güvenlik, Savunma ve Strateji'dir.



olduğunu bir kez daha göstermektedir. M5 Ulusal Güvenlik, Savunma ve Sanayi 50 yıllık bu zorlu yolculuğa tanıktır. "Küresel güç" olarak adlandırılan emperyal yapıların pervasızlığının arttığı, kendi iç sorunlarını yeni bölgesel savaşlar üzerinden ihraç ettikleri ve özellikle "yüz yıllık intikam duygusu" ile Türkiye'nin kuşatılmaya çalışıldığı bir dönemde M5'in bu mücadeledeki yeri bellidir: Milli-yerli savunma sanayinin kayıtsız-şartsız destekçisi, onun önüne konulmaya çalışılacak engelleri ortadan kaldırmakta kararlı bir savaşçıyız!..



ÖZTEK



Spectra®
ENGINEERED FABRICS

SAVUNMADA 2023 YILI RAPORU

AĞIR SINIF TAARRUZ HELİKOPTERİ ATAK-2, İNSANSIZ SAVAŞ UÇAĞI ANKA-3, İNSANSIZ HAVA ARACI BAYRAKTAR TB3 VE TÜRKİYE’NİN İLK JET MOTORLU EĞİTİM UÇAĞI HÜRJET’İN İLK UÇUŞLARI VE YENİLENEN VE SERİ ÜRETİM AŞAMASINA GELEN “YENİ ALTAY TANKI”NIN TESTLER İÇİN TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNE TESLİMİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

Türk savunma sanayisi bünyesinde yürütülen projelerle 2023 yılında bir dizi ilke imza atıldı. Güvenlik güçlerinin ihtiyaçlarını yerli ve milli çözümlerle karşılamak, savunma sanayisindeki yurt dışı bağımlılığı en aza indirmek, yeni teknolojilerle muharebe sahasında sürpriz etkisi yaratmak için çaba harcayan Türk savunma sanayisi, yoğun bir yılı geride bıraktı. Türk savunma sanayisi 2023’teki ilk teslimatı elektronik harp alanında gerçekleştirdi.

Taşınabilir Elektronik Taarruz Sistemi Projesi kapsamında milli imkanlarla tasarlanıp üretilen MERTER Sirt Tipi Taktik Saha Elektronik Taarruz Sistemi’nin kabulleri tamamlanarak, güvenlik güçlerine ilk teslimatı yapıldı. Yenilenen ve seri üretim aşamasına gelen “Yeni Altay Tankı”nın testler için Türk Silahlı Kuvvetle-

rine teslimi gerçekleştirildi. Kara Kuvvetleri Komutanlığının en önemli ateş destek unsurlarından Yeni Nesil Fırtına Obüsü’nün teslimatlarına devam edildi. Alanında önde gelen firmaların işbirliğiyle geliştirilen insansız kara aracı KAPGAN, sergilenmesinden kısa süre sonra araziye çıkıp ilk kez atış testi gerçekleştirdi. Türk savunma sanayisi bünyesinde geliştirilen yerli motorlu ilk 8X8 askeri araç ARMA II, 6 bin kilometrelik sürüş testiyle seri üretime hazır hale getirildi. Türk savunma sanayisinin dünyanın dört bir yanına ihraç ettiği zırhlı kara araçlarında yerli zırh çeliği kullanılmaya başlandı.

8x8 Tekerlekli Kurtarıcı Araç Projesi ile 8x8 Tekerlekli Konteyner Taşıyıcı Araç (DROPS) Projesi kapsamında ilk teslimat gerçekleştirildi. YÖRÜK 4X4 taktik tekerlekli zırhlı araç, Türkiye’deki ilk görevine Cumhurbaşkanlı-



Dünyada ilk kez bir SİHA’dan seyir füzesi atışı 2023 yılında gerçekleştirildi. Bayraktar AKINCI, ÇAKIR füzesi ile hedefini tam isabetle vurdu.



ğında başladı. Türkiye’nin ilk ağır sınıf paletli insansız zırhlı aracı ALPAR tanıtıldı.

MİLLİ KANATLAR GÖKLERLE BULUŞTU

Ağır sınıf taarruz helikopteri ATAK-2, insansız savaş uçağı ANKA-3, insansız hava aracı Bayraktar TB3 ve Türkiye’nin ilk jet motorlu eğitim uçağı HÜRJET’in ilk uçuşları gerçekleştirildi. Yerli ve milli ilk helikopter motoru TS1400, GÖKBAY helikopterini uçurdu. T925 Genel Maksud Helikopteri ilk kez Paris Airshow’da sergilendi. Milli muharip uçağı KAAN ismi verildi ve ilk uçuşuna hazırlık için yoğun bir çalışma yürütüldü. İnsansız savaş uçağı Bayraktar KIZILELMA, TEKNOFEST 2023’te bir ilki gerçekleştirerek halka açık bir hava gösterisinde, insanlı jet uçağı SoloTürk ile yakın kol uçuşu yaptı. Yerli ve milli ULAK 4,5G baz istasyonu, ANKA insansız



Bayraktar AKINCI TİHA'nın kanat altında
ÇAKIR seyir füzesi.

hava aracına entegre edilerek ilk test uçuşu ile sesli ve görüntülü haberleşme gerçekleştirdi. Kesintisiz uçuş, güvenli iletişim, GPS sinyalleri olmadan görev yapabilme yeteneğine sahip kablolu dron sistemleri güvenlik güçlerinin envanterine girdi. HÜRJET, Türk Yıldızları ile tarihi uçuşa imza attı. Taarruz, eğitim gibi görevleri yanında akrobatik gösteri uçağı olarak da kullanılabilir HÜRJET, ilk kez Türk Yıldızları ile uçuş gerçekleştirdi.

GÖKYÜZÜNDEKİ AVCILARA YENİ SİLAHLAR

Dünyada ilk kez bir SİHA'dan seyir füzesi atışı gerçekleştirildi. Bayraktar AKINCI, ÇAKIR füzesi ile hedefini tam isabetle vurdu. Modern Mühimmat Tedarik Projesi kapsamında teslim edilecek GÖZDE mühimmatının ilk atışlı testleri, F-16 ve Bayraktar AKINCI platformlarından gerçekleştirildi. Bayraktar AKINCI'nın

ateşlediği KKS/ANS güdümlü İHA-230 füzesi, Karadeniz üzerinde 140 kilometre mesafedeki noktaya başarılı şekilde vurdu. Baykar'ın milli ve özgün olarak geliştirdiği KEMANKEŞ mini akıllı seyir füzesi, Edirne Keşan'da icra edilen ilk atış testini başarıyla tamamladı. Bayraktar AKINCI, milli olarak geliştirilen ve ilk kez bir insansız hava aracından atılan Hassas Güdüm Kiti (HGK) ile gerçekleştirdiği test atışında hedefi tam isabetle vurdu.

DELİ'LER, GÖZDE'LER GÖREVE HAZIR

Kamikaze insansız hava aracı DELİ, harp başlığıyla yapılan atış testlerini başarıyla tamamlayarak göreve hazır hale getirildi. ASELSAN ve TÜBİTAK SAGE ile ortak olarak geliştirilen GÖZDE güdüm kiti envantere girmeye başladı. Türk savunma sanayisindeki yeteneklerin birleştiril-



Dünyanın ilk silahlı insansız hava aracı gemisi ve Türkiye'nin en büyük askeri gemisi TCG ANADOLU, Türk donanmasının hizmetine sunuldu. MİLGEM Projesi'nin devamı niteliğindeki İSTİF sınıfı fırkateynler kapsamında 3 yeni gemi için sözleşme imzalandı, inşaat çalışmalarına başlandı. Türkiye'nin denizlerdeki hak ve menfaatlerini etkin şekilde korumak amacıyla yürütülen Açık Deniz Karakol Gemisi Projesi kapsamında TCG AKHİSAR ve TCG KOÇHİSAR gemileri denize indirildi. Deniz platformlarının ana silahları arasında yer alan 76/62 milimetre Milli Deniz Topu'nun ilk teslimatı Açık Deniz Karakol Gemisi için yapıldı.



mesiyle ortaya çıkan uçaktan atılabilir güdümlü akıllı dip mayını UÇA kamuoyuyla paylaşıldı. Gökdoğan ve Bozdoğan füzelelerinin F-16 uçakları PO-III konfigürasyonuna entegre edilmesi ile Gökdoğan füzelelerinin düşük ölçekli ilk üretim tedariklerinin gerçekleştirilmesine başlandı. F-16 Blok-30 ÖZGÜR-2 ve F-16 Blok 40/50 ÖZGÜR-2 projelerine yönelik sözleşme imzalandı.

AYNI ANDA 3 MİLLİ FIRKATEYN ÜRETİMİ BAŞLADI

Dünyanın ilk silahlı insansız hava aracı gemisi ve Türkiye'nin en büyük askeri gemisi TCG ANADOLU, Türk donanmasının hizmetine sunuldu. MİLGEM Projesi'nin devamı niteliğindeki İSTİF sınıfı fırkateynler kapsamında 3 yeni gemi için sözleşme imzalandı, inşaat çalışmalarına başlandı. Türkiye'nin denizlerdeki hak ve menfaatlerini etkin şekilde korumak amacıyla yürütülen Açık Deniz Karakol Gemisi Projesi kapsamında TCG AKHİSAR ve TCG KOÇHİSAR gemileri denize indirildi. Deniz platformlarının ana silahları arasında yer alan 76/62 milimetre Milli Deniz Topu'nun ilk teslimatı Açık Deniz Karakol Gemisi için yapıldı. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın ihtiyacını karşılayacak Zırhlı Amfibi Hücum Aracı (ZAHA) Projesi'nde ilk teslimat yapıldı. Türk Silahlı Kuvvetleri envanterine girecek ilk ULAQ SİDA, yerli motorlarla deniz testlerine başladı. Türkiye'nin ilk yerli ve milli akıllı deniz dip mayını MALAMAN seri üretime hazır hale getirildi.

MİLLİ MOTORLAR SAHAYA ÇIKMAYA BAŞLADI

Türk mühendisleri tarafından tasarlanarak geliştirilen ve Türk

Silahlı Kuvvetleri envanterine girecek ilk seri üretim yerli ve milli kara aracı motoruna "TUNA" ismi verildi. İlk kez VURAN 4X4 araçlarına entegre edilen motorların ilk parti sevkiyatları tamamlandı. Milli turbofan motoru TEI-TF6000'in ilk motor bütünü TEKNOFEST İzmir'de sergilendi.

İHRACATTA REKOR

Baykar, Suudi Arabistan'da Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük savunma ve havacılık ihracatı sözleşmesine imza attı. Geçen yıl 4,4 milyar dolarla ihracat rekoruna imza atan savunma ve havacılık sanayisi, bu yılın 11 ayında 4,8 milyar dolara ulaşarak rekor tazeledi. Milli İHA'lara güç veren askeri turbodizel motoru PD170 ilk ihracat başarısına imza attı. Bayraktar AKINCI, Türk savunma sanayisinin ihraç ettiği insansız hava araçlarına eklendi.

Yıl içinde sözleşme imzalanan ülke sayısı 8'e ulaştı. İnsansız hava aracı BAHA, ilk ihracat başarısını Afrika'da yakaladı. Türk savunma sanayisi bünyesinde geliştirilen gözcü insansız hava aracı TOGAN ilk ihracat başarısına Afrika'da imza attı. Milli vurucu insansız hava aracı ALPAGU'yu ilk tercih eden yurt dışında bir müşteri oldu.

HAVA SAVUNMADA SERİ ÜRETİM

SİPER Ürün-1 ve HİSAR sistemlerinin seri üretimi için sözleşme imzalandı. SİPER Projesi kapsamında, SİPER Ürün-2 Sisteminin ilk atışlı test faaliyeti başarılı şekilde gerçekleştirildi. Milli hava savunma füze sistemi HİSAR O+ yeni RF arayıcı başlıklı füzesi ile yakın ve uzak menzillerdeki hedefleri başarıyla imha etti. Türkiye'nin yerli ve milli sonda roketi

İğneada'da başarıyla fırlatılarak test edildi.

AVRUPA'DA ÖNEMLİ SATIN ALMALAR

Türk Hava Yolları ile Türk Havaçılık Uzay Sanayii arasında imzalanan anlaşma kapsamında pilot eğitimlerinde kullanılması amacıyla yerli ve milli uçak üretilcek. Dünyanın önde gelen hafif silah üreticilerinden CANİK, Birleşik Krallık'ın köklü savunma sanayisi şirketlerinden AEI Systems'ı satın aldı. Nurol Teknoloji, Alman seramik ham madde üreticisi IndustrieKeramik Hochtren'in çoğunluk hissesini satın alarak ileri teknik seramik teknolojileri alanında önemli bir hamle yaptı.

YILIN SON GÜNLERİNDE KRİTİK GELİŞMELER

Roketsan tarafından geliştirilen milli ağır torpido AKYA'nın harp başlıklı ilk atış testi, 27 Aralık'ta Doğu Akdeniz'deki TCG Preveze Denizaltısı'ndan başarıyla gerçekleştirildi. Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Ercüment Tatlıoğlu, Savunma Sanayii Başkanı Haluk Görgün, Roketsan Genel Müdürü Murat İkinci ve askeri personel, AKYA ağır torpidosunun atışını TCG GÖKOVA'nın Komuta Merkezinden izledi. Son hazırlıkların tamamlanmasının ardından Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Ercüment Tatlıoğlu'nun "Bismillah ateş serbest" komutuyla ateşlenen AKYA ağır torpidosu, 12 bin yardalık bir mesafeden hedef gemiyi tam isabetle vurarak batırdı. AKYA'nın hedefi başarıyla vurduğu anlarda TCG Gökova Komuta Mer-



Baykar,
Suudi Arabistan'da
Türkiye
Cumhuriyeti
tarihinin en
büyük savunma
ve havacılık
ihracatı
sözleşmesine
imza
attı.



kezinde büyük sevinç yaşandı. Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Ercüment Tatlıoğlu, atış sonrası yaptığı değerlendirmede, "Bugün Türk Deniz Kuvvetleri için çok önemli bir gün. Yerli ve milli torpidomuz AKYA'nın çok başarılı bir atışını icra ettik ve AKYA torpidosunu Türk Deniz Kuvvetleri envanterine aldık." ifadesini kullandı. Kısa bir süre önce milli ve yerli güdüm mermisi Atmaca'nın envantere alındığını anımsatan Tatlıoğlu, "Kısa süre sonra gemilerimizden hava hedeflerine karşı kullanacağımız Hisar deniz milli ve yerli güdümlü mermimizi hizmete alacağız."

Aynı şekilde milli ve yerli mayınımız Malaman'ı kısa bir süre sonra envanterimize alacağız. Yerli ve milli atış kontrol sistemlerimizi kullanan gemilerimiz, yerli ve milli güdüm mermileri ile yerli ve milli torpidoları kullanmaktadır. Hayırlı ve uğurlu olsun." diye konuştu. Savunma Sanayii Başkanı Görgün de bu atışla yüksek teknoloji içeren bir mühimmatın başarılı bir atışla Deniz Kuvvetlerine kazandırıldığını belirterek, şunları kaydetti: "Bugün atışını yapmış olduğumuz ağır torpido özellikle denizaltı harbi

için çok çok önemli, vazgeçilmez bir unsur. Hem zor tespit edilmesi ve hem de çok ciddi bir



tahrip gücüne sahip olması sebebiyle yerli ve milli olması çok elzemdi. Bunu yapabilen dünyada 5-6 ülke var. Biz de bunlardan bir tanesi olduk. Allah'a çok şükür bugün başarılı atış sonucunda bunu envantere kazandırmış olduk.

Bu Mavi Vatanımızın korunmasında, bölgedeki haklarımızın korunmasında Deniz Kuvvetlerimiz için çok caydırıcı bir güç olacak. Ben başta Sayın Cumhurbaşkanımıza, Milli Savunma Bakanlığımıza, Deniz Kuvvetlerimize ve bu projede emeği geçen tüm şirketlerimize, tabii ki Roketsan ve Savunma Sanayii Başkanlığı personeline teşekkür ediyorum. Hayırlı, uğurlu olsun." Roketsan Genel Müdürü Murat İkinci ise şu değerlendirmelerde bulundu: "Gerçekten Türk Silahlı Kuvvetleri, Deniz Kuvvetleri, özellikle savunma sanayimiz için çok tarihi bir gün. Envantere giren yerli ve milli Atmaca Gemi-savar füzemizden AKYA torpidomuzun da Deniz Kuvvetlerimizin envanterinde olması gerçekten Türkiye'nin Mavi Vatan'daki çeklik kılıcının ne kadar keskin olduğunu gösteriyor. Bunu milli kabiliyetlerle gerçekleştirmiş olmanın haklı gururunu da burada hepimiz beraber yaşadık." 28 Aralık'ta ise ANKA-III İnsansız Savaş Uçağı ilk uçuşunu gerçekleştirdi. ANKA III'ün ilk uçuşu 1 saat 10 dakika sürdü. 8 bin feet irtifaya ulaşan ANKA III, 150 knot hıza çıktı. Saat 08.38'de pisten teker kesen ANKA III, bu uçuşta pisti pas geçme testini de gerçekleştirdi. ANKA III'ün uçuşuna Türk Havacılık Uzay Sanayii tarafından yerli imkanlarla

geliştirilen HÜRKUŞ temel eğitim uçağı ve ANKA insansız hava aracı eşlik etti.

Yeni nesil İHA sistemi olan ANKA III, keşif, gözetleme ve istihbarat, farklı hava-yer mühimmatları ile taarruz, hava-hava mühimmatları ile düşman helikopter, pervaneli uçak, İHA'larına angaje olarak av taraması, düşman RF yayımı yapan radar ve hava savunma sistemlerini etkisiz hale getirme, hava ve karada dost kuvvetlere himaye, sinyal ve haberleşme istihbarat, elektronik harp, diğer dost unsurlarla beraber operasyon ve haberleşme rölesi gibi bir çok görevi yerine getirebilecek. ANKA III sistemi, gövde içerisinde yer alan iki istasyonun her birinde 650 kilogram, kanat iç istasyonlarının her birinde 650 kilogram, dış istasyonlarının her birinde ise 100 kg mühimmat taşıyabilecek.

Böylelikle, günümüzdeki insansız hava araçlarında en sık kullanılan mühimmatlardan SOM-J, MK-82 ve sığınak delici bomba gibi büyük mühimmatlara kadar pek çok seçeneğin entegrasyonu sağlanabilecek. Maksimum seyir hızı 0,7 mach, irtifa tabanı 40 bin feet olan ANKA III, 1200 kilogram faydalı yük kapasitesine ve 10 saat havada kalış süresine sahip bulunuyor.

2024'TE HIZ KESMEYECEK

Türk savunma sanayii, 2024 yılında bir süredir üzerinde çalıştığı platform ve ekipmanları ilk kez güvenlik güçlerinin kullanımına sunacak, geliştirme çalışmalarında da önemli kilometre taşlarına ulaşılacak. Türkiye'nin



Bu Mavi Vatanımızın korunmasında, bölgedeki haklarımızın korunmasında Deniz Kuvvetlerimiz için çok caydırıcı bir güç olacak. Ben başta Sayın Cumhurbaşkanımıza, Milli Savunma Bakanlığımıza, Deniz Kuvvetlerimize ve bu projede emeği geçen tüm şirketlerimize, tabii ki Roketsan ve Savunma Sanayii Başkanlığı personeline teşekkür ediyorum. Hayırlı, uğurlu olsun." Roketsan Genel Müdürü Murat İkinci ise şu değerlendirmelerde bulundu:
"Gerçekten Türk Silahlı Kuvvetleri, Deniz Kuvvetleri, özellikle savunma sanayimiz için çok tarihi bir gün.



en önemli teknoloji projelerinden milli muharip uçak KAAAN'da ilk uçuş gelecek yıl gerçekleştirilecek. KAAAN'ın bugüne kadar fırlatma koltuğu testleri, tam boy statik testi, kontrol yüzeylerinin atalet ve statik testleri, iniş takımı düşürme testleri, sistem entegrasyon laboratuvarında aviyonik sistem testleri, yakıt testlerinin ardından motor çalıştırma testleri yapıldı. KAAAN'ın ilk uçuşu birkaç hafta içinde gerçekleştirilecek. İnsansız savaş uçağı ANKA III, jet eğitim uçağı HÜRJET ve ağır sınıf taarruz helikopteri ATAK-2'nin testlerine devam edilecek.

BAYRAKTAR KIZILELMA İÇİN SERİ ÜRETİM ZAMANI

Bir süredir testleri sürdürülen Türkiye'nin ilk insansız savaş uçağı Bayraktar KIZILELMA'nın seri üretimine başlanacak. Agresif manevralarla hava-hava muharebesi icra edebilecek Bayraktar KIZILELMA, düşük radar kesitiyle güvenlik güçleri için güç çarpanı olacak. Kısa pistli gemilerden kalkış ve iniş kabiliyetine sahip Bayraktar KIZILELMA, gövde içinde taşıyacağı mühimmatlarla belirlenen hedeflere taarruz gerçekleştirebilecek. Katlanabilen kanat yapısına sahip Bayraktar TB3 SİHA'nın TCG ANADOLU gemisine konuşlandırılmasına yönelik çalışmalar yapılacak.

Kısa pistli gemilerden kalkış ve iniş kabiliyetine sahip Bayraktar TB3 SİHA, keşif-gözetleme ve istihbarat görevlerinin yanı sıra kanatları altında taşıdığı yerli akıllı mühimmatlarla operasyon icra edebilecek. İlk milli

fırkateyn İSTANBUL, Türk Silahlı Kuvvetlerine teslim edecek. MİLGEM projesinin 5. gemisi olan İSTANBUL'un ardından aynı anda başlatılan projenin 6, 7 ve 8. gemilerinin inşasına devam edilecek.

MİLLİ SİLAH SİSTEMİ VE RADARLAR

İSTANBUL fırkateyni ile beraber Türk savunma sanayisi bünyesinde geliştirilen birçok ürün ilk kez güvenlik güçlerinin envanterine girecek. Yakın mesafede hava ve su üstü hedeflerini parçacıklı mühimmatla etkisiz hale getiren GÖKDENİZ Yakın Hava Savunma Sistemi, Deniz Kuvvetlerine kazandırılacak. Geminin hava savunma radarı işlevini üstlenecek CENK, yaklaşan hava araçlarının, füzelerin, su üstü araçlarının tamamının tespit ve teşhisine imkan verecek. Deniz Kuvvetlerine kazandırılacak bir diğer ürün AKREP Deniz Platformu Çift Bant Atış Kontrol Radarı olacak. AKREP, hedefe ait iz bilgilerini yüksek hassasiyetle üretebilen ve X-bant yarı-aktif satıhtan-havaya güdümlü mermiler için aydınlatma sağlayan bir sistem olarak geliştirildi.

MİLLİ KARA VE HAVA MOTORLARI ENVANTERE GİRECEK

Türkiye'nin ilk silahlı insansız deniz aracı ULAQ'ın da aralarında bulunduğu çeşitli insansız deniz aracı sistemleri ilk kez envantere girecek. MERT Taşınabilir Elektronik Taarruz Sistemi, ilk kez güvenlik güçlerinin kullanımına sunulacak. Geniş frekans kapsamına ve yeni nesil tekniklere sahip MERT, farklı hedefleri eş zamanlı olarak uzak

mesafeden etkisiz hale getirebilecek. Yerli askeri kara aracı motoru TUNA'nın ilk kez kullanıldığı VURAN 4x4 araçları Türk Silahlı Kuvvetlerine teslim edilecek. Yıl içinde TUNA motoru KİRPİ araçlarında da kullanılmaya başlanacak. Milli İHA'lara güç veren askeri turbodizel motoru PD170, AKSUNGUR ile ilk kez envantere girecek.

YAZILIMCILAR SAVUNMA İÇİN ÇALIŞACAK

HAVELSAN tarafından hayata geçirilen "dijital birlik" konseptinin yeni üyesi kamikaze insansız deniz aracı ÇAKA DAY-KİDA için çalışmalar sürdürülecek. İnsansız hava, kara ve deniz araçlarının birlikte görev yapmasına imkan sağlayacak Karma Sürü Operasyon Merkezi çalışmaları ve testleri saha gösterimleriyle devam edecek. Yurt dışı lisans bağımlılığını azaltmak amacıyla yapılan çalışmalar kapsamında KOVAN ve Açık Kaynak Veri Yönetim Platformu ODAK yaygınlaştırılacak. Biyometrik Veri Yönetim Sistemi Projesi kapsamında nitelikli parmak izi tanıma sisteminin ardından nitelsiz parmak izi tanıma sistemi de tamamlanacak.



SİPER Ürün-1 ve HİSAR sistemlerinin seri üretimi için sözleşme imzalandı. SİPER Projesi kapsamında, SİPER Ürün-2 Sisteminin ilk atışlı test faaliyeti başarılı şekilde gerçekleştirildi.





Can ÇALKUÇ
Savunma Araştırmacısı

DENİZLERDEKİ GÜÇ GEMİSAVAR FÜZELERİ



GEMİSAVAR FÜZELERİ, HEDEFLERİNİ VURABİLMEK İÇİN PEK ÇOK GÜDÜM SİSTEMİNİ BİRLİKTE KULLANAN AKILLI FÜZELERDİR. ATMACA FÜZESİ, 2021 YILINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN HARP BAŞLIKLİ TEST ATIŞINDA İLK KEZ GEMİ HEDEFİNİ VURUP, BATIRMIŞTIR.

Gemisavar füzeleri, çeşitli gemi türlerine ve boyut olarak büyük botlara karşı kullanılmak için tasarlanmış bir güdümlü füze türüdür. Bu füzeler karadan, gemiden, denizaltından ve çeşitli hava araçlarından atılabilir. Gemisavar füzeleri, hedeflerini vurabilmek için pek çok güdüm sistemini birlikte kullanan akıllı füzelerdir. Aynı zamanda birçok gemisavar füzesi İngilizcesi “sea skimming” olan Türkçeye “denizde kayma” olarak çevrilebilecek bir radardan kaçma yöntemi kullanır. Bu yöntem en kolay şekilde gemisavar füzesinin deniz üstünde en alçak irtifada seyretmesi olarak tanımlanabilir. Bu yöntem tespit edilmemek gibi bir avantaj sağlasa da hedefe ulaşmadan suya düşmek gibi bir dezavantaja da sahiptir.

İlk gemisavar füzesi, II. Dünya Savaşı sırasında Almanlar tarafından kullanılmıştır. Bilinen ilk operasyonel gemisavar füzesi ise komuta güdümlü Henschel HS 293 gemisavar füzesidir. Bu

füze başarılı şekilde ilk defa 25 Ağustos 1943'te Kraliyet Donanmasından HMS Bideford'a karşı ateşlenmiştir ancak savaş başlığı patlamadığı için hasar minimum düzeyde olmuştur. II. Dünya Savaşı'nda Almanların ürettiği bir diğer gemisavar füzesi ise Fritz X güdümlü gemisavar füzesidir. II. Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda birçok ülke gemisavar füzesi geliştirmeye ve kullanmaya başlamıştır.

ABD HARPOON

Harpoon gemisavar füzesi, birçok farklı platform tarafından kullanılabilen ABD menşeli Boeing tarafından üretilen, ses altı hızlarda hareket eden bir gemisavar füzesidir. Harpoon füzesi için çalışmaların başlangıcı 1965 yılına kadar dayandırılabilir. ABD, 1965 yılında 24 deniz mili (yaklaşık 45 km) menzile sahip, yüzeye çıkan denizaltıları vurabilecek bir füze projesi için çalışma başlatmıştır. 1967 yılında İsrail muhribi Eliat'ın SSCB üretimi Styx gemisavar füzesi tarafın-



Kara-kara, kara-deniz, deniz-kara ve deniz-deniz füzesi olarak, kullanılabilen Tomahawk, varyanttan varyanta General Dynamics, McDonnell Douglas, Hughes Aircraft ve Raytheon tarafından üretilmiştir.



dan vurularak batırılması bu projenin gelişimini hızlandıran bir gelişme olmuştur. 1968-1974 yılları arasında McDonnell Douglas (günümüzde Boeing) tarafından geliştirilen ve 1975 yılından itibaren seri üretilen Harpoon, 1977 yılında ABD Donanması envanterine girmiştir. Mk 141 lançerden fırlatılan Harpoon füzesinin birçok versiyonu bulunmaktadır.

Su üstü gemi konuşlu versiyonlar RGM, hava araçlarında konuşlu versiyonlar AGM, denizaltı konuşlu versiyonlarsa UGM olarak adlandırılmaktadır. Bunlardan ilki 1977 yılında envantere alınan RGM -84A olarak adlandırılan su üstü gemi konuşlu versiyondur. 1979 yılında ise Harpoon, P-3 Orion deniz karakol uçağına entegre edilmiştir ve bu versiyona da Block 1A ya da AGM-84A adı verilmiştir. 1982 yılında Harpoon Block 1B serisi yani RGM/UGM-84C geliştirilmiştir. Bu varyantlar ani manevralar yapmak yerine denizde kayarak hedefine ulaşmaktadır ve ek olarak bu varyant elektronik sistemlere



HARPOON füzesi lançerden çıkış anı.

karşı önlemlere sahiptir. Block 1C varyantları yani RGM/UGM-84D, daha gelişmiş güdüm ve hedefleme sistemine sahiptir. Aynı zamanda Block 1A ve Block 1B'den farklı olarak hem ani manevralı uçuş profili hem de sea skimming içeren uçuş profiline sahiptir. 1991 yılında ise daha uzun gövde, bunun getirisi olarak daha fazla yakıt ve daha uzun menzile sahip olan Block 1D yani RGM-84F yükseltmesi yapılmıştır ancak proje 1993 yılında iptal edilmiştir.

Harpoon Block 1E ise kara hedeflerini vurmak için geliştirilmiş bir varyanttır. Block IG, Block 1D'nin daha küçük gemiler için uygun versiyonudur. Block II versiyonu yani RGM/UGM-84J-L, müşterek hareket için geliştirilen sistemlere entegre olmanın dışında daha iyi bir güdüm sistemine ve helikopter aracılığıyla radarın görüş hattının ötesindeki hedefleri vurma kabiliyetine sahiptir.

Harpoon'un son varyantı ise Block II+ER varyantıdır. Harpoon'un AGM versiyonları F-18'lerden atılabilmektedir. Harpoon; 343 mm çapa, 0.91 mm kanat açıklığına, 4,635

metre uzunluğa, 691 kg ağırlığa sahiptir ve 224 kg savaş başlığı da taşıyabilmektedir. Harpoon'un RGM versiyonları motor olarak 600 lb itki üretebilen Tedelyne CAE J402 motorunu kullanmaktadır. Harpoon'un menzili varyanttan varyanta 124-220 km arasında değişmektedir. Füzenin operasyonel hızıysa 0.71 mach'tır. Harpoon başta ABD olmak üzere Almanya, Kanada, Avustralya, Belçika, Danimarka, Birleşik Krallık, Türkiye, Brezilya, Şili, Mısır, Yunanistan, İran, Endonezya, İsrail, Japonya, Malezya, Meksika, Fas, Hollanda, Pakistan, Polonya, Portekiz, Katar, Güney Kore, Suudi Arabistan, İspanya, Singapur, Tayvan, Tayland, BAE ve Ukrayna tarafından kullanılmaktadır.

TOMAHAWK

Tomahawk; ABD menşeli, uzun menzilli, jet itkili, ses altı hızlarda hareket edebilen çok amaçlı bir seyir füzesidir. Kara-kara, kara-deniz, deniz-kara ve deniz-deniz füzesi olarak kullanılabilen Tomahawk, varyanttan varyanta General Dynamics, McDonnell Douglas, Hughes Aircraft ve Raytheon tarafından üretilmiştir. 1983 yılından beri



Harpoon Block 1E ise kara hedeflerini vurmak için geliştirilmiş bir varyanttır. Block IG, Block 1D'nin daha küçük gemiler için uygun versiyonudur. Block II versiyonu yani RGM/UGM-84J-L, müşterek hareket için geliştirilen sistemlere entegre olmanın dışında daha iyi bir güdüm sistemine ve helikopter aracılığıyla radarın görüş hattının ötesindeki hedefleri vurma kabiliyetine sahiptir.



ABD envanterinde bulunan Tomahawk'ın gemisavar varyantı RGM/UGM-109B olarak adlandırılmaktadır ve 1994'ten beri envanterdedir.

Motor olarak Williams International üretimi F107-WR-402 turbofan motor kullanan Tomahawk'ın RGM/UGM-109B varyantı 460 km menzile sahiptir. Maksimum 0.74 mach hıza çıkabilen füze Mk 41 dikey atış sisteminden atılmaktadır. Aktif olarak sadece ABD ve Birleşik Krallık tarafından kullanılan gemisavar Tomahawk'ın potansiyel kullanıcıları arasında Avustralya, Kanada, Hollanda ve Japonya yer almaktadır.

AGM-185C

AGM-185C LRASM (Long Range Anti-Ship Missile/Uzun Menzilli Gemisavar Füzesi); DARPA (Defence Advanced Research Projects Agency) tarafından tasarlanan ve Lockheed Martin tarafından üretilen, radar izi düşük, havadan fırlatılan bir gemisavar füzesidir. 2009-2017 yılları arasında tasarlanan ve 2017'den beri üretilen AGM-185C, 2018'den beri ABD Hava Kuvvetleri ve ABD Donanması envanterindedir. Buna ek olarak Lockheed Martin ve Thales Australia 2021'de bir işbirliği imzalamıştır ve bu füzenin ikinci kullanıcısı ise 200 adet sipariş veren Avustralya olacaktır.

Birleşik Krallık, Kanada, İsveç, Japonya, Singapur gibi ülkelerin de ilgilendiği AGM-185C F/A-18'lere entegre olacak şekilde üretilmiştir ve bu füze 2017 yılındaki çalışmaların sonucunda 2018'de B-1B ağır bombardıman uçağına entegre edilmiştir. Aynı zamanda bu

www.canik.com

CANİK
SUPERIOR FIREARMS

in f @ / canik

🐦 / canikarms

1923 100.
2023 YIL

“TP9 ELITE COMBAT 1923 serisi Canik tarafından Cumhuriyetin ilanının 100. yılı onuruna yalnızca 1923 adet olarak üretilmiş çok özel bir tasarım olup Canik olarak elinizdeki ürünün yalnızca 1923 adet olarak üretilen söz konusu nadide eserlerden biri olduğunu gururla beyan etmekteyiz.”

1923.canik.com

CANİK | **SYS**
SUPERIOR FIREARMS | GROUP COMPANY



İsveç’li Saab üretimi RBS-15 gemisavar füzesi.

füzenin F-35 ve P-8’lere entegrasyonu sürmektedir. Buna ek olarak AGM-185C, Mk 41 dikey atış sisteminden de atılmıştır. Motor olarak Tomahawk’ta da kullanılan F107-WR-402 turbofan motorunu kullanan AGM-185C, 370 km menzile sahiptir. ABD üretimi diğer gemisavar füzelerinden farklı olarak iki adet yatay bir adet dikey stabilizöre sahip olan bu füze, 1250 kg ağırlıkta, 4.26 metre uzunluğunda, 635 mm genişliğinde ve 450 mm yüksekliğindedir. AGM-185C, 2.7 metre kanat açıklığına ve 453.6 kg savaş başlığı taşıma kapasitesine sahiptir.

ABD bu füzelere ek olarak 1985-1990 yılları arasında lazer güdümlü havadan atılabilen kısa menzilli AGM-123 Skipper füzelerini kullanmıştır. Bunun dışında Raytheon tarafından üretilen RIM-67 ve

RIM-174 gibi hava hedeflerine karşı kullanılan füze sistemleri de ikincil rol olarak gemisavar füzesi görevini üstlenmektedir.

AVRUPA’DA MÜŞTEREK PROJELER OTOMAT

Otomat, Fransız Matra ve İtalyan Oto Melara tarafından ortak şekilde geliştirilmiş bir gemisavar ve kıyı savunma füzesidir. Otomat füzelerinin geliştirilmesinin nedeni Harpoon füzelerinin de geliştirilme nedeni olan Eilat muhribinin Styx gemisavar füzesi ile vurulmasıdır. 1971-1974 yılları arasında geliştirilen Otomat, 1977 yılında envantere girerek aktif hizmete başlamıştır. Bununla birlikte INS (Inertial Navigation System/Eylemsizlik Navigasyon Sistemi), GPS ve ARH (Active Radar Homing/Aktif Radar Arayıcı) bulunduran Otomat, 6



2009-2017 yılları arasında tasarlanan ve 2017’den beri üretilen AGM-185C, 2018’den beri ABD Hava Kuvvetleri ve ABD Donanması envanterindedir. Buna ek olarak Lockheed Martin ve Thales Australia 2021’de bir işbirliği imzalamıştır ve bu füzenin ikinci kullanıcısı ise 200 adet sipariş veren Avustralya olacaktır.



metre uzunluğa, 400 mm çapa ve 780 kg ağırlığa sahipken 210 kg savaş başlığı da taşıyabilmektedir. Motor olarak 863 lb itki üretebilen Turbomeca Arbizon IIIB turbojet motor kullanan Otomat’ın maksimum hızı 0.91 mach’tır. Çeşitli varyantları bulunan füzelerin Mk 2 Block IV versiyonu 180 km menzile sahiptir.

Otomatın ilk versiyonu olan Mk1, 60 km menziliyle kısa menzilli sınıftaydı ve veri bağlantısı özelliğinden mahrum bir modeldi. Mk2 Block I, Tesco veri bağlantısı sistemine sahip ilk versiyondur ve bu versiyon 1978 yılında atılmıştır. Ayrıca Mk2 Block I bu entegrasyon sayesinde 180 km menzile sahip olmuştur. Otomat Mk2 Block II varyantında diğerlerinden farklı olarak daha az hacim kaplaması için katlanabilir kanatlar eklenmiştir. Bu özelliği füzeye daha küçük lançerlerden atılma kabiliyeti kazandırmıştır. Otomat Mk2 Block III, yeni bir INS’ye sahip varyant olarak tanıtılmıştır.

Ayrıca bu versiyonda veri bağlantısı sistemi geliştirilmiş olup itki desteği veren roketler için daha güvenli katı yakıt kullanılmıştır. Ek olarak da daha az hassas bir savaş başlığı entegre edilmiştir. Otomat Mk3 versiyonu kızılötesi radar sistemi ve GPS ile teçhiz edilmiştir. Aynı zamanda bu versiyon kara hedeflerini de vurması planlanmıştır ancak projenin maliyetinden ötürü bu versiyondan vazgeçilmiştir. MILAS, Otomat’ın deniz altında operasyon kabiliyetine sahip versiyonudur. Torpido dahil 800 kg olan bu varyant 6 metre uzunluğa, 460 mm çapa, 35+

ATMACA GEMİSAVAR FÜZESİ

SİSTEM ÖZELLİKLERİ	TEKNİK ÖZELLİKLERİ	
Otonom	Uzunluk	4,3 - 5,2 m
Uzun Menzil	Ağırlık	< 750kg
Düşük Radar İzi	Menzil	> 220km
Yüksek Hedef Vuruş Hassasiyeti	Güdümlü	ANS* + KKS* + Barometrik Altimetre +Radar Altimetre
Tüm Hava Şartlarında Görev Yapabilme	Harp Başlığı Tipi	Yüksek Patlayıcı Parçacık Etkili Penetrasyon Etkili
Karşı Tedbire Dayanaklı	Harp Başlığı Ağırlığı	220kg
Veri Bağı ile Hedef Güncelleme, Yeniden Saldırı ve Görev İptal Yeteneği	Arayıcı Başlık	Aktif RE
Üç Boyutlu Görev Planlama		
Hedefte Zaman (ToT), Farklı Platformlarda Çoklu Hedefte Zaman (DTOT), Aynı Platformlarda Çoklu Hedefte Zaman (STOT), Hedefi Ateş Altına Alma [Salvo] Atış		*ANS Ataletsel Navigasyon Sistemi **KKS Küresel Konumlandırma Sistemi
Su Üstü ve Su Altı Platformlardan Kara ve Su Üstü Hedeflerine Karşı Angajman		
Yeniden Saldırı Modu		
Su Üstü, Su Altı ve Kara Platformlarından, Su Üstü ve Kara Hedeflerine Karşı Angajman		



km etkili menzile sahiptir. Maliyetinden ötürü Fransa MILAS projesine katılmamış ve İtalyan donanması MILAS'ı envanterine almıştır. Otomat Mk 2 Block IV versiyonu ya da diğer adıyla Teseo Mk2/A, İtalyan Donanması için gelişmiş elektronik aksamlarla teçhiz edilmiş bir varyanttır. Teseo Mk2/A, diğer versiyonlar gibi helikopterle olan veri bağlantısına sahip değildir. Bunun yerine gemi ile bir veri bağlantı sistemine sahip olan Teseo Mk2/A; yeniden saldırı, 3-D görev planlama, kıyı bölgelerinde operasyon ve kara hedeflerine saldırı kabiliyetlerine sahiptir.

Roketsan, 2010 yılında MBDA (Fransız, İtalyan ve İngiliz ortak geliştirici. Otomat füzesinin günümüzdeki üreticisi) ile yeni nesil roket motorlarının üretimi için bir anlaşma imzalamıştır. Otomat'ın tanıtılan son versiyonuysa kara hedeflerine karşı kullanılmak için tasarlanan Otomat Mk2 E versiyonudur. Otomat, başta İtalya olmak üzere Libya, Peru, Mısır, Bolivya, Suudi Arabistan, Irak, Kenya, Nijerya, Malezya, Bangladeş tarafından kullanılmaktadır.

MARTEL

Martel, Birleşik Krallık menşeli Hawker Siddeley ve Fransız menşeli Matra tarafından ortak program kapsamında geliştirilen bir füzedir. Anti-radyasyon ve gemisavar olmak üzere iki çeşidi bulunan füzenin gemisavar versiyonunun adı AJ 168'dir. İlk 1972 yılında üretilmiş ve çeşitli hava platformlarından da atılabilen Martel'in ağırlığı 550 kg, uzunluğu 4,18 metre, çapı 400 mm'dir. 150 kg savaş başlığı taşıma kapasitesi olan Martel'in maksimum hızı

0.9 mach, maksimum menzili ise 60 km'dir. Bünyesinde aktif radar taşıyıcı bulunduran Martel, Fransız ve Krallık Hava Kuvvetlerinden emekli edilmiş olup günümüzde sadece Mısır ve Hindistan tarafından kullanılmaktadır.

FRANSA EXOCET

Exocet; 1967-1970 yılları arasında Fransız Nord Aviation, 1970-1974 yılları arasında da Aerospatiale tarafından tasarlanmış bir gemisavar füzesidir. Kara konuşlu, deniz konuşlu, denizaltıdan atılabilen ve sabit kanatlı hava platformlarından atılabilen bir füze olan Exocet, 1975'den beri envantere olup 2001'den beri MBDA'nın Fransa ayağı tarafından üretilmektedir. Füzenin ilk üretilen versiyonu olan ve gemi konuşlu MM38 varyantı katı yakıtlı roket motoru kullanılmaktadır ve 40 km menzile sahiptir.

Füzenin helikoptere entegre edilmesi düşünülmüş ancak AM38 adlı bu versiyon sadece test aşamasında kalmıştır. Füzenin avcı uçakları, helikopterler ve deniz karakol uçakları tarafından atılabilen versiyonu AM39 olarak adlandırılmaktadır. 70 km'ye kadar menzile atışlenebilen AM39; 670 kg ağırlığa, 4,69 m uzunluğa, 350 mm çapa sahiptir. Maksimum 0.93 mach hıza ulaşan füze; at-unut doktrinine uygundur ve aktif radar arayıcı ile INS güdüme sahiptir. İki aşamalı katı yakıtlı roket motoru kullanan AM39'dan sonraki varyantısa denizaltıdan atılabilen SM39 versiyonudur. Torpido tüpüyle beraber atılan SM39, INS ve aktif radar arayıcıya sahiptir. Exocet'in son versiyonlarıysa



Roketsan, 2010 yılında MBDA (Fransız, İtalyan ve İngiliz ortak geliştirici. Otomat füzesinin günümüzdeki üreticisi) ile yeni nesil roket motorlarının üretimi için bir anlaşma imzalamıştır. Otomat'ın tanıtılan son versiyonuysa kara hedeflerine karşı kullanılmak için tasarlanan Otomat Mk2 E versiyonudur. Otomat, başta İtalya olmak üzere Libya, Peru, Mısır, Bolivya, Suudi Arabistan, Irak, Kenya, Nijerya, Malezya, Bangladeş tarafından kullanılmaktadır.



MM40 Block 1/2/3'tür. Gemilere ve kıyı bataryalarına konuşlu olan MM40'ın Block 2 versiyonu 72 km menzile sahipken MM40 Exocet Block 3 diğer versiyonlardan farklı olarak turbojet motor kullanılmaktadır. Ek navigasyon sistemi olarak 3D koordinat belirleme sistemine sahip olan MM40 Block 3, hibrit INS/GPS sistemine sahiptir. Diğer varyantlardan farklı olarak ısıl güdüme sistemine de sahip olan MM40 Block 3; 780 kg ağırlığa, 6 metre uzunluğa, 350 mm çapa sahiptir.

Exocet başta Fransa olmak üzere Almanya, Türkiye, Arjantin, Burney, Bulgaristan, Brezilya, Kamerun, Şili, Kolombiya, Kıbrıs Rum Kesimi, Ekvador, Mısır, Yunanistan, Endonezya, Hindistan, Kuveyt, Libya, Malezya, Fas, Umman, Pakistan, Peru, Tayland, Tunus, BAE ve Uruguay tarafından kullanılmıştır. Buna ek olarak Falkland Savaşı sırasında ve 2002 yılına kadar Birleşik Krallık da Exocet kullanmıştır.

AS.15 TT

AS.15 TT, Fransız Aerospatiale şirketi tarafından AS-12 gemisavar füzelerinin yerini alması için tasarlanmış bir gemisavar füzesidir. 1970'lerde geliştirilmeye başlanan ve 1976'da tanıtılan füzenin ilk atışı 1981 yılında gerçekleştirilmiştir. 1982'de helikoptere entegre edilen AS.15 TT'nin gemiden atılabilen MM 15 adlı versiyonuysa 1984'te kamuoyuna sunulmuştur. 1985 yılından beri seri üretilen AS.15 TT, Fransa menşeli olmasına rağmen donanma envanterine girmemiştir. Radyo komuta güdümlü bir füze olan AS 15 TT 1 adet ana 2 adet destekleyici katı yakıtlı



SH-60 Seahawk helikopterinden Penguin füzesi atışı.

roket motoruna sahiptir. 96 kg ağırlığa, 2,16 metre uzunluğa, 185 mm çapa, 564 mm kanat açıklığına sahip olan ve çoğu gemisavar füzesine göre hafif sınıf olarak değerlendirilebilecek olan AS 15 TT, 30 kg savaş başlığı taşıyabilir. Buna ek olarak operasyonel menzili 15 km olan AS.15 TT, 0.85 mach hıza çıkabilmektedir. Airbus AS565 Panther helikopterine entegre olan füze; Suudi Arabistan, BAE, Irak, Şili, Bahrein ve İsrail tarafından kullanılmaktadır.

BİRLEŞİK KRALLIK SEA EAGLE

Sea Eagle, Birleşik Krallık menşeli BAE Dynamics tarafından 1976 yılında tasarlanmış ve 1982 yılından beri üretilen, orta menzilli bir gemisavar füzesidir. Martel gemisavar füzesinin yerini alması için tasarlanmış olan Sea Eagle'da INS ve aktif radar arayıcı bulunmaktadır. Microturbo TRI 60 turbojet motor kullanan Sea Eagle maksimum 0.85 mach hıza çıkabil-

mektedir. 110 km operasyonel menzili olan Sea Eagle; Harrier, Tornado, Buccaneer, WS.61 Sea King, Il-38, Tu-142 gibi hava platformlarına entegre edilmiştir. 580 kg ağırlığa, 4,14 metre uzunluğa, 400 mm çapa, 1,2 metre kanat açıklığına, 230 kg savaş başlığı taşıma kapasitesine sahip olan Sea Eagle, 2000 yılında Birleşik Krallık envanterinden emekli edilmiştir. Bunun dışında bu füze Hindistan, Suudi Arabistan ve Şili tarafından kullanılmaktadır.

SEA SKUA

BAE Dynamics tarafından Britanya Donanmasında kullanılması için üretilen bir diğer gemisavar füzesi ise helikopterden atılabilen Sea Skua'dır. 1982 yılında aktif hizmete giren Sea Skua, hafif ve kısa menzilli bir gemisavar füzesidir. 145 kg ağırlığında, 2,5 metre uzunluğunda olan Sea Skua'nın çapı 250 mm, kanat açıklığı ise 0,72 metredir. 30 kg savaş başlığı taşıyabilen Sea Skua, aktif radar



**Gemisavar
füzeleri, çeşitli
gemi türlerine ve
boyut olarak büyük
botlara karşı
kullanılmak için
tasarlanmış bir
güdümlü füze
türüdür. Bu füzeler
karadan, gemiden,
denizaltından ve
çeşitli hava
araçlarından
atılabilir.
Gemisavar füzeleri,
hedeflerini
vurabilmek için pek
çok güdüm
sistemini birlikte
kullanan akıllı
füzelerdir.**



arayıcı ve INS'ye sahiptir. Motoru katı yakıtlı roket motoru olan ve destekleyici bir katı yakıtlı roket motoruna da sahip olan Sea Skua 0.8-0.9 Mach arasında görev yapabilmektedir. Birleşik Krallık Donanmasındaki Westland Lynx helikopterine entegre olan Sea Skua, Falkland Savaşı'nda ve Körfez Savaşı'nda kullanılmıştır. 2017'de Birleşik Krallık envanterinden emekli edilen bu füze; Hindistan, Brezilya, Kuveyt, Malezya, Pakistan, Güney Kore, Almanya ve Türkiye tarafından kullanılmaktadır. Sea Skua'lar Türk Deniz Kuvvetleri envanterindeki AB-212 genel maksat helikopterlerinde kullanılmaktadır. Birleşik Krallık'ın emekli ettiği Sea Skua'ların yerini Fransa ile ortak geliştirilen Sea Venom gemisavar füzeleri alacaktır.

ALMANYA AS.34 KORMORAN

1962 yılında çalışmalarına başlanılan ve 1967'de Batı Almanya menşeli Messersch-

mitt-Bölkow Bölm (günümüzde Airbus'ın bir parçası) tarafından devralınan bir gemisavar füzesi geliştirme projesi olan AS.34 Kormoran'nın ilk üretimi 1973 yılında gerçekleşmiştir. İlk versiyonu Kormoran 1 olan füzenin ağırlığı 600 kg, uzunluğu 4,40 metre, menzili 23 km'ydı. Kormoran 1'den geliştirilen Kormoran 2 füzesi ise fark 630 kg ağırlığındaydı ve 165 kg yerine 220 kg savaş başlığı taşıyabiliyordu. Ayrıca Kormoran 2'nin maksimum menzili bünyesinde bulundurduğu daha güçlü destek roketleriyle 35 km'ye kadar çıkmıştır. Güdüm sistemleri olarak INS ve aktif radar arayıcı bulunduran Kormoran motor olarak katı yakıtlı roket motoru kullanmaktaydı. Bu füze Almanya ve İtalya tarafından kullanılmıştır.

NORVEÇ PENGUIN

Penguin ya da NATO koduyla AGM-119, Norveç menşeli Kongsberg tarafından geliştirilen ve üretilen, kısa menzilli, kızılotesi güdümlü bir gemisavar füzesidir. Harpoon, Exocet, Otomat gibi 1960'larda geliştirilmeye başlanan Penguin'in seri üretimine 1972 yılında başlanmış olup o yıldan beri aktif hizmettedir. Hücumbotlar, Bell 412 SP, Kaman SH2, Sikorsky SH-60/70 Seahawk ve Westland Super Lynx gibi platformlarda kullanılan füze F-16'lara da entegre durumdadır. Çeşitli varyantları olan Penguin'in MK2 varyantı 385 kg'dır ve 3 metre uzunluğundadır. 280 mm çapı olan MK2, 1,4 metre de kanat açıklığına sahiptir. 120 kg savaş başlığı ile görev yapan MK2'nin menzili 34 km'dir. MK2, güdüm sistemi olarak Lazer ve Pasif Kızılotesi

Sensör bulundurmaktadır. MK3 versiyonuysa 370 kg ağırlığındadır ve 130 kg savaş başlığı taşıyabilmektedir. 3,2 metre uzunluğunda olan Mk3'ün çapı MK2 ile aynıdır ancak MK3'ün kanat açıklığı 1 metredir. MK2'ler gemilerden ve helikopterden atılırken MK3, sabit kanatlı hava araçlarına entegredir. Katı yakıtlı roket motoru kullanan Penguin ses altı hızlarda görev yapmaktadır. Başlıca Norveç tarafından kullanılan Penguin, AGM-119 adıyla ABD, Robotsystem 12 adıyla İsveç, Yunanistan, Yeni Zelanda, İspanya, Brezilya, Ukrayna ve Türkiye tarafından kullanılmaktadır. Ukrayna, 2022'de başlayan savaş sırasında gelen yardımlarla bu füzeyi envanterine katmıştır. Türkiye'de Penguin emekli edilen Kartal sınıfı hücumbotlarda kullanılmaktaydı. Buna ek olarak Penguin Türk Deniz Kuvvetleri envanterinde bulunan S-70B helikopterlerinde kullanılmaktadır.

NSM

NSM (Naval Strike Missile), Penguin'in geliştirici olan Kongsberg tarafından Penguin'in gemisavar füzesinin halefi olarak geliştirilen bir gemisavar füzesidir. Penguin'e göre daha uzun menzillerde görev yapan NSM'nin projesi 1996 yılında başlamış ve testleri 2006 yılında bitmiştir. NSM'nin seri üretimi için yapılan sözleşme 2007'de imzalanmıştır. 2012'den beri aktif serviste olan NSM, gemilerden ve karadan atılabilmektedir. Güdüm sistemi olarak hibrit GPS ve INS, lazer altimetre, TERCOM navigasyon sistemi (Terrain Contour Matching/Arazi Şekil Eşleştirme) ve IIR başlık bulunduran NSM, Microturbo



Gemisavar füzeleri, hedeflerini vurabilmek için pek çok güdüm sistemini birlikte kullanan akıllı füzelerdir. Aynı zamanda birçok gemisavar füzesi İngilizcesi "sea skimming" olan Türkçeye "denizde kayma" olarak çevrilebilecek bir radardan kaçma yöntemi kullanır. Bu yöntem en kolay şekilde gemisavar füzesinin deniz üstünde en alçak irtifada seyretmesi olarak tanımlanabilir. Bu yöntem tespit edilmemek gibi bir avantaj sağlasa da hedefe ulaşmadan suya düşmek gibi bir dezavantaja da sahiptir.



TRI-40 turbojet motoru kullanılmaktadır. NSM buna ek olarak fırlatma sırasında kullanılan ve sonrasında fırlatılan katı yakıtlı destekleyici bir rokete sahiptir. Ağırlığı roketle beraber 400 kg, roket olmadan 350 kg; uzunluğu roketle beraber 3,96 metre, roket olmadan 3,48 metre olan NSM'nin genişliği 700 mm, kanatları açıldığında 1,36 metredir. 120 kg savaş başlığı taşıyan NSM, yüksek ses altı hızlarda görev yaparken +185 km menzile ulaşabilmektedir. Kongsberg NSM için 2014'te Polonya, 2017'de Almanya, 2018'de Malezya ile tedarik sözleşmesi imzalarken 2016'dan itibaren çeşitli iş birlikleriyle ABD menşeli Raytheon firmasıyla lançer ve füze üretimi için ortak çalışmaktadır. NSM-AL versiyonuyla hava platformlarında kullanılacak olan NSM, başlıca Norveç olmak üzere Polonya, ABD ve Birleşik Krallık tarafından kullanılmaktadır. Ayrıca NSM'nin gelecek yıllarda pek çok ülke tarafından kullanılması beklenmektedir.

İTALYA MARTE

Sea Killer ya da Marte, MBDA İtalya tarafından üretilen ve geliştirilen bir gemisavar füzesi ailesidir. 1965'te Nettuno tarafından geliştirilmesine Sea Killer Mark 1 olarak başlanmıştır. 10 km gibi kısa bir menzile, 35 kg savaş başlığı taşıma kapasitesine sahip olan bu füzenin devamı olarak Vulcano şirketi tarafından 25 km menzilli ve 70 kg savaş başlığı taşıyabilen Sea Killer Mark 2 geliştirilmeye başlanmıştır. İran 1971-1972 yıllarında bu füzelerden 160 adedi envanterine katmıştır. İzleyen yıllarda Marte Mark 1 adıyla Sea Killer Mark 2 temel



NEFER



İnsansız Silah Kulesi

NEFER Uzaktan Komutalı Silah Sistemi temel olarak 4x4, 6x6, 8x8 konfigürasyonlarındaki her türlü tekerlekli muharebe ve taktik araç ile paletli zırhlı araçlara entegre edilmek üzere geliştirilmiştir.

NEFER, hafif ağırlık ve yüksek hareket kabiliyetine sahip araçlar ile ateş gücü yüksek asker taşıma araçlarına gelişmiş uzaktan komuta ve gözetleme yeteneği kazandırmaktadır. Bu platformlara atış desteği sağlayan NEFER, entegre edildiği araçların kendini koruma ve destek kapasitelerini artırmaktadır.

www.aselsan.com



aselsan

alınan, helikopterden atılabilen bir füze geliştirilmiştir. Sikorsky SH-3D'lerden atılan Marte Mk1, 1977'den beri İtalyan Donanması envanterinde bulunmaktadır. 1984 yılında Marte Mk1 geliştirilerek Marte Mk2 ortaya çıkmış ve 1987'de İtalyan Donanması tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

Mk2'den önceki versiyonlarda güdüm sistemi ışın sürme tekniğini kullanan sistemlerken Mk2'den sonraki versiyonlarda aktif radar arayıcı kullanılmaktadır. Marte Mk2'nin kısa menzilli Mk2/S, sabit kanatlı hava araçlarından atılabilen Mk2/A ve kıyı savunması için geliştirilmiş Mk2/N olmak üzere üç tane varyantı bulunmaktadır. Mk2/S ve Mk2/N 310 kg ağırlığında ve 3,85 metre uzunluğundadır. 316 mm çapa sahip olan bu varyantlar, 1 metre kanat açıklığına sahiptir.

Mk2/N ve Mk2/S versiyonları 70 kg savaş başlığı taşıma kapasitesine sahip olmanın yanında 0.9 mach hıza ve 30 km menzile ulaşabilirler. Bu versiyonlar motor olarak katı yakıtlı roket motoru kullanırken bir adet destekleyici katı yakıtlı roket de bu füzenin bünyesinde bulunmaktadır. Marte'nin geliştirilen son varyantı ise Marte ER'dir. Marte ER; hava platformlarına entegre, Williams WJ-24-8G WR turbojet motor kullanan bir versiyondur. 100 km'den daha yüksek menzile sahip olan Marte ER; 340 kg ağırlığında, 3,6 metre uzunluğunda, 316 mm çapındadır. Martenin çeşitli versiyonları başlıca İtalya olmak üzere İran, Katar, Senegal, Türkmenistan, BAE ve Venezuela tarafından kullanılmaktadır.

İSVEÇ RBS 15

İsveç menşeli Saab Bofors Dynamics tarafından geliştirilmiş ve üretilmiş pek çok gemisavar füzesi bulunmaktadır. Bunlardan sürekli olarak geliştirilen ve aktif olarak kullanılan füzeyse RBS 15'tir. 1978 yılında 1950'li yıllarda geliştirilmiş olan RB-04 uzun menzilli, havadan atılan gemisavar füzelelerinin turbojet kullanan ve daha geliştirilmiş bir versiyonun geliştirilmesi öngören RB-04 Turbo projesi başlamıştır. Daha sonra projenin adı RBS 15 olarak değiştirilmiştir.

O dönem Harpoon füzesinin satın alınması İsveç Donanmasının gündemdeyken RBS 15'in hızlı ve yeterli isteklere sahip olarak üretilmesi İsveç Donanmasının fikrini değiştirmiştir. 1984 yılında gelindiğinde RBS 15 Mk I, envantere girmiştir. Havadan, karadan ve gemiden fırlatılabilen RBS 15, sonraki birkaç yıl içinde de İsveç Hava Kuvvetleri envanterindeki yerini almıştır. Saab JAS 39 Gripen avcı uçaklarına entegre olan RBS 15'in birçok versiyonu bulunmaktadır. İlk üretilen varyant olan RBS 15 Mk I, güç kaynağı olarak 830 libre itki üreten Microturbo TRI-60 turbojet motorunu kullanıyordu ve +70 km menzile sahiptir. Bu füzenin RBS 15F varyantıysa Mk I varyantının hava araçlarına entegre versiyonudur. Mk I gibi +70 km menzile sahip olan RBS 15 Mk II, kara konuşlu atış platformlarına entegre hale getirilmiştir. RBS Mk III, Mk I ve Mk II varyantlarından farklı olarak 990 lb itki üretebilen Microturbo TRI 60.5 turbojet motorunu ve iki adet destekleyici roket kullanmaktaydı.



İlk gemisavar füzesi, II. Dünya Savaşı sırasında Almanlar tarafından kullanılmıştır. Bilinen ilk operasyonel gemisavar füzesi ise komuta güdümlü Henschel HS 293 gemisavar füzesidir. Bu füze başarılı şekilde ilk defa 25 Ağustos 1943'te Kraliyet Donanmasından HMS Bideford'a karşı ateşlenmiştir ancak savaş başlığı patlamadığı için hasar minimum düzeyde olmuştur. II. Dünya Savaşı'nda Almanların ürettiği bir diğer gemisavar füzesi ise Fritz X güdümlü gemisavar füzesidir. II. Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda birçok ülke gemisavar füzesi geliştirmeye ve kullanmaya başlamıştır.



Bu özelliği Mk III'ün menzilini +200 km'ye kadar çıkarmıştır. Buna ek olarak Mk III'ler kara hedeflerini de vurabilmektedir. RBS 15'in son varyantıysa Gungnir olarak adlandırılan RBS 15 Mk. IV'tür. Gungnir, INS ve Anti-Jam özellikli GPS, aktif radar arayıcı bulundurmaktadır. Mk III gibi iki adet destekleyici roketle sahip olan Gungnir'in menzili ise +300 km'ye kadar çıkmıştır. RBS 15'in aktif olarak kullanılan iki Mk III ve Mk IV Gungnir'in özelliklerini karşılaştıracak olursak iki versiyon da 4,35 metre uzunluğa, 500 mm çapa ve 1,4 metre kanat açıklığına sahiptir. Maksimum hızları 0,9 mach olan bu iki varyanttan Mk III'ün uçuş ağırlığı 660 kg, destekleyicilerle beraber 820 kg'ken Mk IV'ün bu ağırlıkları sırayla 650 ve 810 kg olarak belirlenmiştir. Ek olarak Mk III'ler hava platformlarına entegre değilken Mk IV'ler hava platformlarında da atılabilmektedir. RBS 15, başta İsveç olmak üzere, Almaya, Finlandiya, Polonya, Hırvatistan, Cezayir ve Tayland tarafından kullanılmaktadır.

UKRAYNA R-360 NEPTUNE

SSCB dağılmadan önce ordusu için gerekli bazı platformların geliştirmesini ve üretimi yapan Ukrayna, SSCB'nin dağılmasından sonra envanterindeki Rus sistemlerini Ukrayna üretimi sistemlerle değiştirme yoluna gitmiştir. Bu sistemlerden biri olan R-360 Neptune uzun menzilli gemisavar füzesi, Luch Design Bureau tarafından geliştirilmiştir ve üretilmektedir. Tasarımında Sovyet Kh-35 turbojet gemisavar füzesi temel alınan R-360'ın ilk tanıtımı 2015 yılında gerçekleşmiş ve

sistemin ilk testleri 2016 yılında yapılmıştır. 2021 yılında Ukrayna Donanmasının envanterine giren R-360 Neptune, 2022 yılında başlayan savaşta aktif olarak kullanılmaktadır. Ukrayna tarafının 3 Nisan 2022'de yaptığı açıklamaya göre Rusya'nın Admiral Essen fırkateyni R-360 ile vurularak hasar almıştır.

13 Nisan 2022'de Ukrayna tarafı Moskva kruvazörünün iki adet R-360 ile vurularak batırıldığını açıklamıştır. Asıl görevi su üstü hedefleri vurmak olan R-360'ın kara hedeflerini vurabilecek bir varyantının geliştirildiği daha önce açıklanmıştır. 23 Ağustos 2023 tarihinde Kırım'da konuşlu bulunan bir Rus S-400 bataryası vurulmuştur.

Bu saldırıda Neptune füzesinin kara hedeflerini vuran versiyonunun kullanıldığı çeşitli kaynaklarca iddia edilmiştir. R-360, 870 kg ağırlığa, 5,05 metre uzunluğa, 380 mm çapa ve 150 kg savaş başlığı taşıma kapasitesine sahiptir. Yüksek ses altı hız yani 0.9 mach'ta görev yapan füzenin menzili +200 km'dir.

TÜRKİYE ATMACA

ATMACA projesi 2009 yılında ROKETSAN ana yükleniciliğinde ASELSAN ve Araştırma Merkezi Komutanlığı (ARMER-KOM) işbirliği ile başlayan bir projedir. Başlatılma amacı diğer Türk Savunma Sanayii ürünleri gibi yerlileştirme ve millileştirme olan bu projenin amacı Türk Deniz Kuvvetleri envanterindeki Harpoon'ların yerini alacak bir gemisavar füzesinin geliştirilmesidir. 2018 yılında seri üretimi için sözleş-

me imzalanan füzenin gemiden ilk testi MİLGEM projesi kapsamında geliştirilen Ada sınıfı TCG KINALIADA korvetinde gerçekleştirilmiştir. 2019 yılında gerçekleştirilen bu test ile ATMACA, TCG KINALIADA'ya entegre edilmiştir. 2021 yılında Sinop'ta ATMACA füzesi, ilk kez gemi hedefini vurup, batırmıştır.

2023'e kadar testleri süren ATMACA'nın ilk seri üretim teslimatı 2023 Eylül ayında gerçekleşmiştir. Yerli motor gelene kadar Fransız menşeli Microturbo TRI 40 motorunu kullanacak olan ATMACA'nın yerli motoru için çalışmalar devam etmektedir. Daha yüksek menzil, daha düşük ağırlık hedefiyle tasarlanan füzenin uzunluğu 4,3-5,2 metre, ağırlığı 750 kg'dan azdır. 220 kg harp başlığı taşıyabilen ATMACA, aktif radar arayıcıya da sahiptir. Maksimum menzili 220+ km, maksimum hızı 0,85 mach olan ATMACA'nın güdüm sistemleri ANS (Ataletsel Navigasyon Sistemi/INS), KKS (Küresel Konumlama Sistemi/GPS), barometrik altimetre ve radar altimetreden oluşmaktadır. ATMACA; otonom seyir, karşı tedbirlere dayanıklılık, veri bağı ile hedef güncelleme, yeniden güncelleme, yeniden saldırı, görev iptal yeteneği, üç boyutlu görev planlama gibi özelliklere sahiptir. Block I'i Türk Deniz Kuvvetleri envanterine giren ATMACA'nın IIR başlıklı kıyı savunma atış testi 2023 yılında gerçekleştirilirken KARA ATMACA adıyla ATMACA'nın kara-kara seyir füzesi versiyonu da geliştirilmektedir. Buna ek olarak ATMACA'nın F-16'lara entegrasyonu konusunda çalışmalar sürmektedir.



ATMACA
füzesi, 2021 yılında
gerçekleştirilen
harp başlıklı
test atışında ilk
kez gemi hedefini
vurup, batırmıştır.



ÇAKIR

ÇAKIR seyir füzesi, Roketsan tarafından geliştirilen bir füze ailesidir. Kara, hava, deniz platformlarından atılabilen ÇAKIR, amaçlarına göre versiyonlara ayrılmaktadır. Temel seyir füzesi varyantı ÇAKIR CR, Elektronik Harp versiyonu ÇAKIR LIR, Sürü versiyonu ÇAKIR SW olan füzenin gemisavar füzesi versiyonuysa ÇAKIR AS'dir. 150+ km menzili olan ÇAKIR, aktif radar arayıcıya ya da hibrit arayıcı başlığa ya da IIR başlık olmak üzere üç farklı arayıcı başlık seçeneğine sahiptir. ANS, Radar Altimetre, Barometrik Altimetre, Yeryüzü Referanslı Navigasyon Sistemi ve Karıştırma Dayanıklı GNSS bulunduran, 2022 Mart ayında tanıtılan ÇAKIR'ın İnsansız Hava Araçları da dahil olmak üzere döner ve sabit kanatlı hava platformlarından, İnsansız Deniz Araçları dahil olmak üzere gemilerden ve çeşitli kara platformlarından atılması beklenmektedir. ÇAKIR'ın ilk atış testi AKINCI TİHA'dan KALE ARGE'nin geliştirdiği KTJ 1750 motoru ile AKINCI TİHA'dan gerçekleştirilmiştir. Ağırlığı 275 kg'dan az, çapı 275 mm'den az, uzunluğu 3,3-4,1 metre ve harp başlığı taşıma kapasitesi 70 kg olan ÇAKIR'ın ihracatına yönelik bir sözleşme imzalandığını IDEF'23 fuarında Roketsan Genel Müdürü Murat İkinci açıklamıştır. Buna ek olarak Roketsan, ATMACA ve ÇAKIR füzelerinin kullanılacağı BARBAROS kıyı savunma sistemini geliştirmektedir. ATMACA ve ÇAKIR gemisavar füzelerine ek olarak Roketsan ve Tübitak SAGE tarafından geliştirilen SOM Seyir Füzesinin SOM-C1/C2 olmak üzere su üstü hedeflerine yönelik bir versiyonu geliştirilmektedir.

YERLİ TANK AVCILARI



Tanksavar füzeleri harp sahasının temel oyuncularından biri. Piyadeden başlayıp savaş gemilerine, helikopterlere ve İHA'lara kadar uzanan geniş kullanım alanıyla pek çok hedefe karşı temel saldırı silahı. Sahip oldukları hem asgari hem de azami menzil, yüksek zırh delme kabiliyetleri ve kullanım kolaylığı, bu silahları vazgeçilmez kılıyor. Anti tank guided missile (ATGM) olarak adlandırılan bu silahlar, Türk Silahlı Kuvvetlerinin de ana vurucu unsurlarından biri. Terörle mücadele operasyonlarında da kullanılan bu silahların tedariki uzun yıllar boyunca yurt dışından gerçekleştirildi.

ABD, Rusya ve Fransa gibi ülkelerden çeşitli tedarikler gerçekleştirildi. Yükselen bir ivmeyle büyüyen Türk savunma sanayii, bu alanda da önemli çözümler haya geçirdi. Roketsan bünyesinde başlayan çalışmaların meyveleri bugün part part toplanıyor. Kasım (2023) ayı içerisinde görüntüleri paylaşılan ve yakın zaman içerisinde envantere girecek ailenin en kısa menzilli üyesi KARAOK ve en uzun menzilli L/UMTAS-GM atışları ile tanksavar füzesi projeleri hareketlendi. Yerli tanksavar füzesi çalışmalarında uzun menzilden kısa menzile doğru bakalım.

L/UMTAS-GM-BLOK-1

Milli tanksavar füze ailenin en uzun menzilli üyesi L/UMTAS-GM. OMTAS ve UMTAS ile elde edilen kabiliyetin üzerine inşa edilen L/UMTAS-GM, sahada doğrudan fark yaratacak.

İsraili Rafael şirketinin ürettiği aynı sınıftaki Spike-NLOS füzesinin 2020'deki Karabağ savaşından Azerbaycan birliklerine sağladığı avantaj doğrudan görüldü. TSK'nın da 50 km menzillere ulaşan tanksavar füzelerine sahip olması düşman zırhlı unsurlarına karşı ciddi bir caydırıcılık yaratacak. UMTAS-GM Blok-1'de iki farklı arayıcı başlık tipi bulunuyor.

Biri Kızılötesi Görüntüleyici Arayıcı (IIR) diğeri ise Yarı Aktif Lazer (YAL). IIR kullanılırsa UMTAS-GM, YAL yani lazer güdüm kullanılırsa LUMTAS-GM ismini alıyor. 25-28 Temmuz tarihleri arasında gerçekleştirilen IDEF'23 fuarı sırasında kamuoyuna açıklanan UMTAS-GM projesinin ilk atış görüntüleri, 22 Kasım 2023 tarihinde Roketsan'ın sosyal medya hesaplarından paylaşıldı. Paylaşımında; "Genişletilmiş Uzun Menzilli Tanksavar Füze Sistemimiz (LUMTAS-GM) uzun menzilli test atışını başarıyla gerçekleştirdi ve hedefi tam isabetle vurarak sahada kendini kanıtladı." ifadeleri kullanıldı. Halihazırda üretilen en uzun menzilli yerli tanksavar füze sistemi olan L/UMTAS-GM, kara araçlarından atıldığında 1 ila 16 kilometre, helikopterlerden atıldığında ise 1 ila 20+ kilometre menzile ulaşabiliyor. 0.3-0.7 Mach uçuş hızına ulaşabilen ve gece/gündüz operasyonel kullanım özelliğine sahip olan L/UMTAS-GM Blok-1'e Tandem Anti Tank, Yüksek İnfilaklı Parçacık Etkili, Termobarik harp başlıkları takılabiliyor. Sistem, sahip olduğu harp başlığı tipine göre ana



UMTAS-GM Blok-1

IIR ve YAL

TEKNİK ÖZELLİKLERİ

Uzunluk 1.72 m

Çap 160 mm

Ağırlık 41.3 kg (Füze), 25 kg (Kanister)

Menzil 1-16 km

(Kara Araçları),

1-20+ km

(Döner Kanat)

Uçuş Hızı 0.3-0.7 Mach

Harp Başlıkları

Tandem Anti Tank

Yüksek İnfilaklı

Parçacık Etkili

Termobarik

Güdüm

Kızılötesi

Görüntüleyici Arayıcı

(IIR)

Yarı Aktif Lazer

Arayıcı Başlık (YAL)

Veri Bağı

Çift Yönlü RF Veri Bağı

(IIR)

Seyrüsefer

Ataletsel Navigasyon

Lançer

Konfigürasyonu

İkili

Platform

MIL-STD-1760'a uyumlu

hava, kara ve deniz

platformları



muharebe tankı, zırhlı personel taşıyıcı, kamyon, arazi aracı, hafif korugan, siper, bina, alçak irtifada uçan helikopterlere karşı kullanılabiliyor. L/UMTAS-GM Blok-1, sahip olduğu süzülme kabiliyetini kullanarak sütte arkasından atış kabiliyetini kullanıcıya sunuyor. Bu sayede düşman unsurların atış menziline girmeden emniyetli mesafelerden hedef imha edilebiliyor.

IIR başlık konfigürasyonu sahip olduğu çift yönlü RF veribağı sayesinde atış boyunca kullanıcının UMTAS-GM'yi yönlendirmesine imkan tanırken, yarı aktif lazer arayıcı başlık konfigürasyonu otonom ve harici işaretleme kabiliyetleri dahilinde kullanılabiliyor. Roketsan, UMTAS-GM Blok-1 YAL'ın 2024 yılının ilk çeyreğinde, UMTAS-GM Blok-1 IIR'ın ise 2024 yılı son çeyreğinde envantere kazandırmayı hedefliyor.

UMTAS-GM-Blok-2

Roketsan'ın yenilikçi ürünlerinden biri olan UMTAS-GM-Blok-2, kara araçlarından atıldığında 1 ila 32+ kilometre, helikopterlerden atıldığında ise 1 ila 50+ kilometre menzile ulaşacak.. Yine gece/gündüz atılabilme özelliğine sahip olan UMTAS-GM-Blok-2, sahip olduğu harp başlığı tipine göre ana muharebe tankı, zırhlı personel taşıyıcı, kamyon, arazi aracı, hafif korugan, siper, bina, alçak irtifada uçan helikopterlere karşı kullanılacak. UMTAS-GM-Blok-2'de itki kapasitesi ve süzülme kabiliyetini kullanarak sütte gerisinden atış imkanı da sunacak. UMTAS-GM-Blok-2'nin temel

farkı hibrit arayıcı başlığa sahip olması olacak. UMTAS-GM-Blok-2'nin üzerinde bulunacak CCD(TV) / IIR hibrit arayıcı başlık ile operatör, gece ve gündüz farklı dalga boylarında yüksek çözünürlüklü harp sahasının görüntüsünü elde edecek ve nokta hassasiyetle hedefin vurulması sağlanacak. Tasarım aşamasında bulunan projede sistemin 2025 yılı itibarıyla testlerinin hedefleniyor.

UMTAS

UMTAS, ismini "Uzun Menzilli Tanksavar Sistemi" kelimelelerinden alıyor. Milli taarruz helikopteri T129 ATAK'ın tanksavar füzesi ihtiyacını karşılamak için Roketsan tarafından üretilen UMTAS, 500 metre asgari, 8 km azami menzile sahip. 37.5kg ağırlığa sahip olan UMTAS, çift yönlü RF data linke ve IIR başlığa sahip. Yine bu sayede at-unut ve at güncelle gibi imkanlar kazanan UMTAS'ın çalışma mekanizması şu şekilde; UMTAS fırlatıldıktan sonra IIR başlığı ile aldığı görüntüyü RF veri bağıyla helikopterde yer alan fırlatma lançerine iletiyor. Lançerden görüntü pilotun ekranına aktarılıyor. Pilotun komutları da aynı şekilde füzeyle iletiliyor. Bu sayede oluşan hassas güdüm kontrol mekanizması ile pilot istediği hedefe istediği taarruz şeklinde füzeyi göndererek operasyonu gerçekleştiriyor. UMTAS'ı azami menzili 8 km iken RF veri bağı 10 km menzile sahip. U-

TAS'da, gece-gündüz kötü hava koşulu farketmeksizin kullanılabiliyor. Yine istenirse hedefe ateş öncesinde ya da sonrasında kilitlenebiliyor ve hedef vuruş noktası seçilebiliyor. Ayrıca şekilde sütne gerisindeki bir platformdan ateşlenen UMTAS, sütne arkasındaki hedefe angale olabiliyor. UMTAS'da, sadece helikopterlerde de değil aynı zamanda İHA'lar da, kara araçlarında, hafif saldırı uçaklarında, deniz platformları da ve sabit platformlar da kullanabilmekte. UMTAS halihazırda seri üretimde olup teslimatları TSK'ya devam ediyor.

LUMTAS

LUMTAS, kısaca UMTAS'ın lazer arayıcı başlıklı versiyonu. ROKETSAN'ın kendi kaynaklarıyla geliştirme çalışmalarına başladığı LUMTAS'ın geliştirilmesinde yine firmanın özgün ürün olan CİRİT'ten de önemli ölçüde faydalandı. Modüler harp başlığı ve güdüm sistemi dışında UMTAS'ın tüm alt sistemlerini kullanan LUMTAS, çok kısa bir sürede denemelere hazır hale getirildi. Hatta UMTAS'dan sonra geliştirme çalışmasına başlanmışken UMTAS'dan önce envantere girdi. Bu durum IIR başlığın geliştirmesinin zorluğu ile açıklanabilir. LUMTAS'ın UMTAS'a göre avantajı maliyeti. UMTAS'ın IIR başlığı, LUMTAS'ın kendisinden daha pahalı. LUMTAS, halihazırda gerek tatbikatlarda gerekse terörle mücadele



UMTAS-GM BLOK-2'NİN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

Uzunluk-2 m

Çap -180 mm

Ağırlık -60 kg füze, <40 kg kanister

Menzil 1-16 km

(Kara Araçları),

1-20+ km

(Döner Kanat)

Uçuş Hızı 0.3-0.7 Mach

Harp Başlıkları

Tandem Anti Tank

Yüksek İnfilaklı

Parçacık Etkili

Termobarik

Güdüm

Kızılötesi

Görüntüleyici Arayıcı (IIR)

Yarı Aktif Lazer

Arayıcı Başlık (YAL)

Veri Bağı

Çift Yönlü RF Veri Bağı (IIR)

Seyrüsefer

Ataletsel Navigasyon

Lançer

Konfigürasyonu

İkili

Platform

MIL-STD-1760'a uyumlu hava, kara ve deniz platformları



operasyonlarında T129 ATAK helikopterlerinden ve dahi KMC araçlarından aktif olarak kullanılan bir füze. LUMTAS'ı Türk Deniz Kuvvetleri TEMREN ismiyle S-70B Seahawk helikopterlerinde kullanıyor.

OMTAS

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin güdümlü tanksavar füze ihtiyacının milli olarak karşılanması için başlatılan programın ürünü olan ve diğer üyeler gibi Roketsan tarafından geliştirilen OMTAS, ismini "Orta Menzilli Tanksavar Sistemi" kelimelerinden alıyor. TSK'nın düşman zırhlı birliklerini etkisiz hale getirmek amacıyla kullandığı OMTAS, tripod veya zırhlı araç üzerinde kullanılabiliyor. 160 mm çapındaki füzenin asgari 200 metre azami ise 4 km menzili bulunuyor. Aselsan üretimi soğutmasız tipte IIR başlığa sahip OMTAS; gece-gündüz, kötü hava koşulu farketmeksizin kullanılabiliyor. IIR başlık ile birlikte çift yönlü RF veri bağına sahip OMTAS'da at-unut ve at-güncelle kullanım modlarına sahip. OMTAS'ın at-güncelle mekanizması şu şekilde yürütülüyor: Füze fırlatıldıktan sonra IIR başlığı ile görüntü almaya başlayıp bu görüntüyü RF veri bağı ile operatöre sürekli olarak aktarıyor. Operatör, füzenin uçuşu boyunca aldığı görüntüler veya diğer dost unsurlardan gelen bilgilere göre yeni bir hedef belirleyebiliyor. Füzeyle bu yeni he-

def, yine RF veri bağı üzerinden aktararak başka bir hedefin vurulması sağlanıyor. IIR başlık ve RF bağlantısının bir diğer hayati kazanımı operatörün beka kabiliyetini artıracak şekilde sütre gerisinden de atış imkanı sunması.

Bu sayede duvar arkasında veya mevzide saklanan bir operatör, füzeyi ordan fırlattıktan sonra istediği hedefe füzeyi kitlendirip hedefi imha edebiliyor. At-unut modunda da operatör füzeyi fırlattıktan sonra direk bölgeden ayrılabilmekte. Örneğin lazer veya kablo ile güdümlendirilen füzelerde füze hedefi vurana kadar operatör işaretleme yapmaya, füzeyi yönlendirmeye devam etmek zorunda. OMTAS, şarapnel ve kurşun çarpmasına karşı duyarsız mühimmat özelliğine haiz. Tandem harp başlığına sahip füze, bu sayede patlayıcı reaktif zırhlara (ERA) ile desteklenmiş zırhlara karşı da etkili olabiliyor. İlk atışlı testleri Ocak 2012’de yapılan OMTAS’ın tüm testleri tamamlandı ve seri üretim kapsamında teslimatları devam ediyor. Ayrıca TSK’ya teslimatları süren KAPLAN ve PARS 4x4 STA’ların (Kasım ayında 300. araç teslim edildi) büyük bir kısmı OMTAS füzesi taşıyor.

KARAOK

Tanksavar füzesi ailesinin en kısa menzilli ve en yeni üyelerinden biri KARAOK. 2024 yılı içerisinde envantere girmesi

hedeflenen KARAOK, sahadaki personelin en çok beklediği silah sistemlerinin başında geliyor. Türk Silahlı Kuvvetlerinin başta özel kuvvetler, amfibi birlikler ve komandolar olmak üzere kara birliklerinin en büyük eksikliklerinden biri omuzdan atılan modern tanksavar füzesinin olmayışı. TSK envanterinde OMTAS, MILAN, KORNET-E, TOW, ERYX gibi orta menzilli tanksavar füzeleri mevcut. Bu füzeler yakın mesafe çatışmaları veya ani çıkan tehditlere reaksiyon için uygun değil. Zira tripod gibi kurulum gerektiren vasıtalar ile veya araç üzerinden atılıyorlar, asgari menzilleri yüksek, çoğu at-unut değil.

Envanterde mevcut olan RPG-7 ise başta modern tanklar olmak üzere pek çok zırhlıya karşı etkisiz ve eski bir ürün. Roketsan’ın teslimat aşamasına geldiği KARAOK, Aselsan üretimi soğutmasız tipte IIR başlığa sahip. 125 mm çapa, 16 kilogramdan az (füze+tüp) ağırlığa ve 2.5+ km menzile sahip füze; at-unut modunda, gece-gündüz hava koşulu fark etmeksizin kullanılabilir.

Zırh Delici Tandem harp başlığına sahip füze, yandan vuruş veya tepeden vuruş modlarıyla hedefini vurabiliyor. KARAOK’un harp başlığının kaç mm kalınlığa kadar Haddelenmiş Homojen Zırha (RHA) etki edebileceği açıklanmış değil. Lakin



Türk Silahlı Kuvvetleri’nin güdümlü tanksavar füze ihtiyacının milli olarak karşılanması için başlatılan programın ürünü olan ve diğer üyeler gibi Roketsan tarafından geliştirilen OMTAS, ismini “Orta Menzilli Tanksavar Sistemi” kelimelerinden alıyor.



muadilleri üzerinden gidersek 800++ mm kalınlığa sahip RHA zırhlara etki edebileceğini rahatlıkla söyleyebiliriz. KARAOK’u ve dahi tüm milli tanksavar füzesi ailesini öne çıkaran unsurlardan biri de çeşitli vuruş modlarına sahip olmaları. Füze hedefine son taarruzunu doğrudan veya tepeden vuruş modu seçeneklerinden biriyle gerçekleştirebiliyor. Tepeden vuruş füzünün etkinliğini oldukça arttırmakta zira tankların en zayıf noktalarından biri tepe noktaları. KARAOK; atılabileceği asgari ve azami menzili, at-unut özelliği, ağırlığı ve bu ağırlığın verdiği omuzdan atılabilme ve çok kısa sürede atış yapabilmesiyle sahadaki personelin kabiliyetinde ciddi sıçrama yaşatacak.



İSRAİLİN HAVADAKİ MİGHARİP GÜCÜ

Ahmet Yasir KAYA
Savunma Araştırmacısı



İSRAİL, F-35'İ 2010 YILINDA ABD'DEN FMS (FOREIGN MILITARY SALES, YABANCI ASKERİ SATIŞLAR) YOLU İLE ALAN İLK ÜLKE OLDU. İSRAİL HAVA KUVVETLERİNİN KULLANDIĞI F-35'LER DİĞER 3 (A,B,C) KONFIGÜRASYONDAN FARKLI.

7 Ekim sonrası İsrail'in Gazze'ye yoğun saldırıları ile birlikte İsrail Hava Kuvvetlerinin kullandığı hava platformları ön plana çıktı. İsrail'in özellikle Amerika'dan satın aldığı uçaklar; diğer kullanıcı ülkelerden farklı. Bu farkı yaratan etken İsrail'in kendi ürettiği alt sistemleri ve mühimmatları satın aldığı uçaklara entegre edebiliyor olması. Bu yazıda kullanılan uçaklar ve bu uçaklardaki İsrail malı alt sistemlerden bahsedeceğiz.

F-16

İsrail Hava Kuvvetleri, F-16 savaş uçaklarını 1980 ile 2009 arasında Peace Marble adı verilen projeler kapsamında teslim aldı. 1980 ile 1981 yılları arasında bu projelerin ilki olan Peace Marble I gerçekleşti. Bu kapsamda Amerika'dan F-16'nın tek kişilik A ve çift kişilik B modelleri alındı. İran'a teslim edilmesi planlanan

bu uçaklar, 1979 yılında gerçekleşen devrimden sonra İsrail'e teslim edildi. Bu uçaklar F-16 Netz olarak adlandırıldı. 1994 yılında Peace Marble IV projesi kapsamında teslim edilen F-16 A ve B uçakları ise Netz II olarak adlandırıldı.

İsrail'in kendi geliştirdiği mühimmatları entegre edebilmesi için değişiklikler yapıldı. Bu uçaklar ilerleyen süreçte yeni kabiliyetlere erişti ancak Blok 30 seviyesindeki uçaklardan farklı olarak F100 motoruna sahiptiler. Blok 30'a geçişle birlikte daha güçlü bir motora geçildi ve uçakların hava alıkları bu motor için büyütüldü. Türk Hava Kuvvetlerinin de ilk F-16 Blok 30'larının bir kısmında F110 motoru olmasına karşın eski hava alıkları mevcuttur. 1986 ile 1993 yıllarında gerçekleştirilen Peace Marble II ve III projeleri ile İsrail Hava Kuvvetleri'ne ilk F-16'nın tek ki-



F-16 Barak'da İsrail'in kendi savunma sanayii şirketi olan Elta'nın ürünü olan EL/L-8240 ECM (Electronic Countermeasure, Elektronik Karşı Önlem) sistemi kullanılıyor.



şilik A ve çift kişilik D modelleri teslim edildi. Peace Marble II'de teslim edilen uçaklar Blok 30 ve Peace Marble III'te teslim edilen uçaklar Blok 40 versiyonundaydı. Blok 30'lar F-16 Barak olarak adlandırılırken Blok 40'lar F-16 Barak II olarak adlandırıldı. İsrail F-16 C'leri daha yüksek bir azami kalkış ağırlığına sahip. Bu değer diğer F-16 C'ler için 42300 lb (yaklaşık 19.2 ton) iken F-16 Barak için 48000 lb (yaklaşık 21.8 ton) değerindedir.

F-16 Barak'da İsrail'in kendi savunma sanayii şirketi olan Elta'nın ürünü olan EL/L-8240 ECM (Electronic Countermeasure, Elektronik Karşı Önlem) sistemi kullanılıyor. Uçakta dahili olarak bulunan bu sistemin diğer F-16 C'lerindeki karşılığı Amerikalı Lockheed Martin'in AN/ALQ-178 Rappot III dahili elektronik karşı tedbir sistemidir. Bunun yanı sıra F-16 Barak'ların çift kişilik



Yine Rafael'in geliştirdiği radar güdümlü Derby görüş ötesi (BVR, Beyond Visual Range) hava hava füzesi İsrail'in uçaklarında kullanılıyor. Firmanın geliştirdiği hava yer mühimmatları ise Popeye ve SPICE (Smart, Precise Impact and Cost Effective Guidance Kits). Popeye, aynı zamanda Türk Hava Kuvvetleri'nin F-4 E 2020 Terminator uçaklarında da kulla-

nılan bir hava yer füzesi. SPICE güdüm kitleri ise 2000 librelik (yaklaşık 900 kg) Mk-84 ve 1000 librelik (yaklaşık 450 kg) Mk-83 genel maksat bombalarına entegre ediliyor. Mk-84'e takılmış SPICE 2000 güdüm kiti ile 60 km, Mk-83'e takılmış SPICE 1000 güdüm kiti ile de 125 km menzile erişilebiliyor.

modelleri ADS (Avionics Dorsal Spine) eklenen ilk F-16 D'lerdir. Bu ekleme ABD'de uçakların üretim hattının bulunduğu Fort Worth'da yapıldı. Uçağın gövdesinin üst kısmına yapılan ekleme sayesinde uçaklar daha fazla aviyonik gövdelerinin içinde barındırabilir hale geldi. Elisra SPS 3000 öz savunma jammerinin bu kısma yerleştirildiği değerlendiriliyor. İsrail son olarak 2003 ile 2009 yılları arasında Peace Marble V projesiyle F-16 D Blok 52 uçaklarını teslim aldı.

Bu uçaklar F-16 I Sufa olarak adlandırılıyor. Son alımın amacı; eskiyen A-4 Skyhawk, F-4 Phantom II ve ilk teslim alınan F-16'ların emekli edilmesiyle oluşacak boşluğun doldurulmasıydı. F-16 I Sufa; Elbit'in görev bilgisayarını, 967 serisi HUD'ini (Head Up Display, Baş Üstü Göstergesi) ve DASH IV kaska monteli ekranını kullanıyor. Bir

diğer İsrail savunma sanayii firması olan Rafael'in Litening II hedefleme ve navigasyon podu, F-16 I Sufa'larda kullanılıyor. Litening II sayesinde güdümlü mühimmatlar için lazer işaretleme yapılabilir. Çift kişilik olan Sufa'nın arka koltuğu hem eğitmen pilot hem de silah sistem operatörünün kullanımına uygun yapıda.

Uçaklarda gövdenin üst kısmında sağ ve solda yer alan CFT (Conformal Fuel Tank) adı verilen yakıt tankları bulunuyor. Bu yakıt tanklarının tasarımında; uçağın yakıt kapasitesini artırırken aerodinamik yapısını olabildiğince bozmama ilkesi esas alınmış. Rafael, İsrail'in uçakları için hava hava ve hava yer mühimmatları üretiyor. Hava hava mühimmatlarından Python 4 ve 5 IIR (Imaging Infrared, Görüntüleyici Kızılötesi Güdüm) güdümlü kısa menzilli füzelerdir.



İsrail,
F-35'i 2010 yılında
ABD'den FMS
(Foreign Military
Sales,
Yabancı
Askeri Satışlar) yolu
ile alan
ilk ülke oldu.



F-15

Boeing'in F-15 E Strike Eagle savaş uçağının İsrail Hava Kuvvetleri'nde kullanılan versiyonu F-15 I Ra'am. Hem hava hava hem de hava yer görevlerine uygun olan bu uçaklar, 19.45 metre uzunluğa ve 13.05 metre kanat açıklığına sahip. İki adet Pratt & Whitney F100-PW-229 turbofan motordan güç alan uçakların lüle kısmı diğer F-15'lerden farklı. İsrail'in kullandığı F-15 l'ların lüle kısmında hindi tüyü adı verilen kaplamalar mevcut. Kaplamalar motorun soğutulmasına yardımcı oluyor. Tıpkı İsrail'in F-16'larında olduğu gibi F-15 l'nın her iki pilotu da Elbit'in kask monteli ekranı DASH'i kullanabiliyor. Yine Elbit'in kuruluşu olan Elisra'nın geliştirdiği SPS-2110 elektronik harp ekipmanı-

nı kullanıyor. Bunlara ek olarak F-15 I, diğer F-15 E'lerden daha çok chaff flare taşıyabiliyor.

F-35

İsrail, F-35'i 2010 yılında ABD'den FMS (Foreign Military Sales, Yabancı Askeri Satışlar) yolu ile alan ilk ülke oldu. İsrail Hava Kuvvetlerinin kullandığı F-35'ler diğer 3 (A,B,C) konfigürasyondan farklı. Klasik iniş kalkış yapan F-35 A, dikey iniş kalkış yapan F-35 B ve uçak gemileri için geliştirilen F-35 C olarak adlandırılırken İsrail'in kullandığı klasik iniş kalkış yapan uçaklar F-35 I Adir olarak adlandırılıyor. Bu uçağı diğerlerinden ayıran en önemli özellik İsrail'in bu uçağı istediğı mühimmatı entegre edebiliyor oluşu. JSF (Joint Strike Fighter) programına dahil olan ya da programa dahil olmadan F-35'i tedarik eden diğer ülkele- rin bu uçaklar üzerinde bu denli bir kontrolü bulunmuyor.

AH-64

İsrail Hava Kuvvetleri, AH-64 Apache'nin iki farklı modelini kullanıyor. Bu modellerden AH-64 A Peten ve AH-64 D Saraph olarak adlandırılıyor. Bu iki modelin arasındaki temel fark AH-64 D'nin ana rotorunun tepesindeki AN/APG-78 Longbow radarı. Ancak İsrail'in kullandığı her iki model de diğer A ve D versiyonlarından farklı. AH-64 Peten, pek çok İsrail üretimi aviyoniğe sahip. Bu aviyoniklerin gövde içine yerleştirilebilmesi için gövde altına ek bir kısım dahi yapılmış. 30 mm topun hemen arkasında yer alan bu eklentiye; gövdenin iç hacminin yetersizliği dolayısıyla ihtiyaç duyulmuş. AH-64 Saraf da İsrail üretimi alt sistemleri oldukça yoğun kullanıyor. IAI'nin (Israel Aerospace Industries) alt kuruluşu

olan ELTA'nın ürettiğı ELK-1891 SATCOM (Satellite Communications, Uydu İletişim) sistemi AH-64 Saraf'larda kullanılıyor. SATCOM'un küresel antenleri helikopterin kanatlarının uç kısımlarına yerleştirilmiş. Görev yönetim sistemi olarak bu helikopterlerde Elbit'in Helicom'u kullanılıyor. Sistem; helikopterin gösterge paneline entegre edilmiş ekranlar ve pilotun dizinde bulunan bir tablet vasıtasıyla görev planlamayı mümkün hale getiriyor. Helicom; şanal hedefler oluşturarak eğitim yapma, havada çarpışma önleme ve çeşitli unsurlardan gelen verileri pilota aktararak durumsal farkındalık sağlama gibi işlevlere sahip.

AH-64 Saraf'ın öz savunma ve karşı tedbir sistemlerini; Elbit'in Rokar karşı chaff ve flare fırlatıcısı ile yine Elbit'in alt kuruluşu olan Elisra'nın Seraph öz savunma sistemi oluşturuyor. Seraph iki ana alt bileşenden oluşuyor. SPS-65; füze ikaz işlevini yerine getirirken SPJ-40 jammer işlevini yerine getiriyor.

Rafael firması RAVNET 300 iletişim sistemi ile AH-64 Saraf'ı donatıyor. Ayrıca Rafael'in Spike NLOS füzesi bu helikopterlerde kullanılıyor. Bu füze, iki farklı şekilde kullanılıyor. Genellikle sabit hedeflere karşı kullanıldığı durumlarda kendi güdüm sistemiyle hedefe doğru ilerliyor. Hareketli hedeflere atış yapıldığı takdirde ise füze hedefe ilerlerken operatör tarafından yönlendirilebiliyor. Füze atışlandıktan sonra hedefe varana kadar iletişimin sağlanabilmesi için helikopterin kanatlarından birinin ucuna yerleştirilmiş olan datalink podu kullanılıyor. İsrail bu füzeyi Lockheed Martin'in



AH-64

Saraf'ın öz

savunma ve karşı

tedbir sistemlerini;

Elbit'in Rokar karşı

chaff ve flare

fırlatıcısı ile yine

Elbit'in alt

kuruluşu olan

Elisra'nın Seraph öz

savunma sistemi

oluşturuyor.



AGM-114 Hellfire havadan kara- ya füzeleri ile beraber kullanıyor.

AWACS UÇAKLARI

Muharip platformların en temel destekçisi olan AWACS uçakları- na da kısaca değinmek gerek. İs- rail'in AWACS (Airborne Warning and Control System, Havadan Erken İhbar ve Kontrol) uçakla- rı IAI'nin radarlarını kullanıyor. Bu uçaklar sivil yolcu uçağı olan Boeing 707'yi ve iş jeti olan Gul- fstream G550'yi temel alıyor. Boeing 707'nin radar sistemleri ile donatılmış hali olan EL/M- 2075 Phalcon, burnundaki özel tasarlanmış radomun içinde- ki sabit AESA radarına sahip. IAI'nin geliştirdiğı bu sistemler Boeing 707'de olduğu gibi 747 ve 767 uçaklarına da entegre edilebiliyor. Phalcon'u, İsrail'in haricinde Şili Hava Kuvvetleri de kullanıyor.

İsrail Hava Kuvvetleri; EL/M- 2075 Phalcon'a kıyasla daha düşük maliyetli bir AWACS olan EL/W-2085'i de kullanıyor. Yine IAI'nin geliştirdiğı bu AWACS uçağı; ABD'li Gulfstream'in G550 iş jetini temel alıyor. Bu platformu İsrail'e ek olarak Singapur'un ve İtalya'nın Hava Kuvvetleri de kullanıyor. CAEW (Conformal Airborne Early War- ning & Control) olarak adlandı- rılan bu uçakta radar antenleri uçağın burun, kuyruk ve gövde- nin her iki yanına yerleştirilmiş.

Phalcon'daki burun yapısına kıyasla, uçağın aerodinamik ya- pısının olabildiğince az etkile- yecek bir tasarım tercih edilmiş. Gövdenin sağ ve solundaki an- tenler L bantta çalışan radarlar için iken kuyruk ve burundaki- ler ise S bantta çalışan radarlar içindir.



2024 YILINA SARSILMAZ BAŞLA

Haber Merkezi

habermerkezi@dolmabahceas.com

Temelleri 1880 yılında atılan Türkiye'nin en köklü savunma sanayii şirketlerinden SARSILMAZ; bugün yüzlerce ürünü olan ve ürettiği ürünler başta Türkiye olmak üzere onlarca ülkede hem sivil kullanıcılar hem de güvenlik birimleri tarafından kullanılan bir markaya dönüştü. SARSILMAZ bu gelişimi gerçekleştirmiş olduğu Ar-Ge yatırımları, yapılmayan yapma arzusu, Türkiye'nin savunma sanayiinde dışa bağımlılığını bitirme motivasyonu ile gerçekleştirdi.

Günümüzde piyade tüfeklerinden robotik silah sistemlerine kadar çok çeşitli ürün yelpazesine ulaşan SARSILMAZ'ın en popüler ürün gamından biri tabancalar.

SARSILMAZ, 22. LR'den 45 ACP'ye kadar çeşitli polimer ve çelik gövdeli tabancaları üretilip, Türkiye ve dünyadaki sivil ve askeri kullanıcılara sunuyor. SARSILMAZ'ın onlarca çeşide ulaşan bu tabancalarının bir kısmına birlikte bakalım;

ÇELİK GÖVDELİ TABANCALAR

Çelik, silah sanayinin uzun yıllardır üretimde kullandığı, son derece sağlam ve mükemmel sonuç veren bir materyal. Dolayısıyla klasiklerden hoşlanıyorsanız çelik gövdeli tabancalar tam size göre. Sarsılmaz çelik gövdeli tabancalar gerek profesyonel gerek sportif gerekse kişisel kullanım için en iyi sonucu veriyor. Son derece güvenilir olan bu tabancalar Türk ordusu ve emniyet teşkilatı tarafından da yıllardır kullanılıyor.

KILINÇ 2000 LIGHT, KILINÇ 2000 MEGA

Türk güvenlik güçlerinin kadro silahı olan Kılınç 2000 Light, tamamen alaşımlı çelik yapısı ile yüksek güvenilirlik sağlamakta. Kabza ve gövdesindeki işleme seçenekleriyle farklı beğenilere de hitap eden Kılınç 2000 Light, yenilik ve geleneği bir arada sunuyor. Çift hareketli çalışma mekanizmasına sahip tabanca, 9x19mm mühimmatları ateşleyebiliyor. 17 mermi kapasiteli silahın toplam boyu 203mm olup toplam ağırlığı



Dünyanın en yüksek mermi kapasitesine sahip 45 kalibre tabancalarından biri olan K2 45, SARSILMAZ'ın gurur kaynağı modellerinden biri.



ise 1000 gram. Türk polis teşkilatının kadro silahı unvanını taşıyan Kılınç 2000 Mega, SARSILMAZ'ın çelik gövdeli tabancaları arasında önemli bir yere sahip. Kılınç 2000 Mega, özel ceviz işlemeli kabza kapağı seçeneğiyle gerek profesyoneller gerekse silah tutkunları için vazgeçilmezler arasında. Çift hareketli çalışma mekanizmasına sahip Kılınç 2000 Mega'nın da toplam boyu 204 mm, ağırlığı 1000 gram ve 17 mühimmat kapasiteli.

K12 SPORT, K12 SPORT X

K12 ailesinin bir parçası olan K12 Sport, spor müsabakaları için özel olarak geliştirildi. Tek hareketli çalışma mekanizmasına sahip olan silah, 17 mühimmat kapasiteli şarjör ile kullanılabilir. Toplam boyu 218 mm olan tabancanın namlu boyu 120 mm.

Silahı nişan hattından ayırma dan ve şarjör ağızına bakılmaksızın kolayca şarjör değiştirilmesini sağlayan magwell parçasına sahip. 1330 gram ağırlığındaki silahın ayarlanana-





bilir gez, tetik ve arpacık gibi özellikleri de bulunuyor. K12 Sport'u üreten SARSILMAZ, sahadan aldığı geri dönüşler ile yeni güncellemeler yaparak K12 SPORT X'i üretti. Soğutma kanalları ve kavramayı kolaylaştıran kabza yeniliği ile K12 Sport X, üst düzey kullanım kolaylığı sağlıyor. K12 Sport X'in paslanmaz dövme çelikten üretilen namlusu 120 mm uzunluğunda. Tek hareketli çalışma mekanizmasına sahip tetik, sürtünmeleri en aza indirmeyi amaçlayan yüzey kalitesi hedeflenerek, hassas toleranslarda parça imalatı ile bir araya getirilmiş.

P8 L, P8 S

P8 L, şahlanmayı azaltan kompansatörü ve paslanmaz dövme çelik gövde, kapak ve namlusuyla uzmanların tercihi olarak ön plana çıkıyor. Uzatılmış namlu boyuyla güçlü ve güven-

nilir bir kullanım sunan P8 L, ayrıca değiştirilebilir arpacıkla sahibinin tercihlerine rahatlıkla uyum sağlayabiliyor. P8 L, kompansatörlü namlu delikleri, soğutma kanallı kızak, altın kaplama parçalar, ceviz kabza ve gravürlü model seçeneklerini kullanıcıya sunuyor. 17 mühimmat kapasiteli P8 L'nin namlu uzunluğu 117 mm. Toplam boyu 204 mm olan tabancanın ağırlığı 1075 gram. P8 S ise kompansatörü ve soğutma kanallı kızığıyla verimli bir kullanım vadediyor. Ergonomik yapısının yanı sıra sahip olduğu teknik özelliklerle güvenilir ve hedefe yönelik bir tasarıma sahip olan P8 S, ayarlanabilir gez ve değiştirilebilir arpacığıyla farklı geliştirmelere de açık bir model olarak dikkat çekiyor. P8 S'de 97 mm uzunluğunda bir namlu bulunuyor. Toplam boyu 184 mm olan tabancanın ağırlığı 1015 gram.



Efsane toplu tabanca SR 38, alaşımli dövme çelik gövde, namlu ve silindirden oluşan yapıyla klasiğin estetiğini yeniliğin şıklığıyla sunuyor.



K2 45, K2 45C

Dünyanın en yüksek mermi kapasitesine sahip 45 kalibre tabancalarından biri olan K2 45, SARSILMAZ'ın gurur kaynağı modellerinden biri. Ayarlanabilir gez özelliğiyle kullanım esnekliği sunan K2 45, zarif ve ince kabzası sayesinde rahat bir kavramaya olanak verirken yumuşak tetiğiyle de kullanıcıya kolaylık sağlıyor. 14 mühimmat kapasiteli K2 45 çift hareketli tetik sistemine sahip.

Namlu boyu 120 mm olan tabancanın toplam boyu 212 mm. Ağırlığı ise 1140 gram. SARSILMAZ'ın diğer 45 kalibre tabancası K2 45C, kısa namlusuyla kullanım kolaylığı sağlıyor. Ayarlanabilir gez, değişebilir arpacık ve aksesuar rayı gibi seçenekler sunan kompakt yapıdaki tabanca; yüksek dayanımlı, 13 mermi kapasiteli çelik şarjörle gücüne güç katıyor.

Namlu boyu 107 mm olan silahın toplam boyu 200 mm. 1080 gram ağırlığındaki K2 45C; picatinny ray, ayarlanabilir gez, değişebilir arpacık ve atım yatağı dolu göstergesi gibi özelliklere sahip.

SR 38

SARSILMAZ'ın paslanmaz çelik gövdeli tabancaları arasında yer alan ve halk arasında altıpatlar ya da toplu tabanca olarak bilinen o bildiğimiz klasik modelin modernize edilmiş hali olan SR 38 ise koleksiyonerler için harika bir seçenek. Efsane toplu tabanca SR 38, alaşımli dövme çelik gövde, namlu ve silindirden oluşan yapısıyla klasiğin estetiğini yeniliğin şıklığıyla sunuyor. Ayarlanabilir gez ile rahat ve güvenilir bir kullanım sunan SR 38, .357 Magnum ve .38 Special mermiyle kullanılabilir. Çift hareketli tetik sistemine sahip SR 38; 6,4 ve 2,5 inch namlu boyu seçeneklerini barındırıyor.

POLİMER GÖVDELİLER

Malzeme biliminin sanayi ve teknolojiye sunduğu önemli materyallerden biri olan polimer de özellikle son zamanlarda tercih edilen SARSILMAZ modellerinin ana malzemelerinden birini oluşturuyor. SARSILMAZ'ın polimer gövdeli tabancaları modern teknolojinin tüm özelliklerini barındırırken, aynı zamanda esnek kullanım olanaklarını da beraberinde getiriyor. Sarsılmaz'ın polimer gövdeli tabancalarının amiral gemisi hiç kuşkusuz SAR9. "Türkiye'nin Özgün Yerli Tabanca Projesi"nin açık ara birincisi olan SAR9, en zorlu şartlarda mükemmel sonuç vermek üzere tasarlanmış bir model. SAR9 yalnızca Türkiye'de değil,

dünyanın pek çok ülkesinde de beğeniyle kullanılıyor. Hatta serinin SAR9 X serisi Amerika Birleşik Devletleri'nde biri sektör uzmanları ve dergi editörlerinin, diğeri okuyucuların oylarıyla olmak üzere iki farklı dergi tarafından 2020'nin en iyi tabancası seçildi. Kısacası SAR9, Türkiye'nin ve dolayısıyla da SARSILMAZ'ın tabanca alanında uluslararası gururu numunda. SARSILMAZ'ın farklı ihtiyaç ve kullanım alanlarına yönelik olarak üretilen birçok polimer gövdeli seri ve modeli mevcut.

SAR9 SC, SAR9 C, SAR9 CX, SAR9 X, SAR9 METE, SAR9 SP, SAR9 SPORT yanı sıra B6 serisi modelleri de alternatifler arasında. Polimer gövdeli tabancalar, kullanıcıya öncelikle hafiflik ve kolay taşıma avantajlarını mükemmel şekilde sunuyor. Ayrıca bazı modellerde yer alan aksesuar rayı sayesinde tabancanızı istediğiniz şekilde kişiselleştirmeniz de mümkün oluyor. Hatırlatmak gereken bir konu var: Polimer gövdeli tabancaların tamamı paslanmaz çelik namluya sahip. Ayrıca tüm seriler farklı namlu boylarıyla farklı seçenekler sunuyor.

SAR9

Uluslararası pek çok ödüle sahip SAR tabanca ailesine ismini veren SAR9, "Özgün Yerli Tabanca Projesi" kapsamında T.C. Savunma Sanayii Başkanlığı koordinatörlüğünde Silahlı Kuvvetler ve Emniyet Genel Müdürlüğü personelinin oluşturulan komisyon tarafından yapılan tüm testleri açık ara birincilikle bitirdi. SAR9, elde ettiği bu başarı sayesinde Türkiye'nin "Özgün ve Yerli Tabancası" seçildi. SAR9'un üstün başarı



SAR9'dan farklı olarak uzun namlu ve uzun kapak takımı kullanılan SAR9 SPORT modelinin namlu uzunluğu 133 mm, olup, toplam şarjör kapasitesi 17/19.



SARSILMAZ'ın tamamen yerli tasarım ve mühendislikle ürettiği SAR9 METE, Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı'nın Özgün Yerli Tabanca Geliştirme Projesi'ni açık ara birincilikle tamamlayarak ortaya çıkı.



gösterdiği testlerin başında ise aynı tabanca ile yapılan 50 bin atım testini hatasız tamamlaması geliyor. Dayanıklılığının yanı sıra hafifliği, hedefte toplama üstünlüğü ve zor iklim şartlarında gösterdiği başarı da SAR9'un en iyi tabanca olmasında önemli etkenler arasında yer alıyor. SAR9, yüksek dayanımlı polimer gövdeye sahip.

9 milimetrenin tüm avantajlarını sunan SAR9, ayrıca farklı el tiplerine uyum sağlaması amacıyla değiştirilebilir kabza kapakları (S-M-L) ve sırtlıklarının yanı sıra gövde üzerinde bulunan aksesuar rayı sayesinde kullanıcısıyla tam uyum sağlıyor. 37 mm genişliğe ve 193 mm boya sahip tabancanın toplam ağırlığı 790 gram.

SAR9 SC

SARSILMAZ, SAR9 SC modelini gizli görevler icra edecek güvenlik güçleri için geliştirdi. Bununla birlikte bu tabanca, boyutları itibarıyla sub-kompakt sınıfında yer alıyor. Dolayısıyla yedek tabanca olarak kullanıma uygun, taşınması ve saklaması da oldukça kolay. Bu yönüyle başta ABD gibi, sivilin yaygın şekilde tabanca kullandığı pazarlarda da önemli başarılar kazanabilecek bir potansiyele sahip.

SAR9 ailesinin en küçük üyesi olan SAR9 SC 12/15/17 mihimmat kapasiteli çelik şarjör seçenekleri ile önemli bir kimlik taşıyor. Ağırlığı sadece 630 gram olan SAR9 SC'nin boyu 165 mm olup, yüksekliği ise 122mm. SAR9 SC, 85 mm'lik namlu boyuyla kullanıcıya profesyonel ve pratik kullanım olanağı sunuyor. Minimum

şahlanma ve hızlı bir atış için tasarlanan SAR9 SC gizli taşımaya uygun tasarımıyla dikkat çekiyor. Gece atışına da olanak sağlayan fiber optik gez-arpacık nişangaha sahip olan SAR9 SC, üyesi olduğu SAR9 ailesindeki diğer tabancalar gibi güvenliği de ön planda tutuyor. İğne emniyetli yapısı ve iğne kurulu göstergesiyle güvenilirliğini fazlasıyla gösteren SAR9 SC'de tetik emniyeti de bulunuyor.

SAR9 X

SAR9 polimer gövde görev tabancalarının versiyonlarından biri olan SAR9 X, soğutma kanalları gibi yeni özelliklere haiz. Kullanıcı isteğine göre renk ve desen ayarlaması yapılabilen tabanca, 9x19 mm mühimmatları ateşleyebiliyor. İsteğe bağlı olarak 15/17/19 mühimmat kapasiteleriyle kullanılabilen SAR9 X, 193 mm uzunluğunda ve 790 gram ağırlığında. SAR9 X platinum iğne ateşlemeli tabanca; aksesuar raylı yüksek dayanımlı polimer gövde, kapak üzerinde namlunun daha hızlı soğumasına yardımcı kanallar ve isabetli atış sağlayan gömme başlı 4.5 çapındaki hammer-forged namluya sahip. Reflex sight optic-ready kapağı ve 3 farklı ebat (S, M, L) değiştirilebilen sırt kapaklarıyla kişiselleştirilebiliyor ve böylelikle atış için büyük bir keyif sunuyor.

Düşük atış aksı ile şahlanma kontrolünü kolaylaştırıyor ve seri atışlarda daha iyi grupman sağlıyor. Çift yönlü ve daha hafif güvenlik tetiği de SAR9 X'in özellikleri arasında yer alıyor. Tüm bu özellikler SAR9 X'i atış için mükemmel bir tabanca olarak öne çıkarıyor. SAR9 X, 2021

yılında ABD'de en çok okunan ateşli silah dergilerinden On Target dergisinin düzenlediği Editörlerin Seçimi Ödülü'nde "2020 Yılı'nın En İyi Tabancası" ödülünü kazandı.

SAR9 METE

SARSILMAZ'ın tamamen yerli tasarım ve mühendislikle ürettiği SAR9 METE, Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı'nın Özgün Yerli Tabanca Geliştirme Projesi'ni açık ara birincilikle tamamlayarak ortaya çıktı. Yeni nesil hafif polimer gövdeli SAR9 METE, yalnızca 750 gram ağırlığa sahip olmasıyla dikkat çekiyor.

Namlu ve kapağı alaşımlı dövme çelikten üretilen tabanca, üç farklı ölçüde değiştirilebilir kabza ve sırtlık seçeneği sunuyor. Üç nokta sabit gez ve arpacığa sahip olan SAR9 METE, emniyet mandalının yanı sıra tetik ve iğne emniyeti ile güvenli bir kullanım sağlıyor. SAR9 METE ayrıca gövdesindeki özel ray sistemiyle aksesuar kullanımında da olanak sağlıyor.

SAR9 SPORT

SARSILMAZ'ın müsabaka tabancası K12 SPORT modelinin, yakalamış olduğu trend ve olumlu dönüşler sonrasında piyasanın isteklerine cevap vermek amaçlı olarak SARSILMAZ mühendisleri yeni bir proje için kolları sıvadı.

Hafifliği, sağlamlığı ve üretim kolaylığı gibi artılarıyla ön plana çıkan polimer gövdeye sahip bir atış tabancası yapmaya karar verdiler ve bunun için zor koşullar altında kendini kanıtlamış olan SAR9'un alt yapısından faydalanarak 2020 yılının başında SAR9 SPORT modeli-



SAR9 X



SAR9 METE



SAR9 SPORT



P8 S



KILINÇ 2000 MEGA

ni ortaya çıkardılar. SAR9'dan farklı olarak uzun namlu ve uzun kapak takımı kullanılan SAR9 SPORT modelinin namlu uzunluğu 133 mm, toplam boyu 211 mm ve ağırlığı 840 gr. SAR9 SPORT'un iç kısmında tercih edilen kaset sistemi tabanca üzerindeki 2 adet pimi sökerek iç mekanizmanın kolay bir şekilde gövdeden ayrılması olanak sağlıyor.

Bu özellik, tabanca içerisindeki hareketli parça ve yay sayısını azalttığı için tabancanın hatasız çalışması noktasında çok büyük bir avantaj. Diğer bir taraftan gövdeden ayrılabilen kaset sistemi, kullanıcının kolay olarak bakım ve temizlik yapmasına yardımcı oluyor.

SAR9 SPORT'un gövdesini incelediğimizde tamamen atıcı odaklı olarak dizayn edilmiş polimer bir gövde ile karşılaşyoruz. Gövde üzerinde bulunan MIL-STD-1913 ölçülerinde 3 çentikli picatinny ray aksesuar kullanımına olanak sağlıyor.

Yüksek profilili sürgü durdurma mandalı ve yönü değiştirilebilen şarjör düşürme mandalı sayesinde kullanıcıya atış esnasında kullanım kolaylığı sağlayan tabanca, 3 farklı ebat (S,M,L) gelen değiştirilebilir kabza kapakları ile elinize en uygun olan kombinasyonu ortaya çıkarmanızı sağlıyor.

Kabza tasarımının bir diğer özelliği ise yuvarlatılmış kenarlarının şarjör tüneline ihtiyaç duymadan hızlı bir şekilde şarjör değiştirmeye olanak sağlaması. Şarjör olarak diğer SAR9'larda olduğu gibi bu modelde de 17-19 kapasiteli şarjörler kullanılabilmekte.



SAR9 CX

SAR'in SAR9 Compact X modeli, 2022 yılında ABD'nin en önemli atıcılık ve silah dergilerinden biri olan Ballistic Magazine tarafından en iyi tabanca seçildi. 15 mühimmat kapasiteli şarjör, ekstra bir sisteme gerek duyulmaksızın monte edilebilir, refleks nişangah ve fenerle hem profesyonel hem de kişisel kullanıma uygun bir tasarıma sahip olan SAR9 Compact X, kapağında bulunan soğutma kanalları sayesinde seri atışlarda yüksek performans sağlıyor.

SAR9 SP

SAR9 ailesinin üyelerinden biri olan SAR9 SP, Özel Kuvvetler Komutanlığı personeli tarafından kullanılıyor.

Polimer bir gövdeye sahip olan SAR9 SP'de çelik namlu bulunuyor. Silah, SAR9 ailesinin bütün üstün özelliklerine sahip

olmak ile birlikte farklı ve özelleşmiş ihtiyaçlara yanıt veren teknik kabiliyetleri ile de dikkat çekiyor. Güvenli ve pratik kullanım sunan tabancada iğne ve tetik emniyetinin yanı sıra yüksek sabit gez-arpacık bulunuyor.

SAR9 SP ayrıca susturucu bağlantısı, şarjör kılavuzu ve kordon halkasıyla geliştirme seçeneklerini de barındırıyor. Toplam boyu 211 mm, yüksekliği ise 152 mm olan SAR9 SP'nin ağırlığı 850 gram, namlu uzunluğu ise 133 mm.

SAR9 C

SAR9 ailesinin kompakt modellerinden biri olan SAR9 C, ailenin diğer üyeleri gibi kullanıcıya üstün kullanım avantajı sunuyor. 37 mm genişliğe ve 103 mm uzunluğa sahip tabanca, 760 gram ağırlığında. 15 fişek kapasiteli SAR9 C, iğne ve



SAR9 Gen2



SAR9 CX



SAR9 C

tetik emniyetleriyle kullanıcıya yüksek güvenlik sunuyor. SAR9 C kompakt bir tabanca olsa da namlu altında aksesuar rayı da bulunduruyor.

SAR9 Gen2

Ailenin üyelerinden biri de SAR9 Gen2. 2021 yılında ortaya çıkan SAR9 Gen2 modelinde kapak çekme çizgileri ergonomik olarak yeni bir formda hazırlanarak kullanıcıların beğenisini alan bu yeni desenler silaha estetik bir görünüm kattı.

SAR9 Gen2'de hassas tetik talep eden kullanıcıların isteklerini karşılamak için dik formlu ve ağırlığı 1,6 kg kadar düşürülmüş, havacılık standartlarına göre yüksek dayanımlı 7075 T6 alüminyum malzemeden kırmızı renkte üretilmiş tetik kullanıldı. Tetik rengi kullanıcıların beğenilerine göre değiştirilebi-



liyor. Silahta, şarjör alt kapağı ile 19 mermi kapasiteli ve görünüşü silah ile bütünleşen bir şarjör yer alıyor.

SAR9 Gen2'nin en büyük farklılıklarından bir tanesi de hızlı nişan almayı sağlayan reddot nişangahı için kapak üzerinde gerektiğinde sökülüp takılabilen bir yuva kapağı bulunması. Reddot'ın nişangahının kapak üzerindeki seviyesi maksimum düzeyde namlu eksenine yaklaştırılmış olup böylece atış konforu ve silahın şahlanması önemli derece azaltılmış durumda.

SAR 2023

SARSILMAZ'ın Cumhuriyetin geleceğine olan inancını, deneyimini, dünya markası olma hedefini ve vizyonunu içinde taşıyan bir sembol olma niteliğindeki SAR 2023, şirketin Cumhuriyetin 100. yılına özel bir armağan olarak öne çıkıyor.

Tasarımında kullanılan çok özel simgesel öğelerle Cumhuriyetin 100 yıllık geçmişine vurgu yapan SAR 2023, karakteri ve sınırlı üretim sayısı ile koleksiyon değeri taşıyor. 9x19 mm

kalibreye sahip SAR 2023, 730 gram boş ağırlığa sahip. 113.5 mm namlu uzunluğuna sahip tabancanın 15/17 mermi kapasitesi bulunuyor.

B6

SARSILMAZ'ın ilk polimer gövdeli tabancaları arasında önemli bir yere sahip olan B6, horozlu, hafif yapısı ve ergonomik tasarımıyla öne çıkıyor. Dövme çelik namlu hızlı ve doğru atış yapmak için tüm koşulları sağlayan B6, kolay taşınabilir özellikte olması nedeniyle de birçok ülkede kadro silahı olarak tercih ediliyor. 9x19 mm kalibreye sahip 800 gram ağırlığındaki B6'nın 116 mm namlu boyu bulunuyor.

B6C

B6 C, Türkiye'nin ilk yerli kompakt polimer tabancası ünvanını taşıyor. Kısa namlusu, hafif ve ergonomik yapısıyla gizli taşıma rahatlığı sunan B6 C, Türkiye'nin yanı sıra birçok ülkede de benzerleri arasında öne çıkan bir tabanca modeli olarak dikkat çekiyor.

B6 C, özellikle resmi kurum ve kuruluşlar tarafından da tercih



SAR 2023



SARSILMAZ'ın Cumhuriyetin geleceğine olan inancını, deneyimini, dünya markası olma hedefini ve vizyonunu içinde taşıyan bir sembol olma niteliğindeki SAR 2023, şirketin Cumhuriyetin 100. yılına özel bir armağan olarak öne çıkıyor.



ediliyor. 715 gram ağırlığındaki B6 C, 13 mermi kapasitesine sahip.

B6C M

B6 C M, sahip olduğu 7.65 milimetre kalibreyle B6 ailesinin en farklı üyelerinden biri. Farklı kalibreye sahip olması dışında serinin tüm özelliklerini taşıyan B6 C M, 16 mermi kapasiteli olmasına rağmen hafif bir polimer şarjöre sahip. Serinin en küçük üyelerinden biri olan B6 C M, 98 milimetre namlu boyu ve 180 milimetre toplam boy-la kullanıcıların kolay taşıma avantajını sunuyor.

B6C LR

B6 C LR, adından da anlaşılacağı gibi, ".22 LR" kalibreye sahip bir B6 üyesi. Güçlü fakat hafif polimer gövdesiyle dikkat çeken B6 C LR yalnızca 580 gram ağırlığıyla kolay taşınabilme özelliğini zirveye taşıyor. Alaşımli dövme çelik namlu ve kapağıyla kullanıcıya güven duygusu veren B6 C LR, serisinin emniyet mandalı, iğne ve horoz emniyeti, sabit gezi gibi özelliklerini de bir arada sunuyor.

MATRA



HAVELSAN

DİJİTAL DENİZCİLİK ÇÖZÜMLERİ: MATRA VTS, MATRA CSS, MATRA SAR

RADAR KATILI ANTI RADYASYON FÜZELERİ



Muhammed Ali MECDİYELİ
Savunma Araştırmacısı

HAVA KUVVETLERİ, SEAD/DEAD (HAVA SAVUNMA SİSTEMLERİNİN BASTIRILMASI HAVA SAVUNMA SİSTEMLERİNİN YOK EDİLMESİ) OLARAK ADLANDIRILAN OPERASYON KABİLİYETLERİNE BÜYÜK ÖNEM VERMEKTEDİR.

Bir ülkeye yapacağınız hava merkezli operasyonlar (paraşütle indirme, kara hedeflerin imhası, hava üstünlüğünün sağlanması, keşif) için düşman kuvvetlerinin yer tabanlı savunma sistemleri önemli bir engeldir. Yer tabanlı hava savunma sistemleri kısacası radarlar, kontrol üniteleri ve fırlatıcılardan oluşmaktadır. Radarlar kendi arasında sabit ve mobil şekilde ayrılabilir.

Karşıdaki savunma ne şekilde kabiliyetlere sahip olursa olsun bu savunmayı bastırmak çoğu hava kuvvetinin ilk hedefidir. Bu amaçla hava kuvvetleri SEAD/DEAD (Hava Savunma Sistemlerinin Bastırılması/ Hava Savunma Sistemlerinin Yok Edilmesi) olarak adlandırılan operasyon kabiliyetlerine büyük önem vermektedir.

SEAD operasyonlarında hava kuvvetlerinin bu misyonu için özelleşmiş filoları, bu amaç doğrultusunda belli silahlar ve tekniklerle düşman hava savunmasını mümkün oldukça

bastırmayı hedeflemektedir. Savunmada füzeler kullanılmaya başlandığından beri düşmanı “görmeden vurma” kabiliyeti söz konusudur. Düşman uçağını veya unsurlarını görsel temas kurmadan radar sayesinde füzelerinizle vurabilmeniz söz konusudur. Görmeden vurma becerisinin önemli gereksimi radar sistemleridir. Radarlar çalışma prensipleri sebebiyle hem tespit edilebilir hem de yapılarından dolayı göreceli olarak narin ve telafisi zor sistemlerdir. Bu dinamikler dahilinde SEAD operasyonunun ilk hedefi radar sistemleridir. Radar sistemleri için özelleşen füzelerse “anti radyasyon” veya diğer kullanımıyla “anti radar” füzeleridir. Her iki kullanımında kısaltması ARM şeklindedir.

RADAR NEDİR?

1904 yılında Alman mühendis Christian Hülsmeyer, “Teleobiloskop” adını verdiği, 2-3 deniz mili uzakta bir geminin varlığını tespit eden cihazın patentini almıştır. Ancak cihazın önem kazanması 2. Dünya Savaşı’ndan önce söz konusu

olmuştur. 1935’te Sir Robert Watson Watt ve ekibi bir uçağın menzili, açısı ve yüksekliğini tespit edebildikleri sistemi göstermiş ve gerçek anlamda bir radar ortaya koymuşlardır.

1937-1940 yıllarında Chain Home adı verilen radar sistemi hayata geçirilmiştir. Bu sistem, 2. Dünya Savaşı’nın en kritik muhaberelerinden biri olan Battle of Britain’da, Almanya’nın sayıca ve teknolojik olarak üstün hava kuvvetlerinin (Luftwaffe) İngiltere’nin sınırlı sayıda uçağa sahip hava kuvvetleri tarafından yenilgiye uğratılmasını sağlamıştır.

Hava üstünlüğü kuramayan Almanya’nın İngiltere’yi işgal girişimi de başarısız olmuştur. Radarlar elektromanyetik dalgalarını dopler prensipleriyle kullanarak hedefi ve hedefin vektör değerlerini (hız, konum, geliş açısı) belirlemektedir. Basitçe açıklarsak radar tarafından bir hedefe gönderilen dalgaların hedefe çarparak geri dönmesinin yine radar tarafından algılanması ile geçen



**Anti
radyasyon füzeleri,
uçakların
düşman
savunma
angajmanına
girmemesi ve
görev kaybını aza
indirmek için hayati
önemdedir.**





HARM füzesi ile yüklü F-16 savaş uçağı.

sürenin hesaplanmasıyla hedefin tespiti ve hedef hakkında bilgiler elde edilir. Radarlar çalışırken ön, arka, yanlar ve üst lop olmak üzere yayın bölgelere sahiptir.

Anti radar füzeleri bu yayın loplarnı kullanarak radarın yerini belirler. Dönenerek 360 derecelik bir alanı tarayan radarların loplar arasındaki enerji farkından dolayı radarı tespit etmeye çalışan sistemler radarın yanıp sönerek görmektedir.

ANTİ RADAR FÜZELERİN ORTAYA ÇIKIŞI

İkinci Dünya Savaşı'nda güdüm sistemlerinin ortaya çıkması ve radarların gelişimiyle füzelerin dönemi başlamıştır. Soğuk savaştaki silahlanma yarışıyla füzeler hakkında birçok teorik geliştirme ve denemeler olmuştur. Vietnam savaşında Sovyet üretimi olan S75 Des-

na hava savunma füzeleri, kara hareketini destekleyen ve keşif görevi icra eden hava unsurları için tehdit oluşturmaktadır. Bu doğrultuda üretilen ilk radar karşıtı füze 1965 yılında hizmete giren AGM-45 Shrike füzesidir. AGM-45, AIM-7 havadan havaya füzelerini temel alan bir tasarıma sahiptir. AGM-45 füzesi, 3,05 metre boyunda 203 mm çapında bir füzedir.

AGM-45 başta A-4 uçaklarından atılırken daha sonra F105 ve F4 Phantom uçaklarına entegre edilmiştir. Füze başta A-4 uçağı tarafından kullanılırken 16 kilometrelik kısa bir menzile sahipken, Phantom tarafından kullanılan B modeliyle 40 kilometrelik bir menzile sahiptir. Vietnam Savaşı'ndan Körfez Savaşı'na kadar birçok operasyon ve savaşta kullanılan füze yerini HARM füzesine bırakmıştır.



Hava kuvvetleri,
SEAD/DEAD (Hava
Savunma
Sistemlerinin
Bastırılması/Hava
Savunma
Sistemlerinin Yok
Edilmesi) olarak
adlandırılan
operasyon
kabiliyetlerine
büyük önem
vermektedir.



ANTİ RADYASYON FÜZELERİNİN SINIFLANDIRILMASI VE ÖZELLİKLERİ

Anti radyasyon füzelerinde güçlü savaş başlığına, özellikle HEAT tarzı delici başlığa gerek duyulmamaktadır. ARM füzeleri yüksek infilaklı parça tesirli savaş başlıklarıyla donatılır ve savaş başlığı ağırlığına göre yaklaşık 150 kg, 86-90 kg, 66 kg olarak sınıflandırılmaktadır. Füzeler sahip oldukları radar güdümünün türüne göre üçe ayrılır: aktif, yarı-aktif, pasif. Aktif radar güdümlü füzelerde bir verici ve alıcı başlık bulunur. Bu füzeler, hedefi kendi başına takip eder. Yarı-aktif bir füze ise bir operatörün yönlendirmesi-ne mecburdur.

Pasif radar başlıklılar ise sadece alıcıya sahip olup hedefin yaydığı radarı takip eder. Aktif ve pasif radarlar at-unut türü

füzelerdir. Genel olarak anti radar füzeleri at unut tipli füzelerdir. Anti radyasyon füzeleri, uçakların düşman savunma an-gajmanına girmemesi ve görev kaybını aza indirmek için hayati önemdedir.

Bir anti-radar füzesi görevinin tanımı gereği uzun menzile sahip olmalıdır ki SEAD/DEAD görevli uçaklar tehlikeye en az düzeyde girerek görevlerini yerine getirebilsinler. Anti radar füzeleri kendi arasında kısa menzilli füzeler (maksimum 100 km); orta menzilli füzeler (maksimum 200 km) ve uzun menzilli füzeler (200 km üzeri) olarak ayrılmaktadır. 1990'lar-daki çatışmaların analizi ve bunun sonucunda ortaya çıkan deneyimler, bazı füzelerin gü-düm sistemlerini ek unsurlarla donatarak yükseltilmesine yol açmıştır. Füzelere karşı kulla-nılan önlemlerin sonucu ola-rak füzeler GPS ile donatıldı; Amerikan AGM-88D HARM ve AGM-88E AARGM füzeleri, Al-man ARMIGER füzeleri ve İsrail STAR-1 füzesi bu şekilde gelişt-irilmiştir. Yazıda havadan satı-ha ve kullanımda olan füzeleri ele alacağız.

ANTI RADAR FÜZELERİNE KARŞI ÖNLEMLER

Anti radar füzelerine karşı ön-lemler tasarım ve kullanıma dönük olmaktadır. Bu önlemler kabaca; yemleme, yer de-ğiştir-me, zırhla koruma, karartma ve sinyal bozma olarak sayılabilir. Radar karartma, radarı inak-tif duruma getirerek sistemi kapatmaktır, bu durumda sin-yal yayımı olmadığı için tespit edilemezsiniz ama savunma silahlarınızda düşmanı göre-meyerek ateşlenemez. Karart-

ma yöntemi radarlardan önce projeksiyonlar ile gökyüzünde görsel temas sağlanmaya çalışıldığı dönemde ortaya çıkmış-tır. Radar operatörlerinin radarı karartması sonucunda yerleşik atalet yönlendirme sistemleri-ne (INS) sahip füzeler gelişt-i. Bu atalet sistemi radarın son sinyal verdiği konumu belirle-yerek hedefi oraya yönlendirir. Radar ne kadar süre kapalı ka-lırsa hata payı o kadar yüksektir bu sebepten yer de-ğiştirmeye karşılık anti radar füzeleri hız-lı olmalıdır. Yemleme yöntemi karartma yönteminin üstüne kurulmuştur. Yemleme yөн-te-minde, radar operatörlerince kapatılan ana radar yerine sin-yal yayan bir sahte hedef orta-ya atılarak füzenin şaşırması hedeflenmektedir. 1970'lerde minyatür transistör-devre sis-temlerinin dinamik gelişimi başladı ve bunlar anti radar füzelerin güdümlü sistemlerin yapımcıları tarafından da kul-lanılmaktadır.

Füzeler, mevcut elektronik-lerinin iyileştirilmesi ile ka-rakterize edilmiştir. Bunun sonucunda programlanabilir veri tabanlarıyla donatılmış ci-hazlar inşa etme kabiliyetinin kazanımı sağlanmıştır. Tespit edilen radarların parametre-lerinin karşılaştırılmasına ve dolayısıyla en tehlikeli veya önceden tanımlanmış olanları seçme kabiliyetine bu şekilde kazanıldı. Ayrıca bozucuları, yani amaçlı elektromanyetik bozulma kaynaklarını ortadan kaldırma olanakları artırıldı ve böylece füzelerin kullanım es-nekliğini geliştirildi. Mobilite becerisine sahip radar ve fırlatıcı araçları sayesinde karartma yapan radarın yer de-ğiştir-me-siyle füzenin hafızasındaki son



AGM-88G,
yaklaşık
300 km menzile
ve 4 mach hıza
ulaşması için
tasarlanmaktadır.



konumu bulma kabiliyetinden kaçmak hedeflenmektedir. Ra-darın yer de-ğişimi için rada-rın hızlıca toplanır ve kurulur olması önem arz etmektedir. Radar kapalı kaldıkça savun-ma unsurları görevlerini yerine getiremez ve bu göreceli olarak kısa kapatılma saldırı kuvvet-lerinin kritik hedefleri vurması için yeterli olabilmektedir. Anti radar füzelerine karşı bir di-ğer önleme ise sinyal bozucuların kullanılmasıdır. Bu yöntemle-rin tamamı için füzeler çeşitli navigasyon sistemleri ile dona-tılarak radarın son konumunu belirleme, sahip oldukları devre ve yazılımlarla da yakaladıkları sinyalleri karşılaştırarak karar kılma kabiliyetleriyle donatıl-maktadır. Tasarım olarak alı-nan önlemler, zırhla koruma ve radarın tehdit durumunda zırhlı araç bölmesinin içine saklan-masını kapsamaktadır.

AGM-88 HARM'IN TASARLANMASI

Vietnam Savaşında AGM-45 Shrike ve AGM-78 Standard füzelerinin, sabit radarlara karşı beklenen etkiyi gösterememesi nedeniyle Amerikan Donan-ması, 1969'da AGM-88 HARM Programını başlatmıştır. Zama-nın teknolojik yetersizliği ile füzenin seri üretimine 1983'de başlanmıştır. HARM; 4,14 met-re boyunda, 254 mm çapında, 363 kg ağırlığında ve 2+ mach hıza ulaşabilen süpersonik bir havadan satıha füzedir. HARM, anti radyasyon füzeleri arasın-da en bilinen füzedir. HARM'ın-da di-ğer anti radar füzeleri gibi ana görevi temel olarak hava savunma sistemlerinin radarı-nı etkisiz hale getirerek, siste-mi kör etmek ve hava sahasını dost unsurlarına açmaktır. Bu köreltmeyi takip eden bomba-

lama sonucunda hava savunma sistemi imha edilir ve yerinin doldurulması savaş sırasında imkansızdır. Gelişmelerin getirisi olarak füzenin üç ateşleme modu bulunmaktadır. Birinci modda AGM-88'in konuşlandırıldığı platform, taarruz edilecek radar frekansını belirlemektedir ve füzeyi programlayarak fırlatmaktadır bu mod "Kendini Koruma (SP)" olarak isimlendirilmektedir. İkinci modda füzenin sensörü, hafızasında yer alan bir radar frekansını yakalamaktadır ve pilot tarafından değerlendirme yapılarak uçaktan ateşlenmektedir bu mod, "Fırsat Hedefi (TOO)" olarak adlandırılmaktadır. Üçüncü mod kullanımdaysa HARM, düşman radarlarının bulunması yüksek ihtimal olan bölgeye ateşlenmektedir ve kendisine hedef bularak taarruz etmektedir bu mod ise "Ön Bilgilendirme (PB)" olarak bilinmektedir. Üçüncü modun bazı getirileri ve mecburiyetleri vardır.

Bunlar, füzenin havada kalış süresinin artması için uçağın tırmanış halinde ateşleme yapması; füzenin hedef bulamam durumunda kendini imha etmesi ve getiri olarak, kullanıcı platformun diğer modlara göre daha güvende kalmasıdır. ABD Hava Kuvvetleri, HARM füzelelerini SP modunda kullanmaktadır. Ukrayna MIG-29 uçakların aviyonik eksikliklerinden ötürü SP modunu kullanamaz, onun yerine PB modunu kullanarak füzenin kendi algılayıcılarından faydalanmaktadırlar. Şu husus dikkat çekicidir, HARM füzesi Ukrayna tecrübesine kadar F/A-18, F-4G, F-16 uçaklarında kullanılabilir olarak söz edilirken pod ve füze entegre-

siyle MIG-29 için kullanımı söz konusu olmuştur. AGM-88A ve AGM-88B savaş başlığı bölümü; 25.000 parça çelikten oluşturulmuş başlık, bir patlayıcı şarj, bir fünye ve bir fünye güçlendirici içermektedir. AGM-88C, 12.845 adet tungsten (erime sıcaklığı en yüksek olan metaldir) parçası içeren geliştirilmiş bir savaş başlığı bölümü ve daha fazla genel yıkım sağlayan geliştirilmiş bir patlayıcı şarj kullanılmaktadır. HARM temelde 48 km üzeri bir menzille kısa menzillidir. Başlık ve menzil en kolay kısımdır, bu füzelerin güdüm, hedef algılama, hedef tanıma gibi teknolojileri zor kısımdır.

HARM tarzı füzelerden korunmak için radar operatörleri radarı karartabilir veya yem radar kullanabilir bu tarz önlemler gibi uygulamalar zamanla gelişerek füzelerin güçlenmesine etken olmuştur. AGM-88 HARM'ın ilk modeli yeniden programlamak ve hedef tanıma için merkezi bir bakım yerine dönme ihtiyacı duyan AGM-88B (gelişim öncesi AGM-88 Blok 2) sahada programlanabilmektedir. 1986'da tanıtılan AGM-88A Blok II, kısa sürede yeni tehdit türleri için yeniden programlanabilen bir EEPROM'da yazılıma sahip yeni bir arayıcıya sahiptir. EEPROM olarak telaffuz edilen bu yapı; elektrikle silinebilir programlanabilir salt okunur bellek anlamına gelmektedir. Bilgisayarlarda veya diğer bazı elektronik cihazlarda güç kaynağının kapalı olması durumunda verileri kaydederek ve bir ışık kaynağına maruz bırakılarak silinerek yeniden programlanabilir olması gerekmektedir. EEPROM yongasında değişiklik yapabilmek

2007 yılında Çin, mikroelektronik teknolojisinde kendi başarılarına dayanarak KH-31P füzelerini iyileştirdi ve Eagle Strike 91 (YJ-91) anti radyasyon füzelerini ortaya çıkardı ve aynı zamanda bu temelde gemi karşıtı tip Eagle Strike 91'i geliştirdi.



için, yongayı bilgisayardan çıkarmak gerekmez. 1987'de üretim hattı, AGM-88B'ye geçti. 1990'dan itibaren mevcut olan AGM-88B'nin uçuş sırasında yeniden programlama (esneme) yeteneklerini ve ayrıca PB modu hedefleme yeteneklerini geliştirilmiştir. AGM-88B Blok III, 1991 Körfez Savaşı'nda 2000'den fazla HARM ile çok yaygın ve başarılı bir şekilde kullanıldı. Ancak, Blok III güncellemesi füzenin tam olarak açılmasını gerektirdiğinden, ABD Donanması güvenlik nedenleriyle Blok II füzelerini uçak gemilerinde tutmaya karar verdi çünkü donanma için Blok III füzelerinin güverte altında canlı halde güç verilerek açılması riskli kabul edilmektedir.

HARM'IN GELİŞTİRİLMESİ

HARM geri dönüşler sonucunda sürekli geliştirilmiş ve günümüzde Amerikan Donanması tarafından kullanılan model olan AGM-88E AARGM füzesi ortaya çıkmıştır. AARGM, 2012 yılında göreve başlamış gelişkin HARM modelidir. AARGM, HARM'a göre geliştirilmiş arama ve güdüm sistemine, motora ve harp başlığına sahiptir.

AARGM yükseltmesiyle HARM füzesi, Silah Etki Değerlendirmesi (WIA) alt sistemi, Milimetre Dalga (MMW) terminal arayıcı, gelişmiş Anti-Radyasyon Hedefleme (ARH) alıcısı ve Küresel Konumlandırma Sistemi / Ataletsel Navigasyon Sistemi (GPS/INS) içeren gelişmiş bir çoklu sensör ve güdüm sistemi ile donatılmıştır. MMW hedefin coğrafik ve diğer unsurlardan ayrımını sağlar böylece füze "yem" yöntemine karşı avantaj



F-35A savaş uçağının iç silah istasyonunda AARGM-ER füzesi.

elde etmektedir. GPS ve INS sayesinde hedefin son sinyal verdiği yer karartma yapmasına rağmen tespit ederken üstelik bu navigasyon sistemleri WIA ile çalışarak önceden yüklenen dost unsurların korunmasına yönelik çalışarak savaş değerlendirmesinde katkıda bulunmaktadır. Füze, yerleşik bir Entegre Yayın Sistemi Alıcısı (IBS-R) aracılığıyla taktik istihbarat bilgilerini almaktadır. IBS, savaş uçakları için durumsal farkındalık bilgisi ve ikinci kaynak onayı sunmaktadır.

Füze, gerçek zamanlı silah etki değerlendirme raporlarını aktarmaktadır bu sayede uçakla hedefleme yeteneği ve durumsal farkındalığın yanı sıra genişletilmiş menzilli etkileşimi sağlamaktadır. AARGM füzesinin uzunluğu 4.17 metre, çapı 25 4mm ve kanat açıklığı 112 cm'dir. Füze, 2 mach hızını aşı-

bilerek yaklaşık 120 kilometre menzile sahiptir. AARGM, FA-18 C/D, FA-18 E/F, EA-18 G ve Tornado ECR uçaklarına entegre edilebilmektedir. Üstelik AARGM, F-35, EA-6B ve F-16 uçakları ile de uyumludur. Ocak 2018'de ABD Donanması, AARGM, Gelişmiş Anti-Radyasyon Güdümlü Füze-Genişletilmiş Menzilli (AARGM-ER) genişletilmiş menzilli versiyonu için sözleşme imzalamıştır.

AARGM-ER'nin kritik tasarım incelemesi, roket motoru ve savaş başlığı da dâhil olmak üzere füzenin temel bileşenlerinin başarılı tasarım doğrulama testlerinin ardından Haziran 2020'de tamamlanmıştır.

Yeni roket motoru ve savaş başlığı ile donatılan ARGM-ER, uzun menzilli düşman hava savunma sistemlerini yenmek için gelişmiş yetenek sağla-



Vietnam Savaşında AGM-45 Shrike ve AGM-78 Standard füzelerinin, sabit radarlara karşı beklenen etkiyi gösterememesi nedeniyle Amerikan Donanması, 1969'da AGM-88 HARM Programını başlatmıştır.



mayı amaçlamaktadır. AGM-88 sonraki modernizasyonlar sayesinde önceden 120 km menzile sahipken AARGM-ER yani AGM-88G, yaklaşık 300 km menzile ve 4 mach hıza ulaşması için tasarlanmaktadır. Yeni füze, AARGM'nin savaş başlığını ve yönlendirme sistemlerini, orta gövde kanatlarını aerodinamik sıralarla değiştiren yeni bir gövde kullanıyor.

Önceden yanlarda olan kontrol yüzeyleri, düşük sürtünmeli kuyruk yüzeylerine yerleştirildi ve daha fazla hız ile menzil için daha güçlü bir tahrik sistemi eklenmiştir.

AARGM-ER'nin kritik tasarım incelemesi, roket motoru ve savaş başlığı da dâhil olmak üzere füzenin temel bileşenlerinin başarılı tasarım doğrulama testlerinin ardından Haziran 2020'de tamamlanmıştır.



ALARM füzesi

ALARM

Alarm projesi AGM-45 ve İngiliz üretimi Martel füzelerini alması için tasarlanmıştır. Araştırma çalışmaları 1977'den 1980'e kadar yürütülmüştür. Geliştirme sözleşmesi Haziran 1983'te imzalanmış, yeni bir füzenin ilk lansmanı 1988'in sonunda gerçekleştirilmiştir. Füzelerin testleri Çin Gölü test sahasında (ABD) yapılarak, 1991 yılında hizmete sunulmuştur. ALARM, Tornado avcı-bombardıman uçaklarının, Harrier avcı uçaklarının, Hawk saldırı uçaklarının ve Lynx çok amaçlı helikopterlerinin silahlarının bir parçasıdır.

Füze maliyeti sebebiyle İngilizler için HARM'a karşı tercih olamamıştır ve 2013 yılında hizmetten çıkmıştır. Aktif olarak Suudi Arabistan tarafından kullanılmaktadır. Alarm füzesi Körfez Savaşı, Irak İşgali,

Kosova Savaşı, 2011 Libya ve 2015 Yemen'de kullanılmıştır. ALARM füzesi pasif radar güdülmüne sahiptir. ALARM, eski nesil anti-radyasyon füzelerinden farklı olarak geniş spektrumlu bir pasif arayıcıya sahiptir. Bu, belirli bir tehdit türü için belirli bir arayıcı seçmeye gerek kalmadan çok çeşitli radar sistemlerine karşı kullanılabileceği anlamına gelmektedir.

ALARM yüksek patlayıcı savaş başlığına sahiptir. Radar çanağının ve yer ekipmanının tahrip olma şansını artırmak için, çarpışmadan önce bir lazer fünyesi savaş başlığını ateşleyecektir. Bu sayede radarın üstünde patlayarak maksimum zarar vermeyi hedeflemektedir. Etkili menzil 45 km olarak belirtilmektedir ancak maksimum menzilin 93 km kadar yüksek olduğu da düşünülmektedir. ALARM gezinme modunda



2007 yılında Çin, mikroelektronik teknolojisindeki kendi başarılarına dayanarak KH-31P füzelerini iyileştirdi ve Eagle Strike 91 (YJ-91) anti-radyasyon füzelerini ortaya çıkardı ve aynı zamanda bu temelde gemi karşıtı tip Eagle Strike 91'i geliştirdi.



başlatıldığında 13.000 metre (43.000 ft) yüksekliğe tırmanacaktır. Hedef radarın kapanması durumunda füze paraşüt açacak ve radar tekrar aktif hale gelene kadar yavaşça alçalacaktır. Füze, radar tekrar belirlenince hedefe saldırmak için ikincil bir motoru ateşleyecektir. Paraşütle inerken radarın tekrar aktif olmasıyla motorunu yeniden aktif hale getirilir ve radarı tepeden vurmak için manevra yapmaktadır. Tepeden vurmasının ana sebebiyse, füzelerin hedefi daha yüksek doğrulukla vurmasının istenmesidir. Radarın ön ve yan sinyaller radarın kendi etrafında dönmelerinden ötürü, doppler etkisine bağlı olarak, tespit sırasında yanıp sönmektedir; üst radar lobu zayıf ama sürekli bu da hedefin hata payını azaltacağı düşüncesini teorisine dayanak olmaktadır. 268 kilo ağırlığında olan füze 230 mm çapındadır.

2,450 km/saat hıza ulaşan füze teorik olarak en gelişkin füzeler arasında gösterilmektedir.

SOVYETLER EKOLÜ

Sovyetler ve Rus üretimi füzeleri bütün halde ele almak gerekmektedir. Bu konuda Kh-15, Kh-25, Kh-28, Kh-31 ve Kh-58 füzelerinden söz edilmektedir. Bu füzelerden Kh-25 ve Kh-58 füzeleri haricindekiler doğrudan anti radar füzesi değildir bunlar gemisavar veya havadan karaya füzelerken özelleşmiş versiyonları anti radar füzesi olarak kullanımı söz konusudur. Ancak yazının gidişatından dolayı bu füze ailesinden doğrudan anti radar füzesi olan ikisini ele almamız gerekmektedir. Çin üretimi anti radar füzeleri de bu zincirin bir uzantısı şeklindedir.

KH-25

Kh-25MP, Sovyet menşeli havadan fırlatılan bir anti-radyasyon füzesidir. 1970'li yıllarda ön cephe havacılığında, yani kara birliklerine yakın hava desteği sağlanması, için hafif ve kısa menzilli anti-radyasyon füzesi olarak geliştirilmiştir. NATO raporlama adı "AS-12 Kegler" olarak geçmektedir. Kh-25MP'nin ana rolü, düşmanın kısa menzilli hava savunma sistemlerini bastırarak ön hat havacılığına çalışma alanı yaratmasıdır. Füze, 276 mm çapında 310-320 kg ağırlığındadır. 89 ve 86 kiloluk savaş başlıklarına sahip olan füze 3 ile 40 kilometrelik menzilde kullanıma uygundur. Kh-25MP sivri burun konisi ve çift ön yüzgeçleri ile ayırt edilebilmektedir. Arayıcının bağımsız bir hedef edinme yeteneği vardır. Bu yetenek sayesinde füze çeşitli uçaklarda kullanılabilmektedir. Füzeyi en yaygın

kullanan platformlar; Su-22, ihraç modelleri de dahil olmak üzere Su-17 serisinin M3 ve M4 varyantlarıdır. Su-25'in çeşitli varyantları, MiG-23BN ve MiG-27 kara saldırı uçakları da füzeyi kullanabilmektedir. Su-24M ve MiG-29M/K fırlatma platformlarıdır ancak nadiren Kh-25MP'yi taşımaktadırlar. Bağımsız hedef edinme yeteneğinin bir dezavantajı, pilotun hangi hedefe saldıracağını seçmemesidir. Aynı anda birden fazla hedefe farklı füzelerle ateş açmak da pratik değildir. Kh-25MP serisi pasif güdümlü radar arayıcıya sahiptir. Arayıcılar belirli hedefler için optimize edilmiştir. Yetenekler füzenin varyantına göre önemli ölçüde farklılık gösterir. İlk prototipler yalnızca MIM-14 Nike-Hercules'e karşı kullanılabilmektedir. Daha yaygın olan Kh-25MP varyantı modüler bir savaş başlığına sahiptir. Kalkıştan önce iki tip arayıcıdan biri kurulmalıdır. Kh-25MP, Hawk ve I-Hawk'a karşı kullanım yeteneğine sahiptir. Kh-25MPU sabit bir geniş menzilli arayıcıya sahiptir ve Crotale ve Roland'a karşı da kullanılabilir. MPU ayrıca, hedef radar geçici olarak kapatıldığında füzenin rotasında kalmasına izin veren, ancak radar artık açılmadığında bilinen son konumu doğru bir şekilde vuracak kadar hassas olmayan bir ataletsel navigasyon modülü de bulunmaktadır.

KH-58

Kh-58, soğuk savaş döneminin doruklarında olan bir sistemdir. 250 kilometrelik menzili ve güçlü arayıcı başlığı ile ön plana çıkmaktadır. NATO tarafından "kilter" olarak adlandırılan füze 1982'de hizmete girmiştir. Füze aralarında Hindistan, Be-



Füze maliyeti sebebiyle İngilizler için HARM'a karşı tercih olamamıştır ve 2013 yılında hizmetten çıkmıştır. Aktif olarak Suudi Arabistan tarafından kullanılmaktadır. Alarm füzesi Körfez Savaşı, Irak İşgali, Kosova Savaşı, 2011 Libya ve 2015 Yemen'de kullanılmıştır. ALARM füzesi pasif radar güdümüne sahiptir. ALARM, eski nesil anti-radyasyon füzelerinden farklı olarak geniş spektrumlu bir pasif arayıcıya sahiptir. Bu, belirli bir tehdit türü için belirli bir arayıcı seçmeye gerek kalmadan çok çeşitli radar sistemlerine karşı kullanılabileceği anlamına gelmektedir.



larus ve Malezya'nın da bulunduğu en az yedi ülke tarafından satın alınmıştır. Kh-58, uçaklar ve helikopterler de dahil olmak üzere çeşitli platformlardan fırlatılabilmektedir. Çok yönlülüğü hem bireysel hem de salvo saldırılarına olanak tanıyarak düşman hava savunmasını alt etmede oldukça etkili kılmaktadır. Füze, Kh-25'in aksine düz silindir bir gövdeye sahiptir. Basit tasarımı füzenin depolanmasını kolaylaştırmaktadır.

650 kilo ve 480 santim boyundaki füze 149 kilo savaş başlığıyla da güçlü bir silahtır. Kh-58, çarpma anında patlama ve parçalanma etkisi yaratmak üzere tasarlanmış, yüksek patlayıcı parçalanma özelliğine sahip bir savaş başlığıyla donatılmıştır. Savaş başlığının tasarımı, radar bileşenlerinin imhasını en üst düzeye çıkarmayı ve hedeflenen radar sistemini devre dışı bırakmayı veya yok etmeyi amaçlamaktadır.

Füze, Su-24 uçağına göre tasarlanmıştır. Sovyet döneminde geliştirilen diğer füzelere benzer şekilde Kh-58, MIM-14 Nike-Hercules veya MIM-104 Patriot gibi sistemler de dahil olmak üzere belirli hava savunma radarlarını hedef alacak şekilde tasarlanmış çeşitli arayıcı başlıklarla donatılabilmektedir. Kesin veriler girildikten sonra füze, fırlatma sonrasında sağlanan bilgilere bağlı kalır ve bunları takip etmektedir. Kh-58, hedef tespiti ve takibi için pasif radar arayıcıya sahip bir atalet yönlendirme sistemi kullanılmaktadır. Arayıcı, düşman hava savunma sistemlerinden yayılan radar emisyonlarını tespit etmek ve bunlara kilitlenmek üzere özel olarak tasar-

lanmıştır. Bu yetenek, füzenin radar emisyonlarının kaynağına tam olarak odaklanmasını ve amaçlanan hedefe etkili bir şekilde saldırmayı sağlamaktadır. Çağdaş radar sistemlerine karşı etkinliğini artırmak amacıyla, Kh-58UShKE olarak bilinen Kh-58'in daha yeni versiyonuna düşmanın elektronik savaş önlemlerini veya savunma sistemlerini etkisiz hale getirmek için tasarlanmış karşı önlemleri entegre edilmiştir. Bu karşı önlemler, anti-parazit yeteneklerini ve elektronik karşı önlemleri kapsamaktadır. Bu yükseltmeler arasında, modern radar sistemlerine ve elektronik savaş önlemlerine karşı iyileştirmeler sunan Kh-58UShE ve Kh-58UShKE de vardır.

YJ-91

1990'larda Çin, Rusya'dan bilinmeyen sayıda KH-31P anti-radyasyon füzesi satın almıştır. Bu füze türü, Sovyetler Birliği tarafından geliştirilen dördüncü nesil anti-radyasyon füzesidir (uluslararası üçüncü nesil) ve aynı zamanda Sovyet hava savunmasını bastırma teorisine dayanmaktadır. 2007 yılında Çin, mikroelektronik teknolojisinde kendi başarılarına dayanarak KH-31P füzesini iyileştirdi ve Eagle Strike 91 (YJ-91) anti-radyasyon füzesini ortaya çıkardı ve aynı zamanda bu temelde gemi karşıtı tip Eagle Strike 91'i geliştirdi. Eagle-91, Aegis sistemi için "özel yapım" bir düşman olarak bilinmektedir. Füze iki çeşide ayrılır: anti-radyasyon ve anti-gemi modelleri. Kafa yapısı farklı füze modellerine göre değişiklik göstermektedir. Anti-radyasyon başlığı, pasif bir radar arayıcı ve öldürücü bir patlayıcı savaş başlığıyla donatılmıştır

ve gemi karşıtı tipteki kafa, aktif bir radar arayıcı ve yarı zırh delici bir savaş başlığıyla donatılmıştır. Çeşitli kaynaklardan alınan bilgilere göre Eagle-91, 4,7 metre uzunluğunda, 360 mm çapında, 0,6 ton ağırlığında, 90 kg savaş başlığına sahip olup maksimum 50 kilometre, minimum 5 kilometre menzile sahiptir. Eagle-91 anti-radyasyon füzesinin, uçuş hızı ve öldürücülük açısından şu anda ABD'de hizmet veren Shrike ve HARM gibi yüksek hızlı anti-radyasyon füzelerinden üstün olduğu iddia edilmektedir ama buna bir dayanak yoktur. Ağustos 2012'de, Eagle Strike 91 ve Eagle Strike 83 K gemi karşıtı füze modelleri "Liao-ning" uçak gemisinin güvertesinde görüntülenmiştir. Füze modelinin ortaya çıkışı, J-15'in yukarıdaki iki füzeyi düşman yüzey gemilerine saldırmak için kullanabileceği anlamına gelmektedir. Eagle Strike 91 ve Eagle Strike 83 K gemisavar füzeleri, alt-üstün füzelerin kombinasyonu ve iki füzenin aktif/pasif kombinasyonu, yüzey gemilerine saldırının etkinliğini teorik olarak artırmaktadır. "Aegis" hava savunma sistemiyle donatılmış savaş gemilerin bile bu tarz kombinasyonlu saldırılarla zorlanacağı düşünülmektedir. Eagle Strike-91'in Kh-31P'ye göre iyileştirmeleri arasında geniş spektrumlu arayıcının değiştirilmesi ve üç farklı arayıcı yerine entegre tek arayıcının kullanılması yer almaktadır. Eagle 91 füzesi, L-112E anti-radyasyon arayıcı yerine daha geniş frekans kapsama alanına sahip bir arayıcı kullanmaktadır. Yeni Çin yapımı arayıcı, 8 ila 10 metrelik hata yarıçapıyla, 2 ila 18 hertz (GHz) arasında daha geniş bir radar



Çağdaş radar sistemlerine karşı etkinliğini artırmak amacıyla, Kh-58US-hKE olarak bilinen Kh-58'in daha yeni versiyonuna düşmanın elektronik savaş önlemlerini veya savunma sistemlerini etkisiz hale getirmek için tasarlanmış karşı önlemleri entegre edilmiştir. Bu karşı önlemler, anti-parazit yeteneklerini ve elektronik karşı önlemleri kapsamaktadır. Bu yükseltmeler arasında, modern radar sistemlerine ve elektronik savaş önlemlerine karşı iyileştirmeler sunan Kh-58UShE ve Kh-58UShKE de vardır.



frekansı aralığını tespit edebilmektedir. KH-31P gibi operasyonel ihtiyaçlara göre arayıcıyı farklı bant genişlikleri ile değiştirmeye gerek yoktur ve operasyonel esneklik daha yüksektir. Yeni arayıcı aynı zamanda L-112E'den daha küçüktür ve füzenin yakıt taşıma kapasitesinin artmasına ve menzilin daha da artmasına yardımcı olmaktadır.

ALMANYA VE TÜRKİYE'NİN PROJELERİ

Türkiye ve Almanya diğer füze teknolojilerini ne kadar takip etse hatta kimi zaman öncü olsa da bu konuda kullanımda füzeleri yoktur. Almanya ARMIGER projesine başlamıştır ancak maliyeti sebebiyle projeyi durdurmuştur. ARMIGER'in, bir IR arayıcıya, navigasyon amaçları için doğru Ataletsel Ölçüm Birimi'ne (INS), uzun menzile, yüksek süpersonik hıza, güvenilirliğe ve doğrudan vuruş yeteneğine sahip olması planlanmıştır. Kombine bir roket-ramjet ile çalıştırılacak ve çift modlu bir arayıcı kullanması tasarlanmıştır. Bu kabiliyetler sayesinde süpersonik bir füze olarak hedefini doğrudan vurarak yüksek tahribat ve doğruluk kabiliyetine sahip olacaktı. Türkiye, "AKBABA" projesi adı altında anti radyasyon füzesi çalışmalarını sürdürmektedir. AKBABA, kamuoyu ile ilk kez Temmuz 2021'de paylaşılmıştır. AKBABA'da kullanılacak ramjet tahrik sisteminin 2 ile 5 mach arasında bir hızı sağlaması planlanmaktadır. Ülkemizde 151. Filo olan Tunç filo SEAD görevi ile yükümlü olan filodur. AKBABA füzesinin envantere girmesiyle öncelikle Tunç filo bu füzeyi kullanacaktır.

Geleceği Okuyoruz, Daha İyisini Üretiyoruz

Boğaziçi Savunma Strateji Ocak 2024

RF ve tam entegre radar sistemi ile döner kanatlı veya sabit kanatlı mini/micro İHA'ların kumandaları arasındaki iletişim sinyalleri ve havadaki varlığını tespit ederek otomatik olarak karar verip karıştırma ve koordinat yanıltma yapabilme kabiliyetine sahiptir.



Güvenlik güçlerinin kritik alanlarda ve bölgelerde kullandığı tüm sistemlerimizin yazılımlarını müşterilerimizin isteklerine uygun ve tüm 'İLTER' serimiz ile uyumlu olarak kurum içinde tasarlayarak, hizmete sunuyoruz.



Otonom uçuşları engellemek amacıyla küresel konumlandırma sistemleri GNSS (GPS (L1,L2,L5), GLONASS (G1,G2,G3), GALILEO (E1,E5a,E5b,E6), BEIDOU (B1,B2,B3)) frekanslarında tam otomatik koordinat yanıltma (Spoofing) kabiliyetine sahiptir.



Zırhlı araçlarda personel ve ekipmanı korumak için özel olarak tasarlanmıştır. Araçların personel bölümünde, belirli bölgelere yerleştirilmiş UV/IRX dedektörleri alev algıladığı anda sinyal göndererek mürettebat bölümündeki tüpleri çalıştırır.

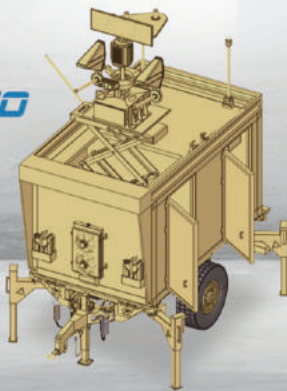


İLTER J250

İLTER J250



İLTER J2500



İLTER MRKAS



İLTER HP



YSİB

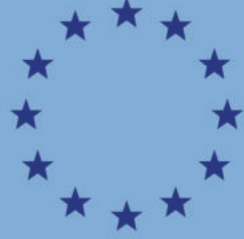
Otomatik Yangın Bastırma ve İnfalak Önleme Sistemi



OPTİK UV/IR SENSÖR



İNFALAK BASTIRMA TUPU



Gökhan GÜLER
KKTC Cumhurbaşkanı Danışmanı

avrupa birliği
DOĞU AKDENİZ'de

GASP

pesinde...



RUM-YUNAN İKİLİSİ, AVRUPA BİRLİĞİ DESTEĞİNDE “MAVİ VATAN”I GASP ETME STRATEJİSİNİ TIRMANDIRDI. RUM YÖNETİMİNİN YAYINLADIĞI SON “ULUSAL DENİZCİLİK MEKANSAL PLANI” BUNUN AÇIK ÖRNEĞİ OLDU. RUMLAR, AVRUPA’DAN GELEN TALİMATLA KKTC VE TÜRKİYE’NİN HAKLARINA EL KOYMA ÇABASINDALAR.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Bakanlar Kurulu, 20 Aralık 2023 tarihinde Avrupa Birliği’nin direktifiyle “Ulusal Denizcilik Mekânsal Planı’nı” ekinde yayımladığı haritalarla birlikte onayladığını duyurdu. Plan kapsamında hazırlanan haritalar incelendiğinde söz konusu plan ile hem KKTC’nin hem de Türkiye’nin Doğu Akdeniz’deki deniz yetki alanlarının gasp edilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Mekânsal planlama, fiziki, doğal, tarihi ve kültürel değerleri koruyarak geliştirmek ve bunların yanında boru hatları, askeri eğitim, enerji tesisleri vb için deniz alanlarını belirleyen kadastro çalışması olarak nitelendirilmektedir.

Denizcilik Mekansal Planının temel amacının ekosistem temelli bir yaklaşımı benimseyerek denizdeki enerji sektörlerinin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunmak, deniz taşımacılığı, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği, turizm vb. alanları kapsadığı belirtilmiştir. Denizcilik Mekansal Planı, denizcilik alandaki faaliyetleri koordine etmeye yönelik bir yönergedir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Bakanlar Kurulu’nun

onayladığı “Ulusal Denizcilik Mekânsal Planı” Avrupa Birliği’nin “Entegre Denizcilik Politikası” oluşturmak için başlattığı bir dizi çalışmaların neticesinde ortaya çıkmıştır.

Avrupa Birliği Entegre Denizcilik Politikası’nın oluşturulması için 2007 yılından bu yana Komisyon’un öncülüğünde Mavi Kitap (2007), İlerleme Raporları (2009 ve 2012), Tüzük (2011) ile hukuki mevzuatı meydana getirmek istemiştir. 2014-2020 bütçe döneminde AB, denizcilik politikasının proje ve programlar ile geliştirilmesi için 259 milyon Euro ayırmıştır.

Bu kapsamda Rumlar, 2012 yılında Limasol Deklarasyonu’nu yayınlamış, 2014 yılında “Entegre Denizcilik Politikası”-nı Bakanlar Kurulu’nda onaylamış ve 2021 yılında “Deniz Mekansal Planlamasına İlişkin Politika Beyanı”nı ilan etmişlerdi. Politika Beyanında, plan ile ilgili hedefler içinde “ulusal güvenliğin savunulması”, “Kıbrıs MEB’indeki hidrokarbon yataklarından faydalanılması”, “Elektrik kablolarının ve gaz boru hatlarının döşenmesi” gibi maddeler de yer alıyor. Rumların Plan’ı hazırlama süreci Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu tarafından finanse edilmiştir.



Yunanistan’ın ve GKRY’nin Doğu Akdeniz ve Ege Denizi’nde AB çevre politikaları kapsamında egemenliği belirlenmemiş coğrafi oluşum ve uluslararası suları kapsayacak biçimde doğal koruma alanları ilan edip, bu alanları AB Komisyonu’na onaylattırarak, AB şemsiyesi altında kendi lehlerine fiili durum yaratma çabaları mevcuttur.



AVRUPA BİRLİĞİ DENİZDE YAYILMA KARARINDA

Avrupa Komisyonu Denizcilik Mekansal Planlama Direktifi’nin uygulanmasına ilişkin 22 kıyı Üye Devletinin en geç 31 Mart 2021’e kadar deniz mekansal planlarını oluşturma yükümlülüğünü belirleyen bir rapor yayınlamıştır. Raporda, kıyı Üye Devletlerinden Bulgaristan, Estonya, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Hırvatistan, İtalya, Romanya, İspanya ve Yunanistan’ın bu konuda yeterli ilerleme kaydedemediği ifade edilmiştir. Bu çerçevede Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Bakanlar Kurulu, 20 Aralık 2023 tarihinde Avrupa Birliği’nin direktifiyle “Ulusal Denizcilik Mekânsal Planı’nı” onaylamıştır.

Buna karşın Yunanistan’ın ise denizcilik mekansal planlamasına ilişkin yönergeleri uygulamadaki başarısızlığı nedeniyle 21 Aralık 2023 tarihinde Komisyon tarafından Avrupa Birliği Adalet Divanı’na sevk edildiği açıklanmıştır.

RUMLAR’DAN YAYILMACI YENİ GERGİNLİK

Kıbrıs’ta ve Doğu Akdeniz’de gerginliğin ve çatışmanın ana unsuru olan, Kıbrıs Türk halkı-

nın meşru haklarını yok sayan bir tutumunu sürdüren Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nden (GKRY), Kanlı Noel'in 60. Yılında, Doğu Akdeniz'de yeni bir tahrik ve yayılmacı girişimi. Rum Bakanlar Kurulu, 20 Aralık Çarşamba günü aldığı bir kararla "denizcilik sektörünün bütünsel gelişimini amaçlayan kararlı bir hamle" olarak tanımladıkları, "Denizcilik Mekansal Planı" onayladı. Rum Denizcilik Bakan Yardımcısı Marina Hadjimanoli, konuyla ilgili açıklamasında, planın, Rum yönetiminin "deniz sularındaki mevcut ve gelecekteki faaliyetlerin ve kullanımların mekansal-zamansal dağılımını tanımladığını" açıkladı.

Hadjimanoli, "Denizcilik Mekansal Planı'nın hidrokarbon arama sahaları, Doğu Akdeniz gaz boru hattı ve EuroAsia Interconnector projesi gibi enerji sektöründeki mevcut ve önerilen tüm deniz projelerini kapsadığını" kaydetti. Rum Bakanlar Kurulu tarafından 20

Aralık günü onaylanan "Deniz Mekansal Planlama" programı tek yanlı olarak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin deniz yetki alanları üzerinde kontrol ve etkinlik kurma amacı içinde hareket ederek, Kıbrıs Türkleri'nin uluslararası hukuktan kaynaklanan münhasır egemenlik haklarını yok saymaktadır.

RUM YÖNETİMİNİN YAYILMACI POLİTİKASI

Rum yönetimi tarafından, "balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği, maden arama ve işletme, hammadde çıkarma, liman yönetimi, askeri eğitim alanları, bilimsel araştırma, yenilenebilir enerji tesisi inşası, kablo ve boru hattı döşeme, turizm, deniz kültür mirası ile çevresinin korunması, deniz taşımacılığı gibi faaliyet alanlarının birbiriyle çatışmasını engelleme amacına matuf olduğu "iddia edilen bu program ve haritalar esasen Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin yayılmacı politikasının en belirgin örneğini teşkil ediyor.

Yarı kapalı bir deniz alanı olan Doğu Akdeniz'de gerek Münhasır Ekonomik Bölge(MEB), gerekse "Denizcilik Mekânsal



KKTC Dışışleri Bakanlığından yapılan açıklamada da, söz konusu planın, Kıbrıs Rum liderliğinin Kıbrıs'ın tek sahibi zihniyeti ile hareket etmeye devam ettiğini gösteren son örnek olduğu ifade edilerek, Kıbrıs Türk halkının Ada'nın etrafındaki suların da eşit sahibi olduğu hatırlatıldı.



Planı(DMP) ilan edecek ülkenin deniz sınırlarının saptanması ve çakışmaması için öncelikle diğer kıyıdaş ülkelerle devletlerle karşılıklı uzlaşa sağlanması gerekmektedir. Tek taraflı olarak ilan edilen MEB ve Denizcilik Mekânsal Planı'nın hukuki hiçbir geçerliliği yoktur.

Hatırlanacağı üzere, Türkiye, Doğu Akdeniz'deki kıta sahanlığının sınırlarını gerek 2004'de gerekse 2020'de Birleşmiş Milletler nezdinde kayda geçirmiştir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1962 tarihli doğal kaynaklar üzerinde Daimi Egemenlik Kararına göre, "doğal kaynaklar o ülkede yaşayan halklara ve milletlere aittir" denilmektedir. Kıbrıs Türk Halkı, Kıbrıs Adasında karada, denizde ve havada eşit hak sahibidir.

Dolayısıyla Adada ve etrafındaki deniz alanlarındaki doğal kaynaklarda da eşit hak ve hukuku bulunmaktadır. Kıbrıs Adasının batı kısmında Türkiye'nin meşru hak ve yetkileri, aynı şekilde Ada'nın etrafındaki alanlarda ise Kıbrıs Türklerinin meşru hakları bulunmaktadır.

Rum Yönetimi kendi deniz yetki alanı dışında KKTC'ye ve Türkiye'ye ait deniz yetki alanları içerisinde maden araması, petrol/gaz vb. araması yapamaz ve



elektrik/gaz boru hattı döşeyemez. Türk Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Öncü Keçeli tarafından yapılan açıklamada, şunlar kaydedildi: “Ada’nın etrafındaki alanlarda ise Kıbrıs Türklerinin meşru hakları bulunmaktadır. GKRY’nin, haris, gerçeklerden kopuk ve geçerliliği bulunmayan gayrimeşru girişimleri Kıbrıs sorununun kapsamlı, adil ve sürdürülebilir bir çözüme kavuşturulması gayretlerine zarar vermektedir.”

Türkiye’nin Avrupa Birliği dahil üçüncü taraflardan beklentisi değişmemiştir. Deniz yetki alanları ve bununla bağlantılı meselelerin Kıbrıs sorununun çözüm sürecine olumsuz yansımaları göz ardı edilmemelidir. Rum tarafının bölgede oldu bitiler yaratmaya çalışmak yerine, Kıbrıs meselesinin çözümünün ancak Ada’daki gerçekler temelinde mümkün olabileceğini kabullenerek, KKTC ile işbirliğini geliştirmeye teşvik edilmesini bekliyoruz.”

KKTC Dışişleri Bakanlığında yapılan açıklamada da, söz konusu planın, Kıbrıs Rum liderliğinin Kıbrıs’ın tek sahibi zihniyeti ile hareket etmeye devam ettiğini gösteren son örnek olduğu ifade edilerek, Kıbrıs Türk halkının Ada’nın etrafındaki suların da eşit sahibi olduğu hatırlatıldı.

GKRY’nin, Kıbrıs Türk halkı adına herhangi bir adım atmaya hiçbir yetkisinin olmadığı vurgulanan açıklamada, şu ifadeler yer verildi: “GKRY, Kıbrıs Türk halkının hak ve çı-

karlarını yok sayarak ilan ettiği sözde ‘Ulusal Deniz Mekansal Planı’na ek olarak, gerek ülke, gerekse Türkiye Cumhuriyeti’nin ilan ettiği deniz yetki alanlarıyla örtüşen bir harita yayımlayacak kadar ileri gitmiştir.

Kıbrıs Türk halkının söz sahibi olmadığı bu sözde plan ve harita, uluslararası hukuka göre yok hükmündedir ve bizim açımızdan hiçbir geçerliliği yoktur. Tek taraflı faaliyetleriyle Kıbrıs Türk halkının Ada ve etrafı ile ilgili eşit haklarını ihlal etmeye devam eden Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, tüm yapıcı çağrılarımıza rağmen Ada’da ve Doğu Akdeniz bölgesinde işbirliği yerine gerginliği tırmandırmayı tercih ettiğini bir kez daha göstermiştir.”

YUNANİSTAN-AB HATTINDA GASP PLANI

Yunanistan’ın ve GKRY’nin Doğu Akdeniz ve Ege Denizi’nde AB çevre politikaları kapsamında egemenliği belirlenmemiş coğrafi oluşum ve uluslararası suları kapsayacak biçimde doğal koruma alanları ilan edip, bu alanları AB Komisyonu’na onaylatarak, AB şemsiyesi altında kendi lehlerine fiili durum yaratma çabaları mevcuttur.

Yunanistan, AB çevre programları (Natura 2000) doğrultusunda Meriç Deltası, Korfu adası, Kiklat adaları ve Sporad adaları ile Limni’deki doğal yaşam alanı ve parkların ve Doğu Ege Adalarındaki doğal yaşamın korunmasının hedeflendiği bildirilen 4519 sayılı yasayı



Türkiye’nin Avrupa Birliği dahil üçüncü taraflardan beklentisi değişmemiştir.

Deniz yetki alanları ve bununla bağlantılı meselelerin Kıbrıs sorununun çözüm sürecine olumsuz yansımaları göz ardı edilmemelidir.



8 Şubat 2018’de onaylamıştır. Doğu Akdeniz ve Ege Denizi’nde egemenliği Yunanistan’a devredilmemiş birçok coğrafi oluşum, ada, adacık ve kayalık ile uluslararası sular bu kanun kapsamında doğal koruma alanı olarak ilan edilmiştir.

Türk Dışişleri Bakanlığı, 31 Mart 2018 günü yaptığı açıklama ile Yunanistan’ın çıkardığı 4519 sayılı Yunan yasasının Ege Denizi’nde iki ülke arasındaki hukuki sorunlar bağlamında hukuki açıdan hiçbir sonuç doğurmayacağını, Yunanistan’ın AB çevre programlarını istismar ettiğini, Ege’de egemenliği uluslararası anlaşmalarla Yunanistan’a devredilmemiş ada, adacık ve kayalıkları siyasi mülahazalarla Natura 2000 programına dahil ettirdiğini, Yunanistan’ın statüsü tartışmalı coğrafi formasyonlar üzerinde yaratması muhtemel fiili durumların kabul edilmeyeceğini bildirmiştir.

Yunanistan ve GKRY bu uygulamaları ile doğayı koruma gerekçesiyle Natura 2000 sitesi ilanları ile AB şemsiyesi altında kendi haksız iddialarını desteklemek için fiili durum yaratmak gayretindedirler. Natura 2000 siteleri Avrupa Komisyonu tarafından onaylanması münasebetiyle AB tarafından birliğin egemenlik ve yetki alanının bir parçası olarak gösterilmeye mi çalışılıyor



PKK

**VEKİL SAVAŞÇIDIR
vekaleti veren de hesap vermelidir**



STRATEJİ, TARİFİN DOĞRU YAPILMASINI ŞART KOYAN KAVRAMDIR. PKK'YA SADECE “TERÖR ÖRGÜTÜ” DEMEK, ONUN ARKASINDAKİ KÜRESEL GÜCÜ VE TÜRKİYE'YE DÖNÜK İTTİFAKLARIN HEDEFLERİNİ ÖRT-BAS ETMEKTEN BAŞKA BİR İŞE YARAMAZ. TÜRKİYE'NİN MÜCADELESİ, BU ÖRGÜTÜ VEKİL KILAN ABD İLE OLMALIDIR.

Orgeneral E. Eşref Bitlis (1933-1993) iyi bir asker, onurlu bir kurmaydı. 1952'de Kara Harp Okulu'nu, 1954'te Polatlı Topçu Okulu'nu bitirerek teğmen rütbesiyle bir ömür boyu şerefle taşıyacağı üniformasıyla Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) mensubu oldu. 1969'da TSK Harp Akademisi'nden mezun oldu, durmadı, 1973'te Alman Harp Akademisi'ndeki eğitimini de tamamladı.

1974 Kıbrıs Harekati'nda albay rütbesiyle Kıbrıs Türk Alayı Komutanlığı'na atandı, Ada'daki Yunan alayıyla yapılan göğüs göğüse savaştan muzaffer çıktı, 1982'de tuğgeneral rütbesiyle Bolu Komando Tugayı Komutanı oldu. 1982'de tümgeneral rütbesiyle Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı görevini üstlendi. 1990 yılında orgeneral rütbesine getirildi ve Jandarma Genel Komutanı oldu.

1991 yılında Birinci Körfez Savaşı çerçevesinde Irak'ın kuzeyinden yaşanan göç sorunu ve

devamında, bölgedeki Kürtler'i dönemin Irak diktatörü Saddam Hüseyin'in saldırılarından korumak için ABD tarafından başlatılan “Huzuru Koruma Harekati” ile mücadele etmek zorunda kaldı. Türkiye'de kısaca “Çekiç Güç” olarak adlandırılan hareket, 36'ncı paralelin kuzeyini uçuşa yasak bölge ilan etmiş, Irak güçlerinin bugün Erbil başkentli, Kuzey Irak Kürt Otonom Yönetimi'nin bulunduğu coğrafyaya girmesini önlemişti.

Eşref Bitlis, bu süreçte, bir kurmay olarak, ABD'nin yalnız o bölgedeki Barzani ve Talabani güçleriyle değil, aynı zamanda Türkiye'ye karşı kanlı terör eylemlerini zirveye taşımakta olan PKK ile de bağlantı kurduğunu tespit etti.

Eşref Bitlis'in oğlu Tanık Bitlis'in, (.....) adresinde kayıtlı söyleşimde “Babam, ABD-PKK ilişkisini, Milli Güvenlik Kurulu (MGK) kayıtlarına geçiren ilk isim olduğu için hedefe oturtuldu ve öldürüldü” demesi önemlidir. Eşref Bitlis, 17 Şubat 1933 günü Ankara'dan havalandıran uçağının kalktıktan kısa

PKK ABD'nin melez savaş stratejisi ürünüdür, ilk teşhis eden ve bilgiyi Milli Güvenlik Kurulu kayıtlarına ilk sokan Orgeneral Eşref Bitlis'in bir uçak kazasıyla ölmesinden bu yana bu gerçek varlığını korumaktadır. Daha fazla bataklıkta sivrisinek kovalamamalıyız.



süre sonra havada patlaması sonucu şehit oldu. “Buzlanma” gerekçesiyle izah edilen –sözde- kaza, o dönem gerektiği gibi soruşturulmadı, görgü tanıkları ifadeleri dikkate alınmadı ve alanda edindiği izlenimler ile, “Çekiç Güç Amerika'nın bölgemizde yeni bir devlet kurma planının ana zeminidir, derhal durdurulmalı ve Amerikan askeri gücü Türkiye topraklarından çıkarılmalıdır” diyen bir komutan sessizliğin karanlığına teslim edildi.

Eşref Bitlis'in ölümünden 7 ay önce dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal'a yazdığı mektupta Amerikalı subayların PKK ile kurdukları ilişkileri, üstelik ses kayıtlarını da ekleyerek aktarması dikkat çekicidir.

Bir başka dikkat çekici olan nokta ise, Bitlis'in ölümünden sadece üç hafta önce, evinin önündeki arabasına konulan bir bomba sonucu öldürülen Uğur Mumcu'nun da o dönem, PKK-ABD ilişkisi ve bu ilişkinin Türk devletinin içindeki uzantılarına ilişkin bir çalışmayı yürütüyor olmasıdır.



Ankara'da düzenlenen bir suikastle hayatını kaybeden Gazeteci Yazar Uğur Mumcu

UĞUR MUMCU VE EŞREF BİTLİS ÖLÜMLERİ BAĞLANTILI

Kuşkusuz, merhum Bitlis'in devletin en üst seviyesine kadar taşıdığı PKK-ABD ilişkisini inceleyen Uğur Mumcu, bu ilişkiler ağı içindeki İsrail bağlantısına da ulaşmıştı...

7 Ocak 1993 yılında Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan "Mossad ve Barzani" başlıklı yazı bu gelişmenin ürünüydü. Mumcu, yazısının bir bölümünde şöyle diyordu: "Barzani'nin CIA ile ilişkisi artık belgelendi. Kimse bu ilişkiye, "Hayır olmadı" diyemiyor. CIA-Barzani ilişkileri biliniyordu da Mossad-Barzani ilişkileri bilinmiyordu. Mossad'ın Barzani ile ilişkileri Londra ve Sydney'de yayınlanan "Israel's Secret Wars-A History of Israel's Intelligence Services" adlı kitapta sergileniyor. Kitap, İngiliz The

Guardian gazetesinde 1984 yılından bu yana Tel-Aviv muhabirliğini yapan Ian Black ve Washington'daki Brookings Enstitüsü'nde çalışan öğretim üyesi Benny Morris tarafından yazılmış. Kitapta Mossad-Barzani ilişkileri, İsrail Dışişleri Bakanlığı ve Mossad yazışmalarına dayanarak açıklanıyor." Mumcu, bu yazısından sonra dönemin İsrail büyükelçisi tarafından tam dört kez ısrarla aranıyor, ısrarın sonucunda büyükelçi ile görüşmeyi kabul ediyor, görüşme hassa konulara değinilmeden geçerken, büyükelçinin "Öldürülmekten korkmuyor musunuz" sorusu da günümüze kadar önemle üzerinde durulmuş bir soru olarak varlığını koruyor.

BARIŞ PINARI HAREKATI YETERLİ İSPATTIR

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 9 Ekim 2019 günü başlatıp, 25



PKK ABD'nin melez savaş stratejisi ürünüdür, ilk teşhis eden ve bilgiyi Milli Güvenlik Kurulu kayıtlarına ilk sokan Orgeneral Eşref Bitlis'in bir uçak kazasıyla ölmesinden bu yana bu gerçek varlığını korumaktadır. Daha fazla bataklıkta sivrisinek kovalamamalıyız.



Kasım 2019'e kadar sürdürdüğü Suriye'nin kuzeyindeki Barış Pınarı Harekatı'na dönemin Amerikan yönetiminin gösterdiği panik atak, PKK'nın, Amerika'nın bir "vekil savaşçısı" olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Harekat, ABD-PKK ittifakının Suriye'nin kuzeydoğusunda yapılandığı ve Suriye devletinin topraklarının üçte birini kapsayan bölgenin tam ortasında stratejik bir coğrafyayı kapsamaktadır.

Harekatın 8'nci gününde ABD Başkan Yardımcısı Mike Pence'in başkanlığında bir Amerikan heyetinin Ankara'ya gelip, Suriye toprakları sanki tapulu mallarıymış gibi o topraklar üzerinden Ankara'yla pazarlığa oturması önemli bir tarihi gelişmedir. Dönemin ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun kita-

bında anlattığı Ankara pazarlıkları, aslında, Amerikan yönetiminin PKK/YPG unsurlarının açık “siyasi ve askeri hamisi” olduğunu belgelemektedir.

BİR VEKİL TERÖR ÖRGÜTÜ: PKK

Eşref Bitlis, Türkiye’nin beka mücadelesinde sorumluluk yüklenmiş bir kurmay olarak PKK’nın ABD ile birlikte çalışan bir vekil örgüt olduğunu 30 yıl önce belirledi. Uğur Mumcu, hazırladığı son kitabının araştırması sırasında ABD-İsrail ittifakının Ortadoğu’daki Kürt hareketinin ana düzenleyici ve destekçi unsurları oldukları bilgisine ulaştı. İkisi de peş peşe öldürüldüler.

Türk devlet aklı, bu ittifakın askeri kimliğini Eylül 2014-Ocak 2015 arasındaki Ayn el-Arab (Kobani) Savaşı ile gördü. PKK için tarif bellidir: PKK, Amerikan-İsrail ittifakının Ortadoğu’daki istikrarsızlaştırıcı, bölücü ve yayılcı politikaları çerçevesinde eğitilip-donatılan bir “vekil örgüttür...”

TARİFİ DOĞRU YAPMAK NEDEN ÖNEMLİDİR

Bir mücadele zemininde tarifi doğru yapmak, stratejik gerekliliktir. Tarif doğru yapılır ve mücadelenin rotası bu tarife göre yapılırsa stratejik zafer ve bu zafere doğru ilerleyen taktik başarılar kaçınılmazdır.

Irak’ın kuzeyindeki Pençe-Kartal Harekatı’nda yaşanan ağır şehit kayıpları sonrasında yapılan açıklamalar, teşhisin ve haliyle tarifiin yaşanan gerçeği yansıtmamaktadır. Açıklamalar, terörist örgütün ezileceği, Türk milletinin terörizme asla boyun

eğmeyeceği ve terörist nerede olursa olsun mutlaka bunun hesabını vereceği yönündedir. PKK’yı bir “terör örgütü” seviyesinde değerlendirmek, yaşanan mücadelenin ise, rutin bir terörle mücadele olarak sergilemek yanlıştır. PKK, NATO müttefiklerinden destek alan, onlar tarafından eğitilip-donatılan, ama bu arada, Rusya’nın başkenti Moskova’da da “Rusya Dışişleri Bakanlığı tarafından resmen onaylanmış” temsilciliği olan bir silahlı kuruluştur.

PKK’yı salt bir terör örgütü olarak değerlendirip “inlerine girilip yok edileceği” düşüncesiyle strateji geliştirmek, arkasındaki asıl KÜRESEL GÜÇLERİ sisler perdesinin arkasına yerleştirmektedir. Türkiye’nin ana mücadelesinin, eline artık gelişmiş silah ve ekipmanlar verilmiş PKK’lı teröristlerden çok, onlara bu VEKALETİ veren KÜRESEL GÜÇLER İLE HESAPLAŞMA olmalıdır...

AMERİKA YAPTIĞININ HESABINI VERMELİ

İzledik, Finlandiya ve İsveç’in NATO tam üyelik süreci başladığı günlerde Amerikan yönetiminin en büyük korkusu, Türkiye’nin ABD başta “tüm NATO üyelerinin” PKK ile bağlantısını masaya getirmesi idi.

Bu nedenle, Antony Blinken ve ekibi sürecin başından itibaren uzakta durmayı tercih ettiler, sonrasında da “F-16’lara karşı İsveç’in üyeliği” stratejisini geliştirdiler. Bu strateji, ABD liderliğindeki NATO’nun PKK ile siyasi/askeri bağlantısının saklanması için neden oldu.

Türkiye, bu iki yeni üyenin pazarlığını kendileriyle değil,



Eşref Bitlis, Türkiye’nin beka mücadelesinde sorumluluk yüklenmiş bir kurmay olarak PKK’nın ABD ile birlikte çalışan bir vekil örgüt olduğunu 30 yıl önce belirledi. Uğur Mumcu, hazırladığı son kitabının araştırması sırasında ABD-İsrail ittifakının Ortadoğu’daki Kürt hareketinin ana düzenleyici ve destekçi unsurları oldukları bilgisine ulaştı. İkisi de peş peşe öldürüldüler.



doğrudan Amerikan yönetimi ile PKK zeminli olarak yapmak durumundaydı. Olmadı. Amerikalıların Türkiye’ye karşı bu kadar rahat olmasının temelinde, ilgili makamların toplantılarda PKK ile bağlantılardan duyulan rahatsızlığı dile getirmesinin ötesinde herhangi bir yaptırımla karşılaşmıyor olmalarıdır.

Dış politikada, küresel çıkarlarının tehdit aldığı her olayda hemen “yaptırım silahına” davranan ABD’nin kendisinin de bir yaptırımla karşılaşması halinde etkileneceği açıktır. Amerika, PKK ile ittifakını sürdürmesinin karşılığında Türkiye zeminini ve bölgede hiçbir şey kaybetmiyor.

Her şey rutin ve olağan sürecinde yaşanıyor, sadece söylenen tepki laflarının havada asılı kaldığı bir dönem yaşıyoruz. Batı, kar-zarar hesabın zeminli bir kültürdür. Kayıplarının artacağını anladıkları anda, mevcuttan vaz geçmeleri en önemli ortak özellikleridir. “Devlet aklı” Amerika’ya yaptıklarının “ağır maliyeti” olduğunu göstermek zorunda! Bunu yapmadığımız sürece, bunlar, verdiğimiz şehitler için utanmadan taziye mesajları yayınlamayı sürdürecekler.

**Savunma ve Strateji'de
hap gibi bilgiler...**





 YouTube



M5
PRIME

Haber Merkezi

habermerkezi@dolmabahceas.com

SAVAŞ

BU SEFER
UZUN SÜRECEK



İSRAİL, GAZZE SAVAŞI'NA BAŞLADIĞINDA, DOĞRUDAN SİVİLERİ HEDEF ALAN YILDIRICI AĞIR BOMBARDIMAN SONRASINDA HIZLI SONUÇ ALACAĞINI DÜŞÜNÜYORDU, OYSA, FİLİSTİN DİRENİŞİ BU KEZ UZUN SOLUKLU BİR MÜCADELE İÇİN HAZIRLANMIŞTI. “UZUN SAVAŞ” İSRAİL İÇİN ÇÖKÜŞÜ GETİREBİLİR.

Hamas liderlerini ele geçirmek veya öldürmek, bununla birlikte Hamas'ı tamamen yok etmek aylar sürececek zorlu bir savaşın sonunda gerçekleşebilir. Bu savaşın bir şekilde sonlanmasına ilişkin sürdürülen diplomatik girişimlerin bir sonucu olmayacağını görüyoruz. İsrail ordusu bu nedenle kendini uzun sürececek bir savaşa göre hazırlıyor. Çok zorlukları olan karmaşık bir ortamda savaşıyoruz. Hedeflere ulaşmak hayli zor. Uzun sürececek ve sürdürülebilir bir mücadele stratejisi geliştirmek zorundayız. Kuzey Gazze'de hareket merkezini oluşturduk, buna rağmen Hamas, dönemsel olarak baskınlar düzenleyebiliyor. Gazze merkezinde dört bölükleriyle direniyorlar, Han Yunus'ta ise bütün evler bizim için bir cephe durumunda...”

Bu sözler Gazze cephesinden her geçen gün artan şekilde gelen asker ölümlerinin haberleri karşısında şaşkınlık yaşayan ve ülkelerin sonu bilinmeyen bir askeri serüvene sürüklendiğini tartışmaya başlayan İsrail kamuoyunda çalkantı sürerken açıklama yapan İsrail Genelkurmay Başkanı Gen. Harzi Halevi'ye ait. Hamas güçlerinin 7 Ekim 2023 günü İsrail hedef-

lerine dönük olarak gerçekleştirdiği saldırıdan hemen sonra Gazze Harekatı'nı başlatan ordunun en üst düzey komutanı, başlatılan savaşın tahmin edilenden çok uzun ve zorlu sürecini bu sözlerle itiraf ediyordu.

Gazze'ye, Hamas'ın elindeki rehinelere kurtarmak, tüm Hamas lider kadrosunu etkisiz hale getirmek, Gazze'yi Hamas'tan tamamen temizlemek ve burada kendisiyle uyumlu bir yönetim kurmak amacıyla giren İsrail ordusu, verdiği ağır kayıplara ve tüm dünyada “katliamcı” olarak suçlanmasına karşın hedeflerinin hiçbirine ulaşamadı.

Gen.Halevi'nin bu açıklamasından iki gün önce Wall Street Journal gazetesine adını vermeden açıklamalarda bulunan bir üst düzey İsraili yetkili şu noktaların altını çiziyordu: “Gazze'nin güneyini kontrol altına almak, aylar sürececek bir mücadele. Gerilla harbi yapan bir örgütle savaşıyoruz. Özellikle Gazze'nin güneyinde tahmin ettiğimizden çok daha güçlü bir savaş alt yapısı ile karşılaştık, bu konuda bir istihbarat sorunu var mı, tartışıyoruz. Han Yunus'ta bütün evler tam anlamıyla cepheye dönüşmüş durumda, kadın ve çocuklar bile birer istihbarat elemanı gibi



“Hedeflere ulaşmak hayli zor. Uzun sürececek ve sürdürülebilir bir mücadele stratejisi geliştirmek zorundayız. Kuzey Gazze'de hareket merkezini oluşturduk, buna rağmen Hamas, dönemsel olarak baskınlar düzenleyebiliyor. Gazze merkezinde dört bölükleriyle direniyorlar, Han Yunus'ta ise bütün evler bizim için bir cephe durumunda...”

Herzi Halevi



çalışıyorlar, askerimiz çok yabancı bir ortamda yakın mesafe şehir savaşı ile karşılaştı...”

ÇOK CEPHELİ BİR SAVAŞA DOĞRU

Gazze'de yaşanan gelişmelerin giderek İsrail açısından ciddi bir sıkışıklık ve endişe kaynağı olduğunu aslında Savunma Bakanı Yoav Gallant'ın “Şu anda çok cepheli bir savaştayız. Gazze, Lübnan, Suriye, İsrail (Filiistin işgal topraklarından söz ediyor) Irak, Yemen ve İran... Bu yedi cephenin altısına gereken cevabı veriyoruz, vermekte de devam edeceğiz, İran'la olan mücadelenin boyutunu önümüzdeki aylarda yaşanılacak gelişmeler belirleyecek.

İsrail'e dönük kim bir hareket içinde olursa, o hedef haline gelecektir. Devlet olarak ne yapacağımızı biliyoruz, bütün planlar ve hazırlıklar yapılmış durumda. Bu, uzun ve zor bir savaş olacak. Çok ağır bir bedelle geldi, bu saldırının tüm sorumlularını cezalandırdığımızı herkese göstermemiz gerekiyor. Yıllar da sürse, bu iş böyle bitecek...”

Siyasi gözlemciler, Gallant'ın bu sözlerinin Benyamin Netanyahu kabinesinin ortağı aşırı sağcı/ırkçı siyasilere tatmin



etse bile İsrail ordusunun kurmayları açısından sorgulanan kimlik taşıdığına birleşiyorlar. “Ordu artık Hamas’ı tamamen yok etme yerine, kontrol etme ve bir daha zarar vermesini önleme stratejisine yönelmeyi tercih ediyor. Siyasilerin sürekli tekrarladığı intikamcı sloganlardan da rahatsız.

Ordunun savaş kabinesinde aşırı bakanlarla çatışması da artık kurumsal kimlik kazanmış durumda. Ordu, öncelikle Pentagon ile arasının açılmasını istemiyor ve Washington’dan gelen ‘düşük ölçekli savaş’ önerisini önemsiyor. İsrail için Amerikan ordusunun desteğini kaybetmek büyük bir yıkımdır ve kurmaylar bunu çok iyi bilirler. Gördüğümüz kadarıyla Amerikan ordusu İsraili generallerden daha gerçekçi hedefler belirlemesini ve bölgede siyasi çözüm için yolların hızla açılmasını istiyor.” Bu sözler, İsrail Genelkurmay eski başkan-

larından emekli general Gadi Eisonkot’a ait. Ordunun bu yaklaşımına geçit vermemeye çalışan ülkenin faşist politikacısı ve Ulusal Güvenlik Bakanı İtamar Ber-Gvir’in Genelkurmay Başkanı Gen. Halevi’yi savaş kabinesi toplantısında tehdit etmesi de üzerinde önemle durulması gereken gelişmelerden biri oldu. Tartışma, İsrail ordusunun Batı Şeria’da bir camiye girip minberin önünde Yahudi ilahileri söyleyen bir grup asker hakkında soruşturma açılması nedeniyle çıktı. Ben-Gvir, askerlerin görevlerinden el çektirilmelerinin ordunun başına iş açacağını söylediğinde Halevi’den aldığı cevap, “Beni tehdit etme” oldu. Bu tartışma sonrası, Başbakan Netanyahu ve kabinesinde faşist bakanlar ile İsrail ordusu kurmayları arasında derin bir güvensizlik ve çatışma ortamının olduğu da anlaşıldı. İtamar Ben-Gvir, ABD’den gelen “düşük ölçekli savaş” uyarılarına karşı olduğunu, “Eğer



İsrail’in karşısında da bizim mücadele ettiğimiz gibi iki yönlü bir silahlı güç var. Bir kanadı düzenli ordu diğer yanı ise gerilla...

Felluce’de Baas ordusunun artıklarıyla radikal dinci hareketlerin milisleri birlikte karşımıza çıktı ve çok ağır kayıplar vermemize neden oldular. Şu anda gelişen durum İsrail için de aynı nitelikte. Düzenli bir ordunun bu tür bir ortamdan kayıpsız ve kesin sonuç almış olarak çıkması imkansızdır. Dünyanın en iyi eğitilmiş orduları için meskun mahal muharebesi çok risklidir, çünkü, bir asker, meskun mahal savaşını esas olarak o savaşın içinde öğrenir. Ona bir el bombasının tahrip gücünü eğitimlerde anlatırsınız ama, bir evin içinde düşmanın yan odada o el bombasını patlatması halinde ne yaşandığını ancak yaşayarak görür ve anlar. İsrail ordusunun meskun mahal muharebesine dönük eğitimi sorgulanır durumda.



savaş kabinesinde genel eğilim bu olacaksa, bu kabinenin dağıtılmasını ve savaşın genel kontrolünün esas olan genişletilmiş kabineye devredilmesini isteriz” açıklamasıyla gösterdi.

SAVAŞ YÜKSELEN VE İKTİDAR OLAN FAŞİZMİN ESERİ

Filistinli kıdemli gazeteci Remzi Baroud, bugün yaşanmakta olan savaşın, aslında, İtamar Ben-Gvir gibi faşist İsraili politikacıların eseri olduğunu belirtiyor: “Filistin Mescid-i Aksa’ya tehlikede gördü. Mescid-i Aksa, Hristiyan veya Müslüman, bütün Filistinliler için birlik sembolü olan bir alandır. Siyonist hareket bunu çok iyi bildiği için içinden ürettiği aşırı sağcı/faşist siyaset ile doğrudan Mescid-i Aksa’ya hedef alır. Bir dönem “marjinal” olarak adlandırılan faşist hareket, bugün, İsrail ordusunda subay, polis teşkilatında amir, bürokrasinin köşe başlarında ve hükümette bulunuyor. İtamar Ben-Gvir, bakan olduktan sonra bile, beraberindeki faşist yerleşimcilerle hem de bir Cuma günü Mescid-i Aksa’ya basıp orada Yahudi ritüeli gerçekleştirmiş bir karakter. Hamas’ın 7 Ekim Harekatı’nın adını Aksa Tufanı koymasına bir tesadüf değil, bilinçli seçim, Filistin bu hareket ile İsrail’de yükselen faşizmin kadrolarına işlerin kolay olmayacağını gösterdi.”

İSRAİL ABD’NİN YAŞADIĞI FELLUCE TUZAĞINA DÜŞMÜŞ DURUMDA

The Guardian gazetesine İsrail’in hareketini ismini vermeden değerlendiren bir Amerikalı emekli generalin analizi,

aslında İsrail açısından güçlü bir alarm zilin çaldığını da işaret ediyor: "İsrail ordusunun Gazze'deki halini gördükçe, bir komutan olarak görev aldığım Irak'taki Felluce çatışmalarını hatırlıyorum. Yaşanılan, bizim orada yaşadığımızın aynısı. İsrail'in karşısında da bizim mücadeleye ettiğimiz gibi iki yönlü bir silahlı güç var. Bir kanadı düzenli ordu diğer yanı ise gerilla..."

Felluce'de Baas ordusunun artıklarıyla radikal dinci hareketlerin milisleri birlikte karşıma çıktı ve çok ağır kayıplar vermeye neden oldular. Şu anda gelişen durum İsrail için de aynı nitelikte. Düzenli bir ordunun bu tür bir ortamdan kayıpsız ve kesin sonuç almış olarak çıkması imkansızdır. Dünyanın en iyi eğitilmiş orduları için meskun mahal muharebesi çok risklidir, çünkü, bir asker, meskun mahal savaşını esas olarak o savaşın içinde öğrenir.

Ona bir el bombasının tahrip gücünü eğitimlerde anlatırsınız ama, bir evin içinde düşmanın yan odada o el bombasını patlatması halinde ne yaşandığını ancak yaşayarak görür ve anlar. İsrail ordusunun meskun mahal muharebesine dönük eğitimi sorgulanır durumda. Ağır kayıplar veren en seçkin Golan Tugayı'nı Gazze'den çekmek zorunda kaldı. Elleri beyaz bayrakla İbranice çağrıda bulunan üç İsrailli rehinenin askerler tarafından öldürülmesi, o askerlerin zayıf eğitilmiş ve panik içinde olduklarını gösteriyor." Savaşın sürecinde giderek şekillenen ana soru şu: İsrail Gazze Savaşı'nı Hamas'ı tahrip etmek için başlattı, savaş, gide-rek İsrail'i mi tahrip ediyor?

Haaretz Gazetesi Yazarı Gideon Levy: **NETANYAHU GİDECEK, GANTZ GELECEK**

Esra KARAHİNDİBA
Uzman Gazeteci

İsrailli gazeteci ve yazar Gideon Levy, sürmekte olan savaşa muhalefeti ile tanınıyor...

'Netanyahu artık bir sihir yapmadıkça sağ seçmenleri kazanamaz ve kazanamayacak' diyen Levy, Benny Gantz'ın liderliğinde merkez-sağ bir hükümetin kurulacağı öngörüsünde bulundu.

İsrail'in Haaretz gazetesi yazarı ve gazetenin editörler kurulu üyesi Gideon Levy, Netanyahu'nun Gazze planları, İsrail seçimleri ve çatışma çözümü üzerine sorularımızı yanıtladı.

± Biden yönetimi, savaş-tan sonra yeniden canlanan Filistin Yönetimi'nin Gazze'yi yönetmesini istiyor ancak Netanyahu bunu kabul etmeyeceklerini söyledi. "Savaştan sonra Gazze İsrail'in sorumluluğu altında askerden arındırılmalıdır" dedi. Bunun anlamı ne? Netanyahu hükümetinin Gazze için gerçekçi bir planı var mı? ABD ile bu anlaşmazlık hesaplaşmaya dönüşür mü?

Her ikisinin cevabı da çok açık. Netanyahu'nun İsrail Savunma Kuvvetleri'ni (IDF) -Allah bilir ne zamana kadar orada tutmak dışında Gazze'de bir planı yok. Ve Amerikalılar bu konuda hiçbir şey yapmayacak. Şimdi seçim yılına gidiyoruz. Biden, Netanyahu'yu zorlamak konusun-



Savunma Bakanı Yoav Galant, Netanyahu'dan sonra başbakan olabilecek isimlerden biri olarak öne çıkıyor. İsrail siyasetinin sağa kayma ivmesinin devam edeceğini mi düşünüyorsunuz yoksa bambaşka bir sürpriz mi bekliyorsunuz? Kamuoyunda ivme sağa doğru kayıyor. Ama sıra seçimlere geldiğinde Netanyahu artık bir sihir yapmadıkça sağ seçmenleri kazanamaz ve kazanamayacak. Çünkü ona yönelik hayal kırıklığı ve öfke çok geniş. Yani, ağırlıklı olarak Benny Gantz'ın liderliğinde merkez-sağ bir hükümetin kurulacağını tahmin ediyorum. Galant, Netanyahu'nun yerini alamayacak çünkü onun siyasi temeli yok.



da fazla ileri gitmeyecek ve korkarım ki IDF uzun bir süre Gazze'de kalacak, bu da eğitim ve diğer kurumları yürütmek için herhangi bir Filistinli kukla atansa bile Gazze'yi yine işgal altında tutmak anlamına geliyor ve bu yüzden nihai durumda, Gazze yeniden işgal edilecek.

'NETANYAHU SAĞ SEÇMENİ KAZANAMAYACAK'

± Netanyahu'nun siyasi hayatının bittiğine inanıyor musunuz? Savunma Bakanı Yoav Galant, Netanyahu'dan sonra başbakan olabilecek isimlerden biri olarak öne çıkıyor. İsrail siyasetinin sağa kayma ivmesinin devam edeceğini mi düşünüyorsunuz yoksa bambaşka bir sürpriz mi bekliyorsunuz?

Kamuoyunda ivme sağa doğru kayıyor. Ama sıra seçimlere geldiğinde Netanyahu artık bir sihir yapmadıkça sağ seçmenleri kazanamaz ve kazanamayacak. Çünkü ona yönelik hayal kırıklığı ve öfke çok geniş.

Yani, ağırlıklı olarak Benny Gantz'ın liderliğinde merkez-sağ bir hükümetin kurulacağını tahmin ediyorum. Galant, Netanyahu'nun yerini alamayacak çünkü onun siyasi temeli yok. Bu savaşın biteceği an, Galant'ın kariyerinin de biteceği an olacaktır. Çünkü onun hiçbir siyasi arka planı yok. Dolayısıyla görünürde daha iyi görülecek çünkü merkezi bir hükümet olacak ama kamuoyu daha aşırı sağa yakın. Bu gerçekten korkutucu.



Gazeteci Gideon Levy ve Gazeteci Esra Karahindiba

‘İSRAİL’DE AŞIRI SAĞDAN DÖNÜŞ YOK’

± 1990’lı yıllarda İsrail ile Filistin arasında barış anlaşmasının zemininin oluştuğunu biliyoruz. Ancak bugün İsrail siyaseti çok fazla sağa kayd. Bu değişimi nasıl açıklıyorsunuz? Bunun geri dönüşü yok mu?

Şu anda buna geri dönüş yok çünkü sol asla bunun için ciddi bir program önermiyor. Hiçbir zaman planlanmamıştı. Sol da, sağ gibi devam eden işgali destekliyor. Ama bunu daha yumuşak bir şekilde yapmak istiyorlar. Bu bir plan değil, bir gündem değil, bir alternatif değil. Sağcı hükümetin alternatifi yoktu. Ve hâlâ alternatif yok. Ve o günler bir daha asla geri gelmeyecek. Ayrıca, İzak Rabin’in 1990’larda barış için ne kadar çaba gösterdiğine dair de şüphelerim var. Barış için bir şeyler yaptı ama yeterince değil. Şi-

mon Peres de aynıydı. Kendisiyle 4 yıl boyunca çalıştım.

‘İSRAİL SINIRLARI UZUN ZAMAN ÖNCE AŞTI’

± İsrail’in 7 Ekim’e tepki olarak Gazze’de devam eden saldırılarını İsrail’in “meşru müdafaa hakkı” ile açıklamak mümkün mü? İsrail kamuoyu, ordunun Gazze’deki saldırılarını destekliyor mu? Ölenlerin sayısı 17 bine yaklaştı. Kamuoyu araştırmaları ne diyor?

Maalesef kamuoyu bunu tamamen destekliyor. Kamuoyu Gazze’de olup bitenlerden haberdar değil. Televizyonlar, gazeteler Gazze’de olup bitenlere dair hiçbir şey göstermiyor. Ve İsrail’liler bunu daha az umursayamazdı. Dolayısıyla bu hükümet bu korkunç savaşı sürdürebilir. Evet, Hamas’ın 7 Ekim’deki korkunç saldırısına İsrail’in tepki verme meşru hakkı vardı. Ancak bu kendini savunma hakkının da sınırları



Savunma Bakanı Yoav Galant, Netanyahu’dan sonra başbakan olabilecek isimlerden biri olarak öne çıkıyor. İsrail siyasetinin sağa kayma ivmesinin devam edeceğini mi düşünüyorsunuz yoksa bambaşka bir sürpriz mi bekliyorsunuz? Kamuoyunda ivme sağa doğru kayıyor. Ama sıra seçimlere geldiğinde Netanyahu artık bir sihir yapmadıkça sağ seçmenleri kazanamaz ve kazanamayacak. Çünkü ona yönelik hayal kırıklığı ve öfke çok geniş. Yani, ağırlıklı olarak Benny Gantz’ın liderliğinde merkez-sağ bir hükümetin kurulacağını tahmin ediyorum. Galant, Netanyahu’nun yerini alamayacak çünkü onun siyasi temeli yok.



olmalı. İsrail bu sınırları uzun zaman önce aştı. 7 bini çocuk olmak üzere yaklaşık 20 bin Filistinlinin öldürülmesi, her türlü adil tepkinin sınırlarını aştı.

‘İSRAİLLİLER GERÇEĞİ GÖRMEK İSTEMİYOR’

± Gazze’de olup bitenlerin medyada gösterilmediğini söylediniz. İsrail yaptıklarını saklıyor mu?

Saklamıyorlar. Çünkü İsrail’liler bunu görmek istemiyor. Kimse saklamıyor. İnsanlar bunlarla uğraşmak istemiyor. Yıllardır İsrail’liler, işgalin suçlarına maruz kalmıyor çünkü İsrail’liler aynada kendilerini görmek istemiyor. Televizyon kanalları ve gazetelerin hepsi ticari. Yani insanları memnun etmek istiyorlar. Bu sadece otosansürdür. Bizim gazetelerimiz elinden geldiğince fazlasını gösterebilir. İnsanlar görmek istemediği için göstermiyorlar. İşte sorun bu.

‘İKİ DEVLETLİ ÇÖZÜM GERÇEKÇİ DEĞİL’

± Netanyahu gibi Galant’ın da iki devletli çözüm konusunda olumlu bir açıklaması yok. İsrail’in iç dinamikleri dikkate alındığında iki devletli çözümü gerçekçi buluyor musunuz?

Ne yazık ki değil. Batı Şeria’da 700 bin Yahudi yerleşimci varken Filistin devletine yer yok. Bunun farkına varıp nehir ile deniz arasında tek demokratik devletten bahsetmeye başlasak iyi olur. Uzun vadeli demokrasi ve eşitlik için tek çözüm budur. Filistinliler ve İsrail’liler bunu unutuyor. Ben iki devletli çözüme yer görmüyorum çünkü 700 bin Yahudi yerleşimci var.

± Beyaz Saray Sözcüsü John Kirby, “Gazze halkının acısını

dindirmek için ABD kadar çaba gösteren başka bir ülke söyleyebilir misiniz?” dedi. Bu demeci yorumlayabilir misiniz?

Amerikalılar? Hayır. Amerikalılar Filistinlilere sadece sözde hizmet ediyor. Sadece konuşuyorlar.

TÜRKİYE’NİN İSRAİL ÜZERİNDE BİR NÜFUZU YOK’

± Türkiye’nin barış için garantörlük önerisini nasıl değerlendiriyorsunuz? 7 Ekim öncesi atılan ‘normalleşme’ adımları dikkate alındığında İsrail-Türkiye ilişkileri Mavi Marmara ve ‘bir dakika’ olayından sonraki döneme mi dönüyor?

Bakın Türkiye, Katar, Mısır gibi devletler ve diğerleri çok verimli olabilir. Ancak İsrail’e karşı bir nüfuzları yok. Bunu gerçekten yapabilecek tek devlet Amerika Birleşik Devletleri ve beraberinde Avrupa Birliği’dir. Ve gerekeni yapmayacaklar. İsrail’e baskı yapmaları gerekiyor; gerçeği değiştirmek için bir şeyler yapmak için sadece sözlerle değil eylemlerle de baskı yapmaları gerekiyor. Ve ne yazık ki Mavi Marmara sonrası tarihlere döneceğimizden çok korkuyorum. Ama o günlerden de çıkacağımızı düşünüyorum çünkü İsrail ile Türkiye arasındaki ilişkiler temelde kesişiyor. Her ikisi de Orta Doğu’da Arap olmayan devletler. Her ikisi de demokrasi. Her ikisi de Orta Doğu’daki tek demokrasi. Ortadoğu’da başka gerçek demokrasi yok. Türkiye’nin oynayacağı çok önemli bir rol var ama hiçbir zaman ana oyuncu olamaz çünkü İsrail üzerinde nüfuzu yok. Yalnızca ABD gerçekten bir şeyler yapabilir ama hiçbir şey yapmazlar.



± Türk halkının belli bir kesimi İsrail’i boykot ediyor ama makro ticaret devam ediyor. Erdoğan’ın sert açıklamaları İsrail’de nasıl yankı buluyor?

Haberlerde çıkıyor. Onu yine İsrail’den nefret eden, Hamas’ın suçlarından bahsetmeyen biri olarak etiketliyorlar. Erdoğan’ın çok samimi olduğuna inanıyorum. Kendisini TRT World Forum’da konuşurken duydum. Söylediklerine inandığını görüyorum. Sorun şu ki, Hamas’ın eylemleri hakkında tek kelime bile söylemiyor. Çünkü Hamas Gazze’deki halkına yönelik hiçbir hazırlık yapmadı. Barınakları yok, hastaneleri yok, hiçbir şeyleri yok. Hiçbir hazırlık yapılmadan böyle bir savaşa girmek her halükârda suçtur.



Savunma Bakanı
Yoav Galant,
Netanyahu’dan sonra
başbakan
olabilecek isimlerden
biri olarak öne çıkıyor.
İsrail siyasetinin sağa
kayma ivmesinin
devam edeceğini mi
düşünüyor



‘HAMAS’IN SUÇLARINI DA KONUŞMALIYIZ’

± O halde birileri Hamas’ı suçlamıyorsa, bunun nedeni aynı zamanda İsrail’in suçlarının da olması olabilir mi?

İsraililerin suçlarını konuşmalıyız. Bütün dünya İsrail’in suçlarını konuşuyor zaten...

Ama onların o kibbutzlara* gelip insanları, çocukları, yaşlıları katlettiklerini, yüzlerce insanı kaçırdıklarını, yüzlerce sivil katlettiklerini, ayrıca tecavüz ettiklerini inkâr edemezsiniz, anladığım kadarıyla Hamas bunu inkar ediyor. Korkunç şeyler yaptılar. Bunlar konuşulmalı. Bu, İsrail’in şu anda yaptığını yapmaya hakkı var anlamına gelmiyor.

GAZZE'DEKİ KATI AVRUPA'DA SEBEBİ



LIAM BÖLÜNME OLDU!

Özgür ZENTÜRK
M5 Avrupa Temsilcisi

AVRUPA’NIN GÜNEY KANADINDAKİ İKİ ÖNEMLİ “AKDENİZLİ” İSPANYA VE İTALYA’NIN YEMEN’DEKİ HUSİLERE KARŞI ABD LİDERLİĞİNDEKİ ORTAK DONANMADAN UZAK DURMASI, KİTANIN ORTADOĞU POLİTİKASI AÇISINDAN KIRILMA OLUŞTURDU. GAZZE’DEN AKAN GÖRÜNTÜLER, ORTAK STRATEJİYİ DAĞITIYOR.

Uluslararası toplumun ve Avrupa Birliği’nin artık Filistin devletini tanımasının zamanı geldi. Buna değer ve önemli olan bir şey. Bunu AB ile birlikte yapmalıyız ama AB, Filistin devletini tanımazsa İspanya kendi kararını alacaktır..

Gazze’de yaşananlar utanç verici ve korkunçtur. İsrail’in kendini savunma hakkını kullanmasıyla orada yaşanan katliamın bir ilişkisinin olmaması gerekmektedir. Uluslararası hukuk ve insani ahlak Gazze’de sonlanmaktadır. Bunu, İsrail ziyaretinde Netanyahu’ya da söyledim” Bu sözler, İspanya’nın sosyalist Başbakanı Pedro Sanchez’e ait. Açıklamayı, hayli gergin geçen İsrail ziyaretinden sonra Mısır’da , Gazze için önemli Refah sınır kapısının önünde yaptı. 7 Ekim

günü İsrail’e karşı gerçekleşen Hamas saldırısı sonrasında Avrupa Birliği’nin bu ülkeye verdiği kayıtsız-şartsız desteği ilk sorgulayan lider oldu Sanchez... Aslında unun bu sorgulaması, İsrail’in Gazze’de ısrarla sürdürdüğü katliam politikası karşısında yaşanan “kollektif sessizlik” nedeniyle sarsılan Avrupa değerlerine de sahip çıkma anlamına geliyordu.

Pedro Sanchez, “sürü”den ayrılmayı tercih etti, “öğretilmiş kavramlar” ile değil, “sahip çıkılması gereken kavramlar” üzerinden siyasetini devreye sokmayı tercih etti. Sanchez’e göre, İsrail’in Gazze’de binlerce çocuk ve kadını öldürmesi ortak Avrupa değerleri açısından kabul edilemez kimlik taşıyordu. Nitekim, Avrupa Parlamentosu’nda yaptığı konuşmayla bunun altını net olarak çizdi:



Gazze katliamı, Avrupa’da sol bir liderin ağırlığının artmasına neden oldu: İspanya Başbakanı Pedro Sanchez... Açıklamalarıyla “Avrupa değerlerinin sol kanat siyaset tarafından korunabileceğini” de gösterdi.



“İsrail ve Filistin’de olanları açık olarak konuşma zamanı geldi. Tutarlı ve ilgili bir jeopolitik güç olarak dünyanın bize saygı duymasını istiyorsak, vatandaşlarımızın eylemlerimizden gurur duymasını ve Avrupa değerlerinin sadece kelimelerden ibaret olmadığını görmesini istiyorsak, yüksek sesle, açıkça, tek ses olarak konuşmalı, İsrail’e yeter demeliyiz...”

Sanchez, Netanyahu yönetiminin beklenen cevapları aldı. Bugüne kadar izlediği yol nedeniyle, belki, anti-semitik denilmedi ama, bir “Hamas destekçisi” olduğu belirtildi, İsrail’in Madrid Büyükelçisi geri çekildi, İspanya-İsrail ilişkisinin tamiri zor yara aldığı da vurgulandı. Aslında, Sanchez’in çıkışı, Gazze’den akan görüntülerin Avrupa’da ortaya çıkardığı sert kamuoyunun tepkisinin



Benyamin Neteyahu ve İspanyol mevkidaşı Pedro Sanchez

yönündeydi, 7 Ekim'den hemen sonra İsrail' edestek veren Avrupa başkentleri, bugün, "katliam politikasına karşı yeterince ses çıkarmadıkları" gerekçesiyle kendi vatandaşları karşısında hayli zor günler yaşıyorlar.

ABD'NİN KIZILDENİZ'DEKİ HAYAL KIRIKLIĞI

Avrupa'daki sokaktaki insanın, diğer deyişle "seçmenin" Filistin konusundaki tercihinin katliam görüntüleri sonrasında hızla değişmesi, özellikle iki önemli Akdenizli, İtalya ve İspanya'nın İsrail'in yanında yer almama politikasının da şekillenmesine yol açtı. ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin'in Bahreyn'deki Amerikan donanmasını ziyareti sırasında açıkladığı, Kızıldeniz'e dönük ortak deniz gücü, bu nedenle, daha başlangıç noktasında iki

önemli denizci Avrupalı'yı kaybetti. Yemen'de yerleşik Husiler'in İsrail bağlantılı gemilere dönük saldırılarını önlemek, dünya deniz ticaretinin yüzde 12'sinin geçtiği Babül Mendep Boğazı'nda güvenliği sağlamak maksatlı deniz gücünde İspanya ve İtalya'nın da yer alacağı açıklanmıştı. İspanya, hemen, böyle bir deniz gücünde yer almayacağını duyurdu. İtalya da, söz konusu ABD liderliğindeki donanmada yer almayacağını fakat İtalyan denizcilik şirketlerinin talebi üzerine bir İtalyan savaş gemisinin aynı bölgede "bağımsız" olarak görev yapacağını duyurdu. Söz konusu donanma için, Almanya'nın adı bile geçmemişti! İsrail'in Berlin Büyükelçisi Ron Prosor, Nazi Almanyası'nın yaptıkları nedeniyle İsrail'e kayıtsız şartsız teslimiyet politikası yürüten Almanya'nın Kızıldeniz'den ge-



İspanya Başbakanı Pedro Sanchez, İsraili mevkidaşı Benyamin Netanyahu ile tüm köprüleri atan ilk Avrupalı oldu. Sanchez, Netanyahu'nun yüzüne, Gazze katliamının Avrupa değerlerini çiğnediğini söyledi.



ride durma kararı karşısında şaşkınlığını gizleyemiyor ve şu tür bir açıklama yapıyordu: "Husilerin Kızıldeniz'de sürdürdükleri saldırılar yalnız İsrail'e dönük değildir, bütünüyle küresel ekonomiyi hedef alan bir davranıştır. Bundan en çok Avrupa ekonomisinin etkileneceği açıktır. Avrupa mallarının başka pazarlara ulaşması, Avrupa'dan ithal ürünleri ve enerji girdilerinin pahalılaşması kaçınılmaz bir sonuçtur. Özellikle Almanya, bu durumda, ihracat ekonomisi ülkesi olarak mallarını ihraç etmekte veya daha pahalı ihraç etmekte olacaktır. Kimseye fikir veremeyiz, ama, Almanya'nın Kızıldeniz'deki fiyoda yer alması, öncelikle kendi çıkarları için önemlidir..." İsraili Büyükelçi, ihtimal bir konuyu gözden geçiriyordu: Almanya, İran ile dengeleri ilişkisini sürdüren, bu nedenle, Tahran ile



ABD Savunma Bakanı Austin'in Netanyahu ve Gallant ile görüşmesi

sürdürülen nükleer anlaşma pazarlığında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 5 daimi üyesinin yanında 5+1 formülüyle oturan bir devlet. Berlin'in bir yandan kendi kamuoyunda artan Gazze rahatsızlığı, diğer yandan İran dengelerini kollama gerekçesiyle Kızıldeniz'den uzak durması normaldi. Siyasi uzmanlar, Avrupa yönetimlerinin Gazze'deki katliam nedeniyle artan bir tempoda İsrail'den uzaklaşma sürecini yaşadığını, bunun en açık örneğinin de Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un ısrarla, Gazze'deki sivil ölümlerinin durdurulmasına dönük çağrılar olduğunu vurguluyorlar.

MİTÇOTAKİS DESTEĞİN AĞIRLIĞINI HİSSEDİYOR

Yunanistan'ın, 2017 yılından bu yana İsrail ile kurup geliştirdiği stratejik ittifak, Yunan

Başbakan Kiriakos Mitçotakis'in 7 Ekim saldırısından iki hafta sonra İsrail'e kadar giderek "yakın dostum" dediği Benjamin Netanyahu'ya desteğini sunmasına neden olmuştu. O günlerde Gazze katliamı bugünkü haliyle dünya kamuoyunun gündeminde tartışılmıyordu. Yunanistan İngiltere ile birlikte, ABD'nin Kızıldeniz için kurduğu filoya heyecanla katılan ülke oldu. Yunanistan'ın dünyanın en büyük deniz ticaret filolarından birine sahip olması, bu kararın doğal karşılanmasına yol açtı. Bununla birlikte, Yunanistan-İsrail stratejik ittifakının özellikle Türkiye'nin Gazze katliamına karşı sert politikasının yükselmesi nedeniyle önümüzdeki dönemde yeni "görevler" üstlenebileceği ayrı bir olasılık olarak gözüküyor. Mitçotakis, Amerikan şemsiyesi altında şekillenen son ittifaka kadar kararlı bir şekilde



Amerikan Savunma Bakanı Lloyd Austin, Netanyahu ve Savunma Bakanı Gallant ile toplantıda... Bu toplantıdan hemen sonra Bahreyn'e geçen Austin İsrail'in korunması amaçlı Kızıldeniz Filosu açıklamasını yaptı.



Filistin'in yanında yer alan yönetimlere sahip oldu, Yunan halkı da bu siyasi duruşu sergiledi. Bu nedenle katliam, Yunan kamuoyunda da büyük bir depremin doğmasına neden oldu. Mitçotakis'in katıldığı bir forumdaki şu sözleri ağır kamuoyu baskısı altında kaldığını gösteriyordu: "İsrail'in günümüzde Gazze'de sergilemekte olduğu saldırgan politika, bu süreçte sergilediği orantısız güç kullanımı, kuşkusuz sorgulamaların da doğmasına neden olacaktır. Ben, İsrail'in dostu olarak konuşuyorum ve bugünlerde İsrail'in dostlarının gerçekleri daha sert bir tonda konuşmalarının öncelikle İsrail'e faydası olacağına inanıyorum..." İsrail, savaşı değil, sivil-leri hedef almayı tercih ederek, yalnızlığı tercih etti, Avrupa'daki gelişmeler derin bir güven bunalımının yaşandığının örnekleriyle yüklü...



DOĞUDAN
BATIYA
SIZAK
BÖLGELER

YEMEN

BATI'NIN YENİ SINAV ALANI! MÜDAHALE AMA NASIL?

YEMEN'İN BATI BÖLGELERİNE VE KIZILDENİZ KIYILARINA HAKİM İRAN YANLISI HUSİLER'İN İSRAİL VE İSRAİL BAĞLANTILI GEMİLERE KARŞI GERÇEKLEŞTİRDİĞİ SALDIRILAR, ABD LİDERLİĞİNDE BATI DONANMASININ STRATEJİK BAB ÜL-MENDEP BOĞAZI VE ÇEVRESİNE YERLEŞMESİNE YOL AÇTI.

Filistin direniş örgütü Hamas'ın 7 Ekim 2023 günü Gazze Şeridi yakınındaki İsrail askeri bölgeleri ve sivil yerleşim alanlarına gerçekleştirdiği büyük baskın sonrasında stratejik açıdan üzerinde en çok konuşulan bölgelerden biri de Yemen oldu. Yemen, 2015 yılından bu yana kanlı bir iç savaşın yaşandığı ve fiilen üçe bölünmüş bir ülke olarak, özellikle İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği katliam sonrasında elindeki İran yapımı balistik füzeler üzerinden belirleyici kimlik taşıyan bir alana döndü.

Yemen'in batı ve özellikle Kızıldeniz kıyıları, İran yanlısı Husilerin (Ansarallah) kontrolünde bulunuyor. 2015 yılında Yemen'in başkenti Sanaa'yı ele geçiren ve aynı yıl Suudi Arabistan-Birleşik Arap Emirlikleri

(BAE)'nin "Arap Koalisyonu" ile iç savaşa doğrudan müdahale etmesine neden olan Husiler, bölgenin en önemli İran vekili savaş gücü olarak biliniyor.

Geçtiğimiz yıllarda elindeki balistik füzeler ile Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'ı, veya BAE'nin önemli kenti Dubai'yi hedef alan ve uzun menzilli füzeleriyle belirleyici bir güç biktiren Husiler, 7 Ekim sonrasında İsrail'i hedefe oturtular.

İSRAİL'İN BEKLEMEDİĞİ ALANDAN GELEN SALDIRI

İsrail ordusunun Hamas saldırısından sonra başlattığı Gazze saldırısı ve bu saldırının kısa zamanda çoğunluğu çocuk binlerce masum sivilin ölümüne yol açan katliamcı kimlik kazanması, Ortadoğu'da cephenin kısa zaman dilimin-



Yemen, 2015 yılından bu yana kanlı bir iç savaşın yaşandığı ve fiilen üçe bölünmüş bir ülke olarak, özellikle İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği katliam sonrasında elindeki İran yapımı balistik füzeler üzerinden belirleyici kimlik taşıyan bir alana döndü.



de genişleyeceğine ilişkin beklentileri de artırdı. Bu konuda ilk beklenti, yıllardır İsrail ile savaş konumunu koruyan Lübnan'ın güneyindeki Hizbullah örgütü üzerindiydi. Fakat örgüt lideri Hasan Nasrallah'ın daha savaş üçüncü haftasında İsrail ile doğrudan bir çatışmaya girmeyeceğini açıklaması, İsrail'in kuzey sınırındaki gerginliğin kontrol altına alınmasına neden oldu.

Fakat saldırı, bir başka İran vekili savaşçı güç, Yemen'deki Ansarallah'dan geldi. Örgüt yaptığı açıklamada, İsrail'e ait gemilerin, İsrail'e giden bayrağı ne olursa olsun tüm gemilerin ve İsrail'in güneydeki Eliat liman kentinin düzenli olarak vurulacağını duyurdu.

Bu çerçevede bir şilebe helikopter ile baskın yapılarak re-



İran Şia destekli Yemenli Husilerin lideri Abdülmalik el-Husi

hin alınması, dört şilebin de vurulması, dünya deniz ticareti açısından büyük önemdeki bir deniz yolunun bir anda kapanmasına neden oldu.

DEV ŞİRKETLER ROTA DEĞİŞTİRDİ

Dünya deniz ticaretine hakim olan 14 dev gemicilik şirketinin artan saldırılar üzerine gemilerine Ümit Burnu'nda dolaşma talimatı vermesi, bir anda dünya ekonomisi için büyük bir tehdidin doğmasına neden oldu.

Küresel petrol şirketi BP'nin tankerlerini Kızıldeniz-Süveyş hattından çekmesi, MAERSK başta dev gemicilik şirketlerinin de aynı kararlar alması ekonomide büyük bir alarm yarattı. Kızıldeniz'in girişindeki Bab ül-Mendep Boğazı, dünya petrol ve doğalgaz nakliyatının yüzde 10'unun geçtiği bir alan olarak tanınıyor, aynı boğaz Av-

rupa-Hindistan-Çin hattında, yani Batı-Doğu hattında trilyon Dolarlık küresel ticaretin de geçtiği bir rota olarak biliniyor. Husilerin artan saldırıları üzerine rotaların değişmesi, Batı ekonomisi açısından pahalı enerji ve Türkiye gibi gelişen ekonomiler açısından ise giderek zamlanan yatırım ve ara yatırım malları anlamına geliyor.

ORTAK DENİZ GÜCÜNÜN YETENEĞİ VAR MI?

Gazze Savaşı'nın kritik bir sürece girdiği günlerde önce İsrail'de savaş kabinesi ile toplantı yapan devamında da Amerikan donanmasının bölgedeki en büyük üssünün bulunduğu Bahreyn'e geçen ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin, bölgedeki deniz güvenliğini sağlayacak bir çok uluslu birleşik donanma gücünün kurulduğunu duyurdu. Bu açıklamaya göre, söz konusu güç, bir tür "NATO do-



Ansarallah olarak da adlandırılan Yemen'deki İran destekli Husilerin lideri Abdülmalik el-Husi Tahran'dan verilen çok sayıda balistik füze ile günümüz Ortadoğu denkleminin önemli bir aktörü haline gelmiş durumda....



nanması" olarak oluştu: ABD, İngiltere, Fransa, İtalya, Hollanda ve Norveç. Açıklamanın devamında toplanan Avrupa Birliği (AB) Güvenlik ve Politika Konseyi Kızıldeniz güvenliği hareketinde ABD'nin yanında yer alınmasını kararlaştırdı.

Avrupa Birliği Güvenlik ve Dış Politika Komisyoneri Josep Borrell, Avrupa'nın bu harekate istihbarat ve donanma düzeyinde destek vereceğini duyuruyordu.

Uzmanlar, bölgeye yerleştirecek büyük bir donanmanın Husilerin saldırılarına karşı tatmin edici bir güvenlik unsuru olamayacağına birleşiyorlar. Yapılan analizler,

Husilerin İsrail'e ve deniz hedeflerine karşı saldırılarını kendilerine ait bir donanmadan değil, karadan gerçekleştirdiği



Güney Geçiş Konseyi lideri Aydarus el-Zubeydi

gerçeği üzerinden gerçekleşiyor. Uzman görüşleri genelde şu analizde birleşiyor: “Kızıldeniz’de bir deniz savaşı yaşanmıyor. Aksine yine bir kara savaşı var. Yani Husiler hedeflerine karadan ateşledikleri balistik füzeler ile saldırıyorlar.

Bölgeye yerleşen donanma, bu füzeleri havada etkisiz hale getirebilir ama, hepsini etkisiz hale getirip getirmeyeceği büyük bir soru işaretidir.

Bu nedenle gemi taşımacılık şirketleri ve petrol/doğalgaz tankerleri balistik füze tehdidinin sürdüğü ortamda Kızıldeniz’e girmeyeceklerdir. Zaten dev kuruluşlar bu konuda kararlarını hemen açıkladılar.

Bölgenin Husi saldırılarından kesin olarak kurtulması için Batı güçlerin Yemen’e dönük önce büyük bir hava hareketi

devamında da Husi kapasitesini yok edecek bir kara hareketi gerçekleştirmesi gerekiyor. İran ve Husiler Batı’nın bu kadar büyük bir hareketi göze alamayacağını düşünüyorlar. Bu nedenle, Kızıldeniz’deki askeri güç birikimi sonuç alamayacak bir kimlik taşıyor...”

GÜNEY YEMEN SAVAŞA HAZIR

İsrail-BAE ittifakı tarafından Yemen’in güneyinde yapılandırılmış Güney Yemen Geçiş Konseyi Başkanı Aidarous al-Zubaidi (aynı zamanda Yemen Başkan yardımcısı sıfatını da taşıyor) yaptığı açıklamada, güçlerinin Ansarallah ile kara savaşı yapmaya hazır olduğunu duyurdu.

El-Zubaidi, geçtiğimiz eylül ayında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu çalışmaları çerçevesinde New York’a giderek



Yemen’in güney bölgesini kontrol altına almış olan Güney Geçiş Konseyi lideri Aydarus El Zubeydi, esas olarak BAE-İsrail ittifakının adamı olarak tanınıyor ve işareti aldığı an Husiler ile hesaplaşmaya hazır olduğunu belirtiyor.



“bağımsız Güney Yemen” için temaslar yapması ile tanınıyor. Amerikan-İsrail ittifakının Husilere karşı Güney Yemen askeri yapılanmasını kullanmaya hazır olduğu, Çin aracılığıyla İran’la ilişkilerini düzeltme yolunda adımlar atan Suudi Arabistan’ın engellemesiyle karşılaştıkları da belirtiliyor.

Suudi Arabistan, Gazze Savaşı’nın Yemen üzerinden sınırlarına yayılmasını istemiyor.



SURİYE

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

TERÖR DEVLETİ PEŞİNDE

AMERİKAN YÖNETİMİNİN GAZZE SAVAŞI'NIN İRAN'IN VEKİL SAVAŞÇI GÜÇLERİ ÜZERİNDEN FARKLI CEPHELERE YAYILMASI HALİNDE IRAK VE SURİYE'NİN KUZEYİNDE YAPILANDIRDIĞI KÜRT ASKERİ YAPILANMALARI-NI KULLANMAKTA KARARLI OLDUĞU BELLİ OLDU. BARZANİ YÖNETİMİNİN PEŞMERGELERİ VE PKK/PYD İLE HAZIRLIKLAR SÜRÜYOR.

Amerikan yönetimi, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde acil ve kalıcı ateşkes çağrılarını engelleyerek, İsrail ordusuna Gazze'de zaman mı kazandırmaya çalışıyor?" Bu soru, Ortadoğu'yu yakından izleyen tüm uzmanların gündeminde ve şu tür bir soruyla da tamamlanıyor: "Gazze'de tam kontrol sağlandıktan sonra, Amerikan-İsrail ittifakı, Irak-Suriye-Lübnan hattında İran'a karşı geniş bir cephe mi açacak?" Özellikle Irak ve Suriye'de yaşanan gelişmeler, savaşın geniş bir cepheye yayılmasının Batı ittifakının kontrolünde altında gerçekleşebileceğini işaret ediyor.

CENTCOM'UN PLANI BELLİ OLDU

Küresel güçlerin Ortadoğu planları çerçevesinde özel ola-

rak üretildiği artık anlaşılan IŞİD terör örgütünün 2014 yılında Musul'u basmasıyla başlayan süreç, bugün de Gazze Savaşı'nın gölgesinde sürüyor: Batı'nın bölgesel gelişmelerde sıkıştığı ve İsrail'in güvenlik endişesi arttığı anda, Amerikan Merkez Komutanlığı (CENTCOM) tarafından yapılandırılmış iki farklı Kürt askeri yapılanması devreye sokuluyor.

Amerikan yönetimi, Irak'ın kuzeyinde eğitip-donattığı Peşmerge güçleri için sürdürdüğü stratejiyi, hiç değişiklik yapmadan PKK-PYD unsurlarına taşımış durumda.

Plan, İran'ın Irak-Suriye-Lübnan hattında Şii milis gruplar üzerinden yapılandığı "vekil savaşçılara" karşı CENCOM tarafından yapılandırılan Kürt grupların kullanılması yönün-



Suriye topraklarındaki hassas gelişmeler çerçevesinde Washington, aynı zamanda, Haseke merkezli PKK/PYD siyasi yapılanmasına bir anayasa taslağı ile devletleşme rotasında önemli bir destek de sağladı.



de. Şii milislerin Gazze Savaşı nedeniyle bölgedeki Amerikan askeri varlığına dönük saldırılarının artması üzerine, CENTCOM Komutanı Gen. Michael Kurilla'nın bölgeye gelip Irak ve Suriye'de toplantılar yapması dikkat çekti.

Gen.Kurilla, önce Erbil'de Kürt Otonom Yönetimi Başkanı Neçirvan Barzani ve diğer Peşmerge yöneticileri ile bir araya geldi. Amerika'nın bu bölgede toplam 2.500 askeri personeli bulunuyor.

CENTCOM komutanı daha sonra Suriye'ye geçerek PKK/PYD ile buluştu. Kamışlı'da PKK/PYD elebaşı Mazlum Abdi ve diğer PKK unsurlarıyla görüşen Gen. Kurilla'nın bu ziyaretinden sonra, bölgede gerçekleştirilen askeri tatbikat dikkat çekti. Amerikan askerleri ile PKK/



PYD unsurlarının “Mavi OK” adını verdikleri bu tatbikatta, terör unsurlarının artık, bölgeye intikal etmiş Amerikan zırhlı araçlarını kullanma kabiliyeti kazandığı, hatta, SİHA destekli operasyonlar gerçekleştirebilecek kabiliyet kazandığı Ankara tarafından not edildi.

Amerikan tarafından yapılan açıklamalarda, Suriye’deki PKK/PYD unsurlarının İran yanlısı Şii milislerden bölgede Amerikan üslerine dönük bir saldırı gelmesi halinde, üsleri korumakla görevlendirildikleri de açıkça belirtildi.

AMERİKAN KONGRESİ’NDEN BÖLGEYE HAVA SAVUNMA SİSTEMİ

İran kontrolündeki Irak ve Suriye’deki Şii milisler, Amerikan hedeflerine orta menzilli füze sistemleriyle saldırıyorlar. Bu

bahane ile, ABD Temsilciler Meclisi üyesi Don Bacon imzasıyla Amerikan Kongresi’nde, Irak’taki Peşmerge güçlerine “en gelişmiş hava savunma sistemlerinin verilmesi” yönünde bir hareket başlatıldı.

Kabul edilen karar tasarısında en geç 1 Şubat 2024’e kadar, Amerikan Savunma Bakanı Lloyd Austin, Dışişleri Bakanı Antony Blinken ile istişare ederek bu konuda bir plan hazırlamakla görevlendirildi.

Plan, Kürt bölgelerinin İran’ın SİHA ve füze saldırılarına karşı hava savunmasının güçlendirilmesini amaçlayacak. Söz konusu güçlü hava savunma sistemlerinin yakın gelecekte PKK/PYD üzerinden Suriye’de de konumlandırılması ihtimali bulunuyor. Washington Enstitüsü Yakın Doğu Politikaları biriminden uzman Bilal Vahap’ın,



Amerikan yönetimi, Irak’ın kuzeyinde eğitip-donattığı Peşmerge güçleri için sürdürdüğü stratejiyi, hiç değişiklik yapmadan PKK-PYD unsurlarına taşımış durumda. Plan, İran’ın Irak-Suriye-Lübnan hattında Şii milis gruplar üzerinden yapılandığı “vekil savaşçılara” karşı CENCOM tarafından yapılan-dırılan Kürt grupların kullanılması yönünde. Şii milislerin Gazze Savaşı nedeniyle bölgedeki Amerikan askeri varlığına düşük saldırılarının artması üzerine, CENTCOM Komutanı Gen. Michael Kurilla’nın bölgeye gelip Irak ve Suriye’de toplantılar yapması dikkat çekti.



“Amerikan yönetimi, İran kontrolündeki Şii milis gruplar ile doğrudan askeri çatışma istemiyor, bunu, bölgede yapılan-dırıldığı Kürt gruplar üzerinden gerçekleştirmeyi hedefliyor” analizi izlenen rotanın gerçek kimliğini göstermesi açısından önemliydi.

DEVLETLEŞME SÜRECİ DE BAŞLATILDI

Bu arada, Amerikan yönetiminin PKK/PYD unsurlarını “devletleşme sürecinde” de cesaretlendirdiği izlendi. Kuzey ve Doğu Suriye’deki sözde yönetim tarafından hazırlanan yeni Suriye anayasa taslağında, bu yönetimin, önce, Irak kuzeyinde olduğu gibi sınırları kesin olarak belirlenmiş bir coğrafyada özerklik hedefinde olduğu ortaya çıktı.

7 ayrı vilayetten oluşacak bu bölgenin tarif edilen otonom kimliğinin, İspanya’daki kendi vergisini toplayan, merkez bütçeye nüfusu oranında destek sağlayan, kendi bayrağı ile fiili olarak bağımsız kimlik taşıyan Bask modelinin aynı olması da önemle not edildi.

Bağımsız kaynaklar, Amerikan yönetiminin Irak ve Suriye’nin kuzeyinde yapılandırılan Kürt otonom siyasi kimlikleri birleştirmeyi hedeflediğini belirterek, “Bu tür bir plana Barzani aşireti karşı çıkacaktır, bunun içinde Amerika, PKK/PYD elebaşı Mazlum Abdi ile Selahaddin kentini kontrol eden Talabani aşiretinin bugünkü lideri Bafel Talabani arasında güçlü bir ittifak oluşturmuş durumda bu ittifak, bölgenin geleceğini belirleyecek kimlik taşıyor” diyorlar.

HAVADA, KARADA, DENİZDE HER PLATFORMDA VURUCU GÜÇ, TAM GÜVENCE

SAR 127 MT
(Cal. 12.7 x 99 mm)

SAR 762 MT
(Cal. 7.62 x 51 mm)

SARSILMAZ

sarsilmaz.com





Sudan Genelkurmay Başkanı Abdülfettâh El Burhan

SUDAN BAE-İSRAİL İTTİFAKI ÜLKEYE EL KOYUYOR

MALİ VE STRATEJİK AÇIDAN BAE-İSRAİL İTTİFAKI TARAFINDAN DESTEKLENEN, RUSYA’NIN AKTİF KATILIMIYLA SİLAHLANDIRILAN SUDAN’DAKİ İSYANCI MİLİS GRUBU HIZLI DESTEK GÜCÜ, ÜLKENİN İKİNCİ BÜYÜKLÜKTEKİ KENTİNİ DE ALDI, MEŞRU ORDU ARTIK ZOR GÜNLER YAŞIYOR.

Sudan Genelkurmay Başkanı Gen. Abdül-fettah el-Burhan ve ülkenin ikinci askeri yapılanması Hızlı Destek Gücü (HDG) milisleri lideri Muhammed Hamdan Dagalo, aslında, 2019 yılında birlikte yola çıkmışlardı. Sudan’ı, yaklaşık 30 yıl demir yumrukla yöneten, bu arada, özellikle Dagalo’nun milisleri üzerinden Darfur’da büyük bir Afrikalı soykırımı gerçekleştiren diktatör Ömer el-Beşir’i birlikte devirdiler.

15 Nisan 2023 gününe kadar, başlangıçta “geçiş konseyi” adını alan fakat giderek sivil siyaseti bir kenara iterek kalıcı hale getirilen askeri yönetimde başkan ve başkan yardımcısı olarak görev yaptılar. Çatışma, Genelkurmay Başkanı ve fiili devlet başkanı el-Burhan’ın, “milis güç Sudan ordusunun

bünyesine katılacak” kararıyla patlak verdi. Ömer el-Beşir döneminden günümüze kadar uzanan kanlı rotasında Sudan’ın zengin altın madeni yataklarına el koyan ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) yönetimiyle işbirliği içinde büyük bir servete dönüştüren Dagalo için bu fikir kendisinin sonu demekti, direndi ve iç savaşa karar verdi.

DIŞ DESTEKLİ MİLİS, TEHLİKELİ UNSUR

Sudan, dış ülkelerden destek alan bir silahlı milis grubunun bir ülkenin iç istikrarı ve geleceğine dönük ne kadar büyük bir tehdit oluşturduğunun önemli bir örneğini yaşıyor. Milis elebaşı Dagalo, Sudan ordusuna karşı dengesini, bir uçak kazasında öldürülen Rus paralı asker şirketi sahibi Evge-ni Prigojin- BAE Devlet Başkanı



Amerikan Kongresindeki bir Demokrat üye, BAE Devlet Başkanı Muhammed bin Zayed’ e yazdığı mektupta, 7 milislere silah desteği sağlamanın, Darfur soykırımına ortak olmak anlamına geldiğini vurguladı.



Muhammed bin Zayed (MBZ) hattında kurmuştu. Rusya, Sudan’a komşu Orta Afrika Cumhuriyeti’nde yerleşik Wagner savaş gücü ve yine aynı bağlandı Libya’da varlığını koruyan Halife Hafter milis grubu üzerinden Dagalo’nun ihtiyacı olan silah sevkiyatını sağlıyordu. Harekatın parası ise, Dagalo tarafından Dubai’ye gönderilen Sudan altınının nakite dönüşmesiyle sağlanıyordu.

Bu yapılanma bugün de sürüyor ve Sudan ordusunun kara çatışmalarında ağır yenilgiler yaşamasına neden oluyor.

BAE-İSRAİL İTTİFAKININ AFRIKA BOYNUZU SİYASETİ

Uzmanlar Sudan’daki gelişmenin BAE-İsrail ittifakının Yemen’de sağladığı dengeler ile doğrudan bağlantılı olduğunu



Sudan milis lideri Muhammed Hamdan Dagalo

ve Somaliland ile köprü başı tutulmuş Afrika Boynuzu ortak stratejisinin ayrılmaz parçası olduğunda birleşiyor. BAE-İsrail ittifakı Yemen’de güney kesimini ve stratejik Sokotra Adası’nın ele geçirmiş durumda, Sudan bu gelişmenin tamamlayıcısı olacak.

Sağladığı büyük destekle ilerleyen HDG milisleri, başkent Hartum’un büyük bir bölümünü, Darfur eyaletinin 5 bölgesini, Kordofon eyaletinin hemen hemen tamamını kontrol etmiş durumda.

HDG son olarak ülkenin ikinci büyük kenti Wad Madani’nin tamamını kontrol altına aldı ve burada bulunan Sudan Birinci Piyade Alayı’nın tamamı teslim oldu. Uluslararası haber ajanslarına konuşan bölgedeki görgü tanıkları, “Hartum’dan

yaklaşık bin pikap ile yola çıkan milisler, Wad Madani’ye kadar hiçbir kara direnişi ile karşılaşmadılar. Sadece hava kuvvetlerinin yoğun bombardımanını gördük. Kente geldiklerinde de piade alayı direnmeden teslim oldu” dediler.

Wad Madani’nin bulunduğu El-Cezire bölgesi yaklaşık 6 milyon nüfusu barındırıyor, bu nüfusun 500 bini milis güçten kaçmış mültecilerden oluşuyor. Gelişme sonrasında yüzbinlerce bölge halkının kendileri açısından daha güvenli görülen alanlara kaçıma çalışmaları da belirtiliyor.

AMERİKAN KONGRESİ’NDEN BAE’YE UYARI

Bu arada Amerikan Kongresi üyesi bir grup milletvekili ve senatör, BAE Devlet Başkanı

Amerikan Kongresindeki bir Demokrat üye, BAE Devlet Başkanı Muhammed bin Zayed’e yazdığı mektupta, 7 milislere silah desteği sağlamanın, Darfur soykırımına ortak olmak anlamına geldiğini vurguladı.

Muhammed bin Zayed’e gönderdikleri mektupta, Sudan’daki milis lideri Muhammed Hamdan Dagalo’ya sürdürdüğü desteği sonlandırmasını istediler. Kongre üyeleri, Dagalo ve başında bulunduğu milis teşkilatının yıllardır çok ağır insan hakları ihlallerini gerçekleştirdiklerini belirterek, “Bu milis teşkilatına dönük destek, ayrıca Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin Darfur Soykırımı ile ilgili kararlarına da aykırıdır” denildi.





TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİ
GÜÇLENDİRME VAKFI

BİRLİKTE GÜÇLÜYÜZ



Genel Müdürlük: Remzi Oğuz Anık Mah. Paris Cad. Yazanlar Sk. No:4 Çankaya/ANKARA

Tel: 0 312 468 87 88 - www.tskgv.org.tr - E-posta: bagis@tskgv.org.tr

aselsan

**TÜRKHAVACILIK
UZAYSANAYII**

roketsan

HAVELSAN

İSBİR
"güçlü birleştirici güçtür"

aspilsan
Teknolojinin Enerjisi



ETİYOPYA BÜYÜK SU SAVAŞINA DOĞRU BEKLENEN KRİZ

ETİYOPYA’NIN 2011 YILINDA TEMELİNİ ATTIĞI BÜYÜK ETİYOPYA RÖNESANS BARAJI (BERB) 2024 EYLÜL AYINDA BİTMİŞ OLACAK. BARAJ, 2020 YILI TEMMUZ AYINDAN BU YANA SU TUTUYOR VE BU GELİŞME, ETİYOPYA-MISIR İLİŞKİSİNE BÜYÜK GERGINLIK KAZANDIRMIŞ DURUMDA...

Afrika’nın kalabalık nüfusu ve köklü imparatorluk gelenekleriyle tanınan ülkesi Etiyopya ile komşusu Mısır arasındaki “Nil nehri sularının paylaşımı” krizi büyüyor. Sorun, Etiyopya’nın kalabalık nüfusunu doyurma, bağlantıdaki Türkiye’nin Güney Anadolu Projesi (GAP) tarzı yatırımlarıyla ülkeyi kalkındırma politikası doğrultusunda oluşturduğu Büyük Etiyopya Rönesans Barajı’nın (BERB) temelini 2011 yılında atmasıyla başladı.

Küresel finans sistemi, tıpkı GAP’ın merkezini oluşturan Atatürk Barajı’nda olduğu gibi BERB için de Adis Ababa’ya kredi vermedi. Sistem, sınır aşan sular üzerinde kurulacak barajların bağlantılı devletlerin onayı ile gerçekleşmesi halinde mali esneklik taşıyor.

Mısır, küresel sistem tarafından desteklenmeyen Etiyopya’nın barajın 4.5 milyar Dolarlık maliyetini tek başına karşılayamayacağı düşüncesindeydi, fakat. 2020 yılı yaz aylarında barajın su tutmaya başlaması, bölgedeki gerginliğin de tırmanmasına neden oldu.

BERB’in şu anda yüzde 94’ü bitmiş durumda, yetkililer, 2024 Eylül ayında son betonun döküleceğini ve tamamlanmış olacağını belirtiyorlar.

BARAJ, SU TUTMAYI SÜRDÜRÜYOR

2020-2022 yılları arasında iki Etiyopya-Mısır gerginliğinin tırmanması üzerine Afrika Birliği müdahale etmiş ve Etiyopya, Mısır, Sudan üçlüsünü müzakere masasına oturmaya ikna etmişti. Bu müzakerelerin dördüncüsü Etiyopya’nın başkenti



Etiyopya ise sömürgecilik çağında eski bir rejimle imzalanmış bir anlaşmanın bugünkü Etiyopya’yı bağlamadığını savunuyor. Bu kilitlenmenin Mısır’ın Nil’den aldığı su oranında büyük bir düşüş yaşanması halinde savaşa dönüşebileceği endişesi de yükseliyor.



Adis Ababa’da yapıldı ve yine sonuçsuz kaldı.

KAHİRE: GÜNÜ GELDİĞİNDE GEREĞİ YAPILIR

Müzakerelerin sonuçsuz kalmasından sonra Mısır Su Kaynakları ve Sulama Bakanlığı şu açıklamayı yaptı:

“Barajla ilgili görüşmeler Etiyopya tarafının konuyla ilgili bütün teknik ve hukuki görüşleri reddetmesi nedeniyle sonuçsuz kaldı. Müzakerelerin konuya taraf üç ülkenin çıkarlarının dengelenmesi ile sonuçlanmasını hedefliyorduk. Bu gelişmeden, Etiyopya hükümetinin tek taraflı kararlar ile fiili olarak sürdürdüğü politika neden oldu. Etiyopya’nın bu politikasını sürdürmekte kararlı olduğunu ve sadece zaman kazanmak için masaya oturduğunu da an-



Büyük Etiyopya Rönesans Barajı

ladık. Mısır devleti söz konusu barajın su tutma sürecini ulusal bir tehdit ve risk olarak görmektedir. Bu sürecin en yakın takipçisi olacaktır. Mısır'ın hak ve çıkarlarına bir zarar gelmesi halinde yapılacaklar bellidir ve günü geldiğinde gereği yapılacaktır..."

Açıklama, bağımsız uzmanlar tarafından Kahire'nin Adis Ababa'ya üstü örtülü askeri tehdidi olarak değerlendirildi. Etiyopya Dışişleri Bakanlığının açıklaması ise bu konuda geri adım atılmayacağını işaretini taşıyordu: "Etiyopya, müzakere masasına kararlı ve samimi olarak oturdu."

İkili ilişkileri derinden etkileyen büyük anlaşmazlıkları bir anlaşmaya yönlendirmek arzumuzdur. Ne yazık ki Mısır, sömürgecilik çağının anlaşma-

larından kaynaklanan bir politika ile uzlaşmaya giden yola bir çok barikat kurmuş durumda. Etiyopya üç ülkenin çıkarlarını dengeleyen bir anlaşmaya hazırdır ve müzakerelerin bir an önce yeniden başlamasını talep etmektedir."

1902 TARİHLİ BİR ANLAŞMA BUGÜNÜ ÇÖZER Mİ?

Kaynaklar. Etiyopya-Mısır kilitlenmesinin Nil Nehri rejimini belirleyen 1902 tarihli bir anlaşmayla bağlantılı olduğunda birleşiyorlar. 1902 yılındaki anlaşma, dönemin Etiyopya imparatoru Menelit 2 ile o dönem Mısır ve Sudan'ı temsil eden Büyük Britanya İmparatorluğu arasında imzalanmıştı. Anlaşmanın önemli maddesi, Etiyopya'nın Nil nehrinin su akışını etkileyecek projeleri tek taraflı



Büyük Etiyopya Rönesans Barajı...

Yapımına 2011 yılında başlandı ve Mavi Nil üzerindeki bu baraj su tutma süreciyle birlikte insanlık açısından belki de ilk büyük bir bölgesel su savaşının habercisi olma özelliğini taşıyor.



kararla yaşama geçiremeyeceğini öngörüyor. Mısır, bu madde üzerinden Etiyopya'nın barajın inşaatına başlarken nehrin akışı yönündeki devletler ile uzlaşması gerektiğini ve bugün de barajın su tutma süresini uzatmayı kabul etmesini belirtiyor.

Etiyopya ise sömürgecilik çağında eski bir rejimle imzalanmış bir anlaşmanın bugünkü Etiyopya'yı bağlamadığını savunuyor. Bu kilitlenmenin Mısır'ın Nil'den aldığı su oranında büyük bir düşüş yaşanması halinde savaşa dönüşebileceği endişesi de yükseliyor.

ETİYOPYA'DAN BAYKAR'A ANLAMLI MADALYA

Etiyopya, BERB çerçevesinde Mısır'la yaşadığı siyasi gerginlik sürecinde topraklarında büyük bir ayaklanma ile karşılaştı.



Baykar Genel Müdürü Haluk Bayraktar

Tigray bölgesinin bağımsızlığı için savaşıyan gerilla grupları, bu bölgeyi kontrol altına aldıktan sonra başkent Adis Ababa'ya dönük bir taarruz da başlattılar.

Afrika Boynuzu açısından kalıcı istikrarın ana merkezlerinden biri olarak kabul edilen Etiyopya'da yaşanan kaosu sonlandıran Baykar üretimi Bayraktar TB2'nin Etiyopya silahlı kuvvetlerinde hizmete girmesi oldu.

Kanlı bir çatışma sürecinden sonra günümüzde Etiyopya, yeniden iç istikrarını sağlamış durumda. Bu gelişmenin sonucunda Baykar Genel Müdürü Haluk Bayraktar'a Etiyopya Demokratik Cumhuriyeti Onur Madalyası verildi.

Haluk Bayraktar'a madalyası, Etiyopya Hava Kuvvetlerinin 88'inci kuruluş yıldönümü et-

kinlikleri kapsamında başkent Addis Ababa'da düzenlenen törende, Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed Ali'nin huzurunda, Genelkurmay Başkanı Mareşal Birhanu Julia ve Hava Kuvvetleri Komutanı Korgeneral Yılma Merdasa tarafından takdim edildi.

Etiyopya tarafından prestijli madalya layık görülen Baykar Genel Müdürü Haluk Bayraktar, resmi sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşımda, "Etiyopya Hava Kuvvetleri'nin 88. kuruluş yıldönümünde, Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Onur Madalyası'na layık görülmekten büyük bir onur duydum.

Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed Ali'nin huzurunda madalyayı takdim eden Genelkurmay Başkanı Mareşal Birhanu Julia



Afrika Boynuzu açısından kalıcı istikrarın ana merkezlerinden biri olarak kabul edilen Etiyopya'da yaşanan kaosu sonlandıran Baykar üretimi Bayraktar TB2'nin Etiyopya silahlı kuvvetlerinde hizmete girmesi oldu.



ve Hava Kuvvetleri Komutanı Korgeneral Yılma Merdasa'ya teşekkürlerimi sunarım. Hem şahsım hem de Baykar ailesi adına gururluyum. Havacılık ve savunma teknolojilerindeki yeniliklerimizle dünya barışına ve istikrarına katkıda bulunmak azmimizi ve kararlılığımızı güçlendiriyor." ifadelerini kullandı.

Haluk Bayraktar, daha önce Azerbaycan, Ukrayna, Burkina Faso, Mali, Kırgızistan ve Kosova tarafından ülkelere sunduğu katkılar nedeniyle çeşitli madalyalarla ödüllendirilmişti.

İSRAİİL ORDU EL KİTABINI YAZMAK...

AVİ MOGDARİ, GERÇEKLEŞTİRDİĞİ BELGESEL FİLMLER İLE, KENDİ İDEOLOJİSİNİN KISKACINDA ÇIRPINAN BİR TOPLUMUN, İSRAİL'İN VİCDANİ YÜKÜNÜ SERGİLEYEN BİR YAPIMCI... O, İKİ FARKLI ULUSUN KÜÇÜK BİR COĞRAFYADA YAŞADIKLARININ RUH TRAVMALARININ DA PEŞİNDE.

Planlaması çok önceden yapılmış bir işgalin ordusunda görev almak nasıl bir duygudur? Yüz yüze kaldığın bir ulusun, senin karar ve eylemlerin sonucunda yaşamakta olduğu derin acıların tanıklığı, ruhunda ne tür fırtınalar yaratabilir? Toprak gasp etmek, başkasının olanı çekip almak ve bunu hep bir meşruiyet çizgisine yamayıp gerçekleştirmek, o görevdeki insanların yaşamlarını nasıl etkiler?

1956 Tel Aviv doğumlu, günümüzde esas olarak Paris'te yaşayan İsrailli belgesel yapımcısı Avi Mogdabi, bu soruların peşine düşeli 2 yıl oldu. İlk 54 Yıl: Askeri Meslek İçin Kısaltılmış El Kitabı belgesel filmi, kuşkusuz, onu, yaşayan en kararlı anti-Siyonist İsrailli yapımcıları listesinin birinci sırasına taşıyor. Avi Mogdabi, kendi anlatımıyla, "çorbanın

içindeki bir sinek..." Küçük ama egemenlerin, işgalci ideolojileri üretenlerin midelerini bulandıran bir karakter. Öyle olmaktan memnun, çünkü, ona göre "birinin gerçeklerin, sloganlar, dini telkinler ve propagandadan arındırılmış yaşam analizlerinin" peşinde olması gerekiyor...

ASLINDA, SİSTEME UYABİLİR, RAHAT EDEBİLİRDİ

Avi Mograbi, göçmen bir ailenin çocuğu... Büyükbabasının Tel Aviv'de 1930'da kurduğu ve "art deco" örneği olarak yıkıldığı 90'lı yıllara kadar kentin en önemli mimari yapısının olarak değerlendirilen "Mograbi Sineması"nı kurmuş olması ona yaşama dönük önemli seçkinlik taşıyordu. Mograbi Sineması yalnız en son filmlerin oynatıldığı bir yapı değildi, aynı zamanda seçkin bir kültür merkezi, kuruluş yılları itibarıyla İsrail'in bütün önemli



2021 yapımı
İlk 54 Yıl: Askeri
Meslek İçin
Kısaltılmış El Kitabı
belgeseli, bir işgal
ordusunun
askerlerinin
yaşadıklarından
yola çıkıyor ve
kararlı anti-Siyonist
kimlik taşıyor.



ulusal toplantılarının yapıldığı bir binaydı. Avi Mograbi bu binadan yalnız film yapımcılığını devraldı, ailesinin "müesses nizam" içindeki kimliğiyle ilgilenmemeyi tercih etti.

BİR BAŞYAPIT: 54.YIL

Usta film yapımcısı, işgal altındaki Batı Şeria, Doğu Kudüs ve Gazze'de İsrail ordusunun Filistinli sivillere yönelik ihlallerini belgelemeyi amaçlayan bir grup eski asker tarafından kurulan ünlü Sessizliği Kıрма girişiminin kurucu üyelerinden biri. Mograbi'nin karakteristik kara mizahı ve öfkeli tenoru, İsrail'in 1967 savaşından bu yana işgal altındaki toprakların tam kontrolünü nasıl ele geçirmeyi başardığını anlatan bu sade, açık ve gerçek belgenin arkasında kalıyor. Otuz sekiz İsrail askeriyle yapılan röportajlar, yönetmenin hükümetin Arap topraklarını ilhak etmek için kullandığı stratejiler

hakkındaki kuru yorumlarıyla noktalanıyor. Mograbi iki temel ve sıklıkla unutulmuş gerçeğin altını çiziyor. Birincisi, İsrail'in İşgal Altındaki Filistin Topraklarından çekilmesini talep eden 1974 tarihli 242 Sayılı BM Kararı, İsrail'deki hemen hemen her yönetim tarafından kasıtlı olarak göz ardı edilmiştir. İkincisi, 1987'deki Birinci İntifada ile başlayan kitlesel şiddet patlamalarının İsrail'in sürekli ilhak politikalarının doğrudan bir sonucu olması. Aynı derecede aydınlatıcı olan, Siyonist devletin kendisini uluslararası toplumun önünde kurban rolüne büründürmek için kışkırttığı şiddeti kullanmasıdır. Filmin sonunda Mograbi, adil iki devletli bir çözüm umudunun İsrail'in ürettiği bir yanılgıdan başka bir şey olmadığını, çalınan toprakla-

rın iade edilmesi ve Filistinlilere kendi kaderini tayin hakkının verilmesinin hiçbir zaman masada olmadığını açıkça ortaya koyuyor.

SİSTEMLİ SALDIRILARIN GÖRÜNTÜLERİ

Aslında, Sessizliği Kıрма hareketinin 2004 yılından bu yana varlığını koruması, işgal topraklarında görev yapmış askerlerin anılarını özel arşivlerinde biriktirmesi ve bu anıların aslında yüksek pişmanlıklarla yüklü olması bile işgalin bir toplumda oluşturduğu çürüme sürecini göstermesi açısından önemli. Avi Mogdabi, 1967'lilerden başlayarak siyah-beyaz ve renkli görüntülerde bir ordunun ötekileştirdiği bir topluma neler yaptığını kayıt altına alıyor. Mograbi'nin çıkış noktası, 1967 Savaşı



Bu çıkış noktası, aslında Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde son 56 yılda yaşananları göstermek için gerekli bir tercih. Mogabi, İsrail'in kendisine ait olmayan toprakları fiilen sahiplenmesi ve giderek adeta tapusunu üzerine geçirmesine dönük sürecin bütün safhalarını biriktiriyor.



ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin bu savaşta İsrail tarafından işgal edilmiş toprakların derhal asıl sahiplerine iadesini öngören 242 sayılı kararı. Bu çıkış noktası, aslında Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde son 56 yılda yaşananları göstermek için gerekli bir tercih. Mogabi, İsrail'in kendisine ait olmayan toprakları fiilen sahiplenmesine ve giderek adeta tapusunu üzerine geçirmesine dönük sürecin bütün safhalarını biriktiriyor. "Ötekinin" kültürel ve sosyal yapısının çökertilmesi, keyfi tutuklamalar ve ev yıkımları, geniş arazilere yerleşimciler eliyle el konulması bütün bu öykünün ana zeminleri olarak kendini gösteriyor. Avi Mogdabi, Filistinliler için çalışmıyor, aksine, kendi toplumunun geleceği için büyük bir alarm zili çalıyor.



Kartal Vakfı yaşımda...

DÜNÜ, BUGÜNÜ VE YARINI İLE BÜYÜK BİR AİLEYİZ

Kartal Vakfı, kamu yararına hizmet veren,
kuruluş amacı, Şehit ve vazife mâlulü Türk Hava Kuvvetleri mensubu
subay, astsubay ve sivil memurların
kendileri, eş ve çocuklarıyla birlikte
bakmakla yükümlü oldukları anne, baba ve
kardeşlerinin sosyal, ekonomik ihtiyaçlarını ve
çocuklarının eğitim süreçlerinde destek sağlamak amacı gütmektedir.

Karta Vakfı, gelir sağlamak ve hizmetlerinin maddi kısmında
gelir sağlamak amacı ile Kartal Vakfı İktisâdi İşletmesi uhdesinde
Türk Yıldızları ve Solo Türk marka ve logolu ürünlerin satışı için,
www.ty-store.com.tr www.ststore.com.tr www.tafwatch.com.tr
adresleri üzerinden satış yapmaktadır....



Devlet Mahallesi İnönü Bulvarı No.7 (Hava Kuvvetleri Hizmet Binası) Çankaya Ankara
Telefon + 90 312 419 87 14 Faks + 90 312 419 87 13 kartalvakfi.1998@gmail.com

Bağışlarınız için

HALK BANKASI TBMM ŞUBESİ - 1479

TL : TR760001 2001 4790 0016 1000 29 USD: TR95 001 2001 4790 0058 1000 08

VAKIFLAR BANKASI HAVA KUVVETLERİ ŞUBESİ - 375

TL : TR95 0001 5001 5800 7290 1861 04 USD: TR37 0001 5001 5804 8010 0382 11

EUR: TR96 0001 5001 5804 8000 1754 50



2024 YILINDA

UKRAYNA

YA OLACAK, YA ÖLECEK

BATI İTTİFAKININ KENDİ İÇİNDE YAŞADIĞI İNİŞ-ÇIKIŞLAR, UKRAYNA İÇİN İYİ BAŞLAMIS BİR DİRENİŞ ÖYKÜSÜNÜN GİDEREK BELİRSİZLİĞE DÖNÜŞMESİNE NEDEN OLUYOR. ASLINDA, BATI YARDIMINDAKİ GECİKMELER VE BİLİNÇLİ SEVKİYAT ENGELLEMELERİ BU SAVAŞIN KADERİNİ BELİRLEYEN KİMLİK TAŞIYORDU.

Cekya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Petr Pavel, emekli bir orgeneral. Meslek yaşamı başarılarla yüklü, döneminin en önemli kurmayları arasında sayılan bir portre. Çek Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı görevini üstlendi, bilgi gücüyle NATO Askeri Komite Başkanlığı yaptı. Ukrayna Savaşı'nın bugün geldiği noktayı yorumlarken söyledikleri önemle not edilmeli: "Ukrayna'nın geçtiğimiz yaz başında başlattığı taarruz, beklentilerin aksine, Ukrayna ordusunun ağır kayıplar yaşamasına neden oldu. Taarruzun vardıği nokta, Rusya'nın bir dönem kaybettiği cephe inisiyatifini eline geçirme şansı yakalamasıdır."

"Ukrayna'nın bu taarruzda yaşadığı başarısızlığın ana nedeninin Batı'dan gereken yardımı alamaması olduğu açıktır. Batı, Ukrayna'nın böyle bir taarruz hazırlığında olduğunu hem de bütün hazırlık aşamalarında yer alarak biliyordu fakat, bu tür bir taarruz için gerekli bütün savaş araçları ya verilmedi,

ya da gecikmeli olarak transfer edildi." "Ukrayna'yı destekleyen devletler, günümüz savaş teknolojilerini barındıran sistemlerini nedense, bu savaş alanına sokmak istemediler. Bu sistemlerden kaynaklanan eksiklik veya geç intikal cephedeki güçler dengesini doğru- dan etkiledi. Rusya zamanı iyi kullanarak kendisi için cephe üstünlüğü sağladı."

"Taarruz başlamadan önce, net olarak uyardım. Böyle bir taarruzdan yüksek beklentiler olmaması gerektiğini belirttim. Rusya gibi bir düşman karşısında hızlı başarı yakalamak çok zordur. Rusya'nın savaş kabiliyeti ve kaynakları asla küçümsememelidir."

"Bugün itibarıyla Kiev yönetimi alandaki stratejisini değiştirmek zorunda. Yeni taarruzlardan kaçınmak ve elindeki mevzileri güçlendirmeleri gerekiyor. Toprakları geri almak için yapılacak bütün çabalar, ağır kayıplar getirecektir. Güçlerini önümüzdeki ilkbahar aylarına saklamak zorundalar..."



Rusya lideri Vladimir Putin, artık, Batı'nın kendisiyle "sonuna kadar savaş" düşüncesinde olmadığını görüyor, Çin'in yüksek yardımı, Hindistan'ın çıkarıcı yaklaşımları Rusya'yı, Batı'nın çok güvendiği ekonomik yaptırımlarının da elinden almış durumda...



Çek Cumhurbaşkanı Pavel'in bir kurmay aklıyla yaptığı analiz, Ukrayna Savaşı'nın günümüzde Kiev açısından geldiği noktayı göstermesi açısından önemli... Nitekim, Ukrayna Genelkurmay Başkanı Valeriy Zaluzni'nin son dönemde yaptığı açıklama, Amerikan Kongresi'ndeki Cumhuriyetçi direnişi nedeniyle öngörülen yardımın kabul edilmemesi, Avrup aBirliği'nde Macar Başbakan Viktor Orban'ın Avrupa yardımını topluca bloke etmesi çerçevesinde önlemler aldığını gösteriyordu: "İşgalciye karşı yürüttüğümüz savaşta cephenin kilitlendiğini söylediğimde çok sayıda eleştiri aldım, (Ukrayna Cumhurbaşkanı Zelenski ile bu açıklaması nedeniyle hala gerginlik yaşıyor) ama haklıydım. 2023 yılında Batılı müttefiklerden gelen sevkیاتlar, her ne kadar tatmin edici düzeyin altında olsa da, bize önemli hareketler gerçekleştirme şansı da verdi. Ama yaşanan son gelişmeler çerçevesinde önceliği, elimizdeki toprakları elde tutmak, savunma kapasitemizi artırmak ve yeni bir taarruz için zamana

yayılmış yeni bir planlama yapmak durumundayız.”

EKSİKLERLE YÜKLÜ BİR TAARRUZ

Petr Pavel'in sözleri, ABD Genelkurmay eski Başkanı emekli orgeneral Mark Milley'in 2022 Aralık ayında yaptığı, "Bir alana yerleşmiş ve savunma mevzilerini güçlendirmiş Rus ordusunu o alandan söküp atmak çok zor bir iştir, Ukrayna taarruzunun eksiksiz ve çok iyi planlanması gerekiyor, aksi halde durumun belirsizlik kazanacağı çok açıktır" uyarısının devamı niteliğindedir...

Askeri uzmanlar, Batı'nın Ukrayna'ya dönük askeri sevkياتında yaşanan yavaşlığın, Rusya'ya, Luhansk, Donetsk, Güney Zaporijya ve Herson'daki savunma mevzilerini güçlendirme, sadece 9 ay içinde 350 bin yeni askerle sözleşme imzalayarak Ukrayna'ya dönük 675 bin personeli ordu kurma yeteneği kazandırdığında birleşiyorlar. Ukrayna Kara Kuvvetleri Komutanı

Oleksander Sirinski'nin, "Rusya esas olarak Kupyansk-Liman, Avdiyivka, Bahmut üzerinden saldırıyor. Özellikle Avdiyivka'yı, tıpkı Bahmut'ta olduğu gibi ele geçirme kararlılıklarını görüyoruz. Çok kayıp veriyorlar. Ordumuz işgalci gücün saldırılarını püskürtüyor ama, Rus ordusunun günlük olarak yaşadıkları kayıpların yerini hemen doldurduğu ve hatta daha kalabalık olarak yeni bir taarruz gerçekleştirdiğini görüyoruz" sözleri cephedeki son durumu göstermesi açısından mutlaka not edilmeli...

Ukrayna taarruzunun hazırlık safhasında Batı'nın yaşadığı eksiklikler aslında taarruzun da kaderini belirledi: 1- NATO'nun Avrupa müttefikleri, taarruz için gerekli tank birliklerini geç ve eksik hazırlayabildiler. Bunda öncelikle Almanya'nın kararsızlıkları büyük rol oynadı, 2- Batı, Ukrayna ordusunu güçlü hava savunma sistemine kavuşmadan taarruza sürdü, Rus hava kuvvetleri ve füze



Yaşanılanlar, Batı'nın Filistin Savaşı'nın da patlak vermesiyle iki savaş ile karşılaştığını ve belirgin bir yorgunluk yaşadığını işaret ediyor. Zelenski ve kadrosu ise, Kırım başta işgal edilmiş tüm topraklar kurtarılmadan Rusya ile herhangi bir barış sürecinin olmayacağına kararlılar.



sistemleri, Ukrayna ordusuna ağır kayıplar verdirdi... 3- Rusya'nın kazandığı zamanda bu kadar büyük ölçüde mayınlama yaptığı istihbarat raporlarına yansımamıştı, taarruz başladığında mayınlı arazilerin büyük zorluğu ile karşılaşıldı, elde yolları açacak yeterli ekipman yoktu, 4- Ukrayna çok önceden hava kuvvetlerinin F-16'larla güçlendirilmesini istiyordu, bir türlü yeterli destek oluşmadı, sınırlı sayıdaki F-16'nın Ukrayna'ya intikali ise önümüzdeki ilkbahara kaldı.

RUSYA'NIN NATO KORKUSU AZALIYOR

Ukrayna taarruzunun NATO kurmaylarının yavaşlığı ve özellikle Avrupalıların "Rusya'yı kızdırmayacak ölçüde silah sevkياتı" anlayışı nedeniyle başarısızlık yaşaması, Rusya'daki "NATO gücü karşısında yaşanan korkunun" da aşılmasına neden oldu. Bu gelişmeyi, Rusya Genelkurmay Başkanı Orgeneral Valeri Gerasimov'un şu açıklamalarından anlayabi-

liyoruz: “Ukraynalı kurmaylar, yaz başındaki taarruzda hızlı sonuç alacaklarına inanıyorlardı. Düşmanın hedefi Melitopol’ü hemen ele geçirmektir. Bu hedefe taarruzun 15’nci günü ulaşacaklarını düşünüyorlardı. Sonrasında Azak Denizi kıyısında ve Kırım’la sınırı olan Mariupol’e ulaşmayı düşünüyorlardı. Taarruza katılan 50 bölük NATO tarafından eğitilmişti. Sonrasında bu sayı 80’e çıktı. 230 tank ve bin civarında zırhlı piyade aracıyla taarruz başlattılar. NATO tankları başarılı olamadı. Topçu savaşını da biz kazandık. Verdikleri kayıplara oranla çok az ilerleme sağlayabildiler. NATO ekipmanı ve eğitiminin belirleyici olmadığını da anlamış olduk.”

BATI, GİDEREK MÜZAKERE MASASINA YAKLAŞIYOR

Kiev’deki gelişmelerin perde arkasına hakim kaynakların yorumlarında, Cumhurbaşkanı Volodimir Zelenski’nin Batı’dan gelen “örtülü bir baskı” ile karşılaştığı bilgileri yer alıyor. Rusya’nın cepheyi “kilitlemekteki” başarısı ve Ukrayna cephesinin bu haliyle giderek bir “dondurulmuş savaşa” dönüşme olasılığı Washington başta önde gelen Batılı başkentlerde tartışılıyor. Kuşkusuz bu gelişmeyi Kremlin de yakından takip ediyor. Rusya lideri Vladimir Putin’in son açıklamaları, Kremlin yönetiminin “kendi koşulları zemininde” her türlü müzakereye açık olduğu yönünde. Putin, Batı’nın Rusya’ya dönük yaptırımcı politikasını “aptalca” ve “bir an önce terk edilmesinin öncelikle Batılı ülkelere yarar sağlayacak” bir uygulama olduğunu ısrarla belirtiyor. Rus liderin bu rahatlığında, Çin

Halk Cumhuriyeti ve Hindistan ile oluşturduğu ekonomik ittifakında payı yüksek. Çin lideri Şi, son olarak, Çinli mevkidaşı Li Qiang ile Rusya-Çin Ortak Ekonomik İşbirliği Komitesi’ni oluşturmak için Pekin’e giden Rusya Başbakanı Mikhail Mişustin’i kabulünde “Rusya-Çin toplam ticaret hacminin 2023 yılında 218 milyar dolar’ı aşmış olmasından memnunuz. Bu, değerli dostum Devlet Başkanı Vladimir Putin ile 2019 yılında koyduğumuz bir hedefti ve ikili ilişkilerimizdeki istikrar bu gelişmenin yolunu açtı” dedi. Rusya ve Çin’in ortak uçak üretimi, enerji kaynaklarının güçlendirilmesi, Kuzey Kutbu yeni ticaret yolları, ortak uzay araştırmaları alanında stratejik ortaklık kurmaları Batı’ya açık bir meydan okuma kimliği taşıyordu.

KİEV İÇİN TARİHİ KARAR ZAMANI

Yaşanılanlar, Batı’nın Filistin Savaşı’nın da patlak vermesiyle iki savaş ile karşılaştığını ve belirgin bir yorgunluk yaşadığını işaret ediyor. Zelenski ve kadrosu ise, Kırım başta işgal edilmiş tüm topraklar kurtarılmadan Rusya ile herhangi bir barış sürecinin olmayacağına kararlılar. Batı, bu aşamada, Ukrayna’yı Rusya’ya karşı yalnız bıraktığı izleniminin doğmasına izin vermiyor. Özellikle Avrupa’yı BM Güvenlik Konseyi’nde temsil eden iki eski güç İngiltere Dışişleri Bakanı David Cameron ile Fransız mevkidaşı Catherine Colonne’un birlikte yaptıkları basın toplantısında “süresi ne olursa olsun sonuna kadar Ukrayna’nın yanındayız” mesajı vermeleri dikkat çekiydi. Bununla birlikte yıl sonu itibarıyla 500 bin kişilik yeni bir



Moldova’nın “Avrupa yanlısı” olarak adlandırılan Cumhurbaşkanı Maia Sandu, parlamentoya, ülkenin Rusya etkisinden kurtulup, Batılı kurumlar ile bütünleşmesi yolunda aldıkları karar nedeniyle teşekkür etti.

Buna karşılık muhalefet kadrolarının, kararı “Rusya düşmanı” olarak nitelemesi dikkat çekti. Muhalefet, eski Sovyet cumhuriyetinin milliyetçilik akımı ile tarihi çizgisinden saptığını savunuyor.



seferberlik ilan eden ve askere alma yaşını 22’ye çeken Ukrayna ordusunun önünde zor bir sınav var. İlkbahar aylarıyla birlikte intikal edecek F-16’lar ve yeni savaş sistemleriyle birlikte yeni bir taarruzu denemek... Başarısız olursa, Ukrayna farklı bir coğrafyaya sahip olurken, Avrupa’nın güvenlik krizi derinleşmiş olacak.

MOLDOVA-SİRBİSTAN YENİ ÇEKİŞME ALANI OLDU

Batı-Rusya arasında yaşanan çatışma, Ukrayna sınırlarının ötesine şimdilik- siyasi kimlikle taşmış durumda. Moldova ve Sırbistan’da yaşanan iç gerginlikler bu iki ülkenin yakın gelecekteki istikrarının sorgulanmasına yol açıyor.

Sovyet eski cumhuriyetlerinden Moldova’da parlamentonun kabul ettiği son “Ulusal Güvenlik Stratejisi” Moskova’nın tepkisine yol açtı. 12 yıl önce kabul edilmiş güvenlik stratejisi metnini rafa kaldıran kararda ülkenin bir numaralı tehdit unsuru olarak Rusya Federasyonu gösteriliyor. Oysa, 12 yıl önce kabul edilmiş olan metinde Rusya, “stratejik ortak” kimliği taşıyordu. Parlamentoda çoğunluğu oluşturan Eylem ve Dayanışma Partisi milletvekillerinin oylarıyla kabul edilen strateji belgesi esas olarak ülkenin Avrupa Birliği tam üyeliğini de hedefliyor. Metinde, Rusya’nın bir numaralı ulusal tehdit olarak adlandırılmasının nedeni şu üç maddeyle belirtiliyor: 1- Ukrayna’ya karşı yürütülen savaş ve askeri güç kullanımıyla Moldova’ya dönük bir koridor açma girişimi, 2- Moldova



Çekya Eski Genelkurmay Başkanı Petr Pavel

Cumhuriyeti topraklarında Rus birliklerinin varlığı (1991 iç savaşından bu yana ayrılıkçı yönetim altındaki Trans-Dinyester bölgesinde 5 bin Rus askeri bulunuyor ve bölgenin Ukrayna sınırında olması büyük stratejik sorun olarak değerlendiriliyor) 3- Rusya'nın Moldova'ya dönük Melez Savaş saldırıları...

Moldova'nın "Avrupa yanlısı" olarak adlandırılan Cumhurbaşkanı Maia Sandu, parlamento, ülkenin Rusya etkisinden kurtulup, Batılı kurumlar ile bütünleşmesi yolunda aldıkları karar nedeniyle teşekkür etti. Buna karşılık muhalefet kadrolarının, kararı "Rusya düşmanı" olarak nitelemesi dikkat çekti. Muhalefet, eski Sovyet cumhuriyetinin milliyetçilik akımı ile tarihi çizgisinden sapıp savunuyor. Bölgeler Partisi lideri ve halen Moskova'da sürgünde olan muhalif lider Alexander Kalinin ise, "NATO'cu, Avrupalı Maia Sandu yönetimine ve Batı işbirlikçisi güçlere karşı gerilla harbi başlatmak zorunda ka-

lacağız" açıklamasıyla dikkat çekti. Uzun süredir Moskova'da bulunan Kalinin, son olarak, Ukrayna Savaşı'na Rusya için paralı asker toplamak ile suçlandığı mahkeme sonucunda Moldova vatandaşlığından çıkarılmıştı. Gelişmelere dönük en sert tepki, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'dan geldi: "Moldova izlediğim kadarıyla Batı'nın yeni kurbanı olacak. Ukrayna'nın girdiği ve sonu felakete ulaşan yola girmiş görünüyor. Aldığı kararlar ve yürüttüğü uygulamalar ile Moldova'yı artık, Batı'nın Rusya'ya karşı yürüttüğü melez savaşın yeni cephesi olarak görüyoruz."

SIRBİSTAN'DA İÇ ÇATIŞMAYA DOĞRU

Rusya'nın Balkanlardaki "kardeş devleti" olarak adlandırılan Sırbistan'da ise, 17 Aralık 2023 günü gerçekleşen yerel ve mahalli seçimler derin istikrarsızlığın doğmasına neden oldu. Gelişme, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği (AGİT) ve Avrupa Birliği gözlemcilerinin yayınladıkları



Çekya eski Genelkurmay Başkanı, NATO Askeri Kimetis eski Komutanı, şimdiki Çekya Cumhurbaşkanı Petr Pavel, Ukrayna'ya dönük analizleri ile gerçekçi tabloyu ortaya koymasıyla dikkat çekiyor.



Yola birlikte çıktılar ve herşey iyi giderken iyi yol arkadaşları olduklarını sergiliyorlardı. Ukrayna Cumhurbaşkanı Zelenski ile Genelkurmay Başkanı Zalujni'nin arası geçtiğimiz eylül ayından bu yana açık ve Kiev gizli bir güçler mücadelesine sahne oluyor.



raporlarda, seçimlere büyük ölçüde hile karıştırıldığının belgelenmesi yol açtı. Seçim sonuçlarının açıklanmasıyla birlikte hile yapıldığını savunan Sırbistan muhalefeti ve üniversite gençliği başkent Belgrad'da sokaktan çekilmiyor. Güvenlik güçleriyle göstericiler arasında sert çatışmaların yaşandığı izleniyor. Muhalefet, seçimde parlamentoda tek başına iktidarı garantileyen Cumhurbaşkanı Alexander Vucic'in Yugoslavya eski coğrafyasından binlerce Sırp'a oy kullandığını ve aşırı milliyetçi diaspora Sırpıların oylarıyla ülkenin siyasi kaderini değiştirdiğini ileri sürüyor.

Muhalefet, seçim gecesi sonuçlar açıklanırken Vucic'in yanında bulunan Bosna-Hersek'teki Sırp Cumhuriyeti lideri Milorad Dodik'in taşıma oyların koordinatörü olduğunu da savunuyor. Cumhurbaşkanı Vucic, gösterilerin alevlenmesinden sonra açıklamasında, "Bazı dost ülkelerin istihbaratlarına teşekkür ederim. Bizi zamanında uyardılar ve Batılı güçlerin bu tür bir kışkırtma hazırlığında olduğunu duyurdular. Sırbistan'ın geleceğine sahip çıkmakta kararlıyız" dedi. Olayları yorumlayan Kremlin Sözcüsü Dimitri Peskov'un "Rusya'ya yakın bir devlet olan Sırbistan'da bir zamanların Maydan senaryosunu izliyoruz. Ukrayna'daki meşru yönetimi, onun kazanmış olduğu seçim zaferini sokakta yıkan zihniyetin bu kez Kiev'den sonra Belgrad'da kendini gösterdiğini gördük. Güçlü Sırbistan yönetiminin bu tür bir aşırılığa izin vermeyeceğine inanıyoruz" sözleri Moskova'nın gelişmeden rahatsız olduğunu işaret ediyordu.

"You can access
defence.m5dergi.com from
browsers on iOS, Android and
Windows platforms."

THE TRUSTED
AND LEADING
BRAND OF
DEFENCE AND
STRATEGY
SINCE 1974





TÜRK

DÜNYASINDAN

HABERLER

KAFKASYA

ANKARA-BAKÜ BATI'YI UZAK TUTMAKTA KARARLI

ANKARA VE BAKÜ, KAFKASYA'NIN GELECEĞİNİN 3+3 FORMÜLÜ İLE 3 BÖLGE ÜLKESİNİN TAM ANLAŞMASI, TÜRKİYE CUMHURİYETİ, RUSYA FEDERASYONU VE İRAN İSLAM CUMHURİYETİ'NİN STRATEJİK VE SİYASİ DESTEĞİYLE ŞEKİLLENMESİNDE KARARLI.

Türkiye ve Azerbaycan, 2020 yılındaki 44 günlük 2'nci Karabağ Savaşı sonrasında bölgedeki barış sürecine olumlu kimlikle yaklaşan ABD ve Avrupa Birliği'nin (AB) 19 Eylül 2023 günü yaşanan Hankenti'deki 24 saatlik anti-terör hareketinden sonra gerçek yüzünü göstermesi üzerine yeni bir politikayı devreye soktular. Hankenti'deki silahlı Ermeni terör gruplarının etkisiz hale getirilmesinden sonra, Amerikan yönetimi ve Avrupa başkentlerinden yükselen iddialar, Ankara ve Bakü'nün alarma geçmesine neden oldu.

"Türk ittifakı" kendilerine karşı hiçbir zorlama olmamasına rağmen, Hankenti'ni hızla boşaltan ve Ermeni topraklarına geçen yaklaşık 120 bin Ermeni sivilin göçünün "etnik temiz-

lik" olarak değerlendirilmesini önemle not aldı. Azerbaycan lideri İlham Aliyev'in "Ermeniler Karabağ'da kalabilir ve birer Azerbaycan vatandaşları olarak tüm vatandaşlar ile eşit olarak yaşamlarını sürdürebilirler" açıklamaları, Batı medyasında yer almadı. Aksine, Ermeni milletinin -bir kez daha (!)- bir soykırım girişimiyle karşılaştığı savunuldu.

Azerbaycan yönetiminin Batı ile ilişkilerini yeniden belirlemesine neden olan ana gelişme, Fransa Dışişleri Bakanı Catherine Colonne'un olayların sıcak yaşandığı anlarda Erivan'a gidip, "etnik temizlik kampanyasına" katılması oldu. Devamında Fransa ve Ermenistan İkili Savunma İşbirliği Anlaşması imzaladılar. Fransa, geçtiğimiz ay, Gürcistan toprakları üzerinden Erivan'a yoğun bir silah

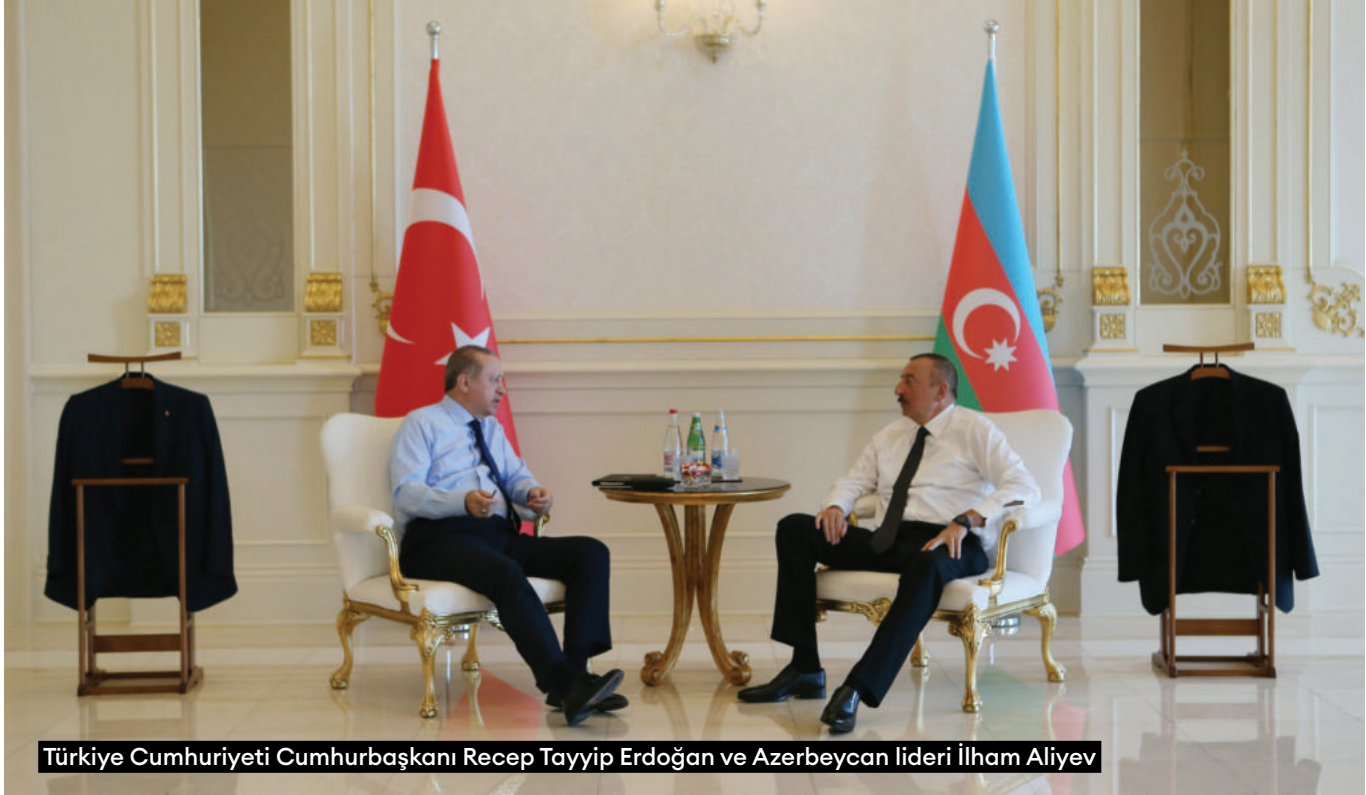


ABD ve AB'nin Ermenistan üzerinden Güney Kafkasya'ya yerleşme planları, Türkiye ve Azerbaycan'ı alarma geçirdi. Türkiye, Kıbrıs sorunundan kaynaklanan deneyimle, böyle bir gelişme halinde yaşanabileceğini iyi biliyor.



sevki başlattı. Amerikan Kongresindeki güçlü Rum-Yunan ve Ermeni lobilerinin başlattıkları kampanyalar, buna bağlı olarak Azerbaycan'a dönük yaptırımların gerçekleşmesi yönünde atılan adımlar Bakü-Washington ilişkisini de zehirleyen kimlik kazandı. Azerbaycan yönetimi, ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken'in, Azerbaycan ve Ermenistan dışişleri Bakanları'nın Washington'da buluşması teklifini kabul etmedi.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev de, açıklamasında "2'nci Karabağ Savaşı sonrasında bölgede kalıcı barış için büyük bir şans doğduğunu görüyoruz. Bunu gerçekleştirmek için de çalışıyoruz. Bununla birlikte eğer yarın bu bölgede yeni bir çatışma yaşanırsa, bunun asıl sorumlusu Fransa olacaktır. Ermenistan'a sürekli silah



Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Azerbaycan lideri İlham Aliyev

sevk eden ve Erivan'dakileri çatışmaya yüreklendiren Fransa, bölgedeki barışın bir numaralı düşmanıdır" dedi.

ERİVAN KREMLİN'E KARŞI

Türkiye ve Azerbaycan'ı alarma geçiren gelişme, Ermenistan yönetiminin Batı'dan artan desteğe güvenerek Rusya ile ilişkilerini askıya alma sürecini başlatması oldu. Ermenistan, Rusya'nın inisiyatifindeki Bağımsız Devlet topluluğu, Avrasya Ekonomi Birliği ve Ortak Güvenlik Anlaşması Örgütü toplantılarına katılmıyor.

Bu gelişme, Rusya lideri Putin'in her yıl aralık ayında düzenlediği geleneksel basın toplantısına da şu sözleriyle yansıdı: "Ermenistan'da basit olmayan süreçler yaşanıyor. Karabağ'dan vazgeçen biz de-

ğiliz. Karabağ'ın, Azerbaycan'ın bir parçası olduğunu tanıyan Ermenistan'dır. Onlar (Ermeniler) bunu kendi inisiyatifleri ile yaptılar ve böyle bir karar almaya hazırlandıkları konusunda bize bilgi vermediler.

Ermenistan'da zor iç süreçler yaşanıyor. Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) ve Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü'ne (KGAÖ) üyeliğinden vazgeçmek Ermenistan'ın çıkarına olduğunu düşünüyorum."

AMA BATIYA GÜVENMİYOR

Kafkasya'daki bağımsız kaynaklar, Batı'nın özellikle son aylarda Ukrayna Savaşı'nda sergilediği inişli-çıkışlı tutum nedeniyle Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan yönetiminde ciddi soru işaretleri doğur-



**Cumhurbaşkanı
Recep Tayyip
Erdoğan ve
Azerbaycan lideri
İlham Aliyev...
Son dönemde
attıkları ortak
adımlar, Batı'nın
Ermenistan
üzerinden
Güney Kafkasya'ya
yerleşmesinin ne
tür stratejik riskler
oluşturacağı
konusunda fikir
birliği içinde
olduklarını gösterdi.**



duğunda birleşiyorlar. Batı'nın kendi iç sorunları çerçevesinde günü geldiğinde Ukrayna'yı bile yarı yolda bırakabileceğini gören, bu arada, Rusya'nın Ermenistan iç siyasetindeki bazı güçlere yatırımını da artırdığını izleyen Paşinyan ABD ve AB ile ilişkileri soğutan bir rota izlemeye başladı.

Erivan bu stratejinin ilk işaretini, İran'ın başkenti Tahran'da gerçekleştirilen 3+3 Dışişleri Bakanları toplantısına katılarak göstermişti.

23 Ekim 2023'te gerçekleşen toplantıya Gürcistan, Rusya ile yaşamakta olduğu sorunlar nedeniyle katılmadı ama, Sergey Lavrov, Hakan Fidan, Ceyhun Bayramov, Ararat Mirzoyan ve Hüseyin Abdullahiyan bir masanın etrafından bir araya geldiler.



ANKARA-MOSKOVA BAKÜ ÜÇGENİ

Aralık ayının son haftasında yaşananlar, Batı'nın Güney Kafkasya'da bir "istikrarsızlaştırma" unsuru olarak yapacağı atakların Ankara-Moskova-Bakü üçgeninde göğüsleneceğini göstermesi açısından önemlidir.

Şuşa Beyannamesi ile siyasi kimlik kazanmış olan Türkiye-Azerbaycan "türk ittifakı" Batı'nın Kafkasya'ya Rusya ve İran ile yeni bir hesaplaşma cephesi açmak üzere geldiğini ve zamanla bölgenin "Ukraynalaşma potansiyeli" doğuracağını farkında olarak hareket ediyor. Aralık ayının son haftasında Bakü'de yaşanan iki günlük müzakere süreci, Rusya-Azerbaycan ilişkisinin özel konumunu koruduğunu gösteriyordu. Bakü'de Azerbaycan ve Rusya

Dışişleri Bakanlıkları arasında bölgesel ve Avrupa güvenliği konularında siyasi istişareler yapıldı. Azerbaycan medyasına göre istişarelere Azerbaycan Dışişleri Bakan Yardımcısı Araz Azimov ve Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı Alexander Grushko başkanlık etti.

Rusya Dışişleri Bakanlığı'na göre, 21-22 Aralık tarihlerinde Grushko, Bakü'de bölgesel ve Avrupa güvenliği konularında bakanlıklar arası istişarelerde bulundu ve bu çerçevede Azerbaycan Cumhurbaşkanı danışmanı Azimov ve Cumhurbaşkanı temsilcisi Hikmet Hacıyev ile görüştü.

Azerbaycan'ın özel görevlerle görevlendirildiği Elçin Amirbekov, Azerbaycan Parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Samed Seidov ile birlikte.



ABD ve AB'nin Ermenistan üzerinden Güney Kafkasya'ya yerleşme planları, Türkiye ve Azerbaycan'ı alarma geçirdi. Türkiye, Kıbrıs sorunundan kaynaklanan deneyimle, böyle bir gelişme halinde yaşanabileceğini iyi biliyor.



Transkafkasya'daki durum, iki ülkenin Avrupa Birliği ve NATO ile ilişkileri ele alındı. Taraflar ayrıca ikili ve uluslararası gündemdeki güncel konuları da ele aldı. Rusya Dışişleri Bakanlığı'na göre, Güney Kafkasya'da istikrar ve güvenliğin sağlanmasında bölge devletlerinin öncü rolü ve özel sorumluluğu vurgulandı.

Bakü ve Moskova, bölgesel ve Avrupa güvenlik konularında yakın diyalogu sürdürme kararlılığını doğruladılar. Dün Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov da Azerbaycanlı mevkidaşı ile telefon görüşmesi yaptı. Lavrov'un bu görüşmeden hemen sonra Türk Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ile telefonda buluşması ve Güney Kafkasya'daki ortak politikaları değerlendirmesi dikkat çekiciydi.



KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ EGEMENLİKTEN ASLA TAVİZ YOK

KIBRIS TÜRK SİYASETİ, ÖZELLİKLE AVRUPA BİRLİĞİ'NİN (AB), 2004 YILINDA YAPILAN ANNAN PLANI REFERANDUMUNU RED ETMELERİNE RAĞMEN GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ'Nİ (GKRY) TAM ÜYE OLARAK KABUL ETMESİNDEN SONRA İKİ FARKLI HATTA TARTIŞMA YAŞIYOR.

Küresel Gazeteciler Konseyi'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) 40.nci kuruluş yılı nedeniyle Lefkoşa'da düzenlediği medya buluşması, Ada'da öteden beri Rumların talepleri doğrultusunda "federasyoncu" çizgi izleyen siyasi kesimin yeni bir hayal kırıklığına yol açtı.

Kıbrıs Türk siyaseti, özellikle, Avrupa Birliği'nin (AB), 2004 yılında yapılan Annan Planı referandumunu red etmelerine rağmen Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ni (GKRY) tam üye olarak kabul etmesinden sonra iki farklı hatta tartışma yaşıyor. Kıbrıs'taki Türkiye varlığının sonlanması, Rumlar'ın anayasal çoğunluk olarak tüm sisteme hakim olduğu fakat Kıbrıs Türk'ünün de Avrupa Birliği vatandaşı olmasını ön-

gören "federasyoncu çizgi" ve "Türkiye'nin garantörlüğünden vaz geçilemez, kazanılmış olan egemenlik asla Rum'un eline teslim edilemez" diyen ulusalcı siyaset...

Mehmet Ali Talat ve Mustafa Akıncı gibi, Rum tarafının görüşlerini önceleyen siyasetçilerden sonra KKTC Cumhurbaşkanı olan Ersin Tatar, "ulusalcı kimliği" ile tanınan bir portre... Bu nedenle, çalıştayda yaptığı konuşmada söylediği şu sözler, federasyoncu kanatta tepkilere yol açtı: "Kıbrıs meselesi diye ortaya konulan konu, aslında, 1974 yılında Türk ordusunun adaya ayak basmasıyla bitmiştir.

O günden bugüne tek bir kurşun bile sıkılmadan Kıbrıs adasında kalıcı barış sağlanmıştır. Bu hareket öncesinde yaşanan



Kıbrıs meselesi diye ortaya konulan konu, aslında, 1974 yılında Türk ordusunun adaya ayak basmasıyla bitmiştir. O günden bugüne tek bir kurşun bile sıkılmadan Kıbrıs adasında kalıcı barış sağlanmıştır.



kanlı olaylar herkesin malumudur, bu gerçeği göz ardı etmek, Türk halkının mücadelesini de görmezden gelmektir. "Kimse bizden Türkiye ve Türk ordusundan vazgeçmemizi beklemesin. Kıbrıs Türk'ünün gerçek garantörü Türkiye'dir. Kıbrıs Türk'ü büyük Türk devletinin ayrılmaz parçasıdır."

"Kıbrıs bir davadır ve heyecanımızı kaybettiğimiz anda bu önemli coğrafyanın başkalarının emellerine hizmet etmek için kullanılacağını çok iyi biliyoruz.

Benim dedem Türkiye'yi hiç görmedi, ama bir haber alabilmek için Ankara radyosunu dinlemek için tarlasını sattı, radyo aldı. Bu duyguların yaşandığı bir ülkedir burası. Bunu unutsak, milli varlığımız kaybederiz. "



Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) başkenti Lefkoşa'da düzenlenen medya buluşmasında konuşan KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar ve Türk Büyükelçi Metin Feyzioğlu'nun yaptıkları konuşmalar, "federasyoncu kanatta" bir kez daha hayal kırıklığı yarattı.

TÜRKİYE'DEN GERİ ADIM YOK

Cumhurbaşkanı R.Tayyip Erdoğan'ın son Atina ziyareti sonrasında Ankara-Atina hattına hakim olan yumuşak siyasi iklim, Türkiye'nin Kıbrıs konusundaki politikasında bir değişiklik olup olmayacağı sorusunu da gündeme getirmişti.

Türkiye'nin Lefkoşa Büyükelçisi Metin Feyzioğlu'nun toplantıda yaptığı konuşma bu konudaki soru işaretlerini bir anda dağıtan kimlik taşıyordu: "Federasyon bir tür evlilik gibidir, sizinle evlenmek istemeyenle evlenemezsiniz. Türkler'le bir federasyon kurmak isteyen Rum halkı yoktur. Rum halkı bunu zamanında Kofi Annan Planı'nı refe-

randumda red ederek göstermiştir. Onların federasyondan anladıkları her şeye kendilerinin hakim olduğu Türkler'in de azınlık sıfatına sıkıştırıldıkları bir sistemdir."

"Kıbrıs meselesi yoktur. Kıbrıs davası vardır. Eğer buraya bir mesele olarak bakarsanız zamanla o meseleye olan yaklaşımınızda gevşeme, yorulma hatıta sıkılma olabilir. Oysa dava öyle değildir. Sürekli zinde kalıp ısrarla ve sonuç alıncaya kadar mücadele etmek demektir."

KIBRIS TÜRK'Ü DİRENMESE BURASI GAZZE'YDİ...

"Kıbrıs'ta 2 ayrı halk vardır ve bu iki halk asla tek millet olma-



Küresel Gazeteciler Konseyi'nin KKTC'nin 40'ncı yılı nedeniyle gerçekleştirdiği medya çalıştayında C.Başkanı Ersin Tatar ve Türkiye'nin Lefkoşa Büyükelçisi Metin Feyzioğlu'nun yaptıkları konuşmalar gündeme damgasını vurdu.



mıştır. Eğer Kıbrıs Türkleri her türlü yokluğa rağmen direnme- se ve Anavatan'dan yardım yetiştirme Kıbrıs'ın bugün Gazze olmaması için hiçbir engel olmayacağı açıktır. "

"Bugün Gazze'deki soykırıma sessiz kalan kurulu düzenin KKTC'yi tanımayı red etmesinin nedeni KKTC'nin Doğu Akdeniz'de bir Türk devleti olmasıdır. Aynı kurulu düzen Azerbaycan'a ait olduğu konusunda hiçbir itilaf olmayan Karabağ söz konusu olduğunda, utanmadan, Karabağ Azerbaycan toprağıdır ama Ermeni ve Azerbaycan halkları arasında öyle anlaşmazlıklar var ki toprakları geri alması yakışıksızdır demektir."

Önder Ege'den

Türkiye Cumhuriyeti'nin demokrasisine ve istikrarına yapılan darbeler ve darbe teşebbüsleri tarihsel süreçler içinde incelendiğinde, devletin köklerinin uzandığı Osmanlı geçmişinde de izdüşümleri görülecektir.





KIRGIZİSTAN - TACİKİSTAN

SINIR SORUNU

HALA ÇÖZÜLEMEDİ

KIRGIZİSTAN-TACİKİSTAN ARASINDA KANLI ÇATIŞMALARA SAHNE OLAN SINIR SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN SÜRDÜRÜLEN MÜZAKERELER SONUÇSUZ KALDI. TARAFLAR YAPTIKLARI AÇIKLAMALARDA BİRBİRLERİNİ SUÇLUYORLAR. BÖLGEYE HAKİM OLAN RUSYA GELİŞMELERİ UZAKTAN İZLEMİYİ TERCİH EDİYOR.

Orta Asya'nın farklı kültürlerden iki komşu ülkesi, Kırgızistan ile Tacikistan arasında dönemsel olarak kanlı çatışmalara neden olan sınırın belirlenmesi sorununda yeniden tikanıklık yaşıyor. İki devlet arasındaki çatışma son olarak 2022 yılının eylül ayında yaşanmış ve taraflar, bu çatışmaların devamında 1991'den bu yana süren sınır anlaşmazlıklarını düzeltmek için ucu açık müzakere süreci başlatmıştı. Kırgızistan Ulusal Güvenlik Bakanı ve sınır görüşmelerindeki müzakereci Kamçibey Taşiyev son açıklamasında, sınır müzakerelerinin Tacik tarafının engelleyici tutumu nedeniyle çok yavaş ilerlediğini söyledi: "Tacikistan ile sürdürülen müzakereler çok yakın tempoda ve hiçbir gelişme kaydedemedik. Aksine,

Tacikistan tarafı sürekli yeni sınır düzenleme ve toprak talepleriyle geliyor. Bi, bu talepleri kapalı olduğumuzu Kırgız-Tacik sınırıyla bağlantılı yeni belgelere ulaştığımızı kendilerine söylüyoruz.Yeni belgeler çerçevesinde Kırgızistan'ın önemli bir büyüklükteki topraklarının Tacikistan'a verildiğini de ortaya çıkardık. Eğer Tacikistan bugün sürdürdüğü yeni toprak taleplerinden vaz geçmezse, biz, bu yeni belgeleri günde me getireceğiz..." Taşiyev'in bu açıklaması, Duşanbe yönetiminde sert tepkiye yol açtı ve Kırgızistan büyükelçisi dışişleri bakanlığına çağrılarak yapılan açıklamalarda duyulan rahatsız bir notayla Bişkek'e iletildi.

SINIRIN BÜYÜK BÖLÜMÜ BELİRLENDİ

Kamçibey Taşiyev'in müzakere masasındaki Tacik muadili



Kırgızistan ve Tacikistan, Rusya liderliğindeki ortak savunma yapılanması Ortak Güvenlik Anlaşması Örgütü (OGAÖ) üyeliğini sürdürüyorlar. Yani, iki komşu arasındaki çatışmalar aynı zamanda, Rusya'nın önem verdiği bu yapılanmanın da çökmesine neden oluyor



Saymümin Yetimov'a göre, 950 kilometre uzunluğundaki ortak sınırın yaklaşık yüzde 85'i belirlenmiş durumda... Yetimov, "Sovyetler döneminden kalan etnik yerleşim birimi cepleri sorunuyla karşılaştık, bunu çözmeye çalışıyoruz.

Sovyetler Birliği döneminde normal olan bu yerleşimler ulusal sınırlar belirlenince sorun haline dönüştü, Kırgızistan'da Tacik nüfus cepleri var, Tacikistan'da da Kırgız nüfus bulunuyor. Haliyle bölgedeki etnik temelli hassasiyet de göz önünde bulundurularak çözümlenmesi gereken sorunlar bunlar, ne yazık ki hızlı ilerleme sağlanamıyor" diyor.

Bölge tarihçileri, Tacikistan ile Kırgızistan arasındaki sınır sorununun 1924'ten bu yana varlığını koruduğunu belirtiyorlar.



Günümüzde bu konudaki kilitlenmenin nedenlerini, Kırgızistan eski Başbakan Yardımcısı Tokan Mamitov şöyle anlatıyor: "Tarafların iki farklı harita üzerinden kilitlendiğini biliyoruz. Tacikler 1920'lerdeki, Kırgız tarafı ise 1950'lerdeki Sovyet haritalarını esas alıyorlar. Bu sorunun çözümünde büyük zorluk. Salt o haritalara bağlı olarak artık ilerleme sağlanması da imkansız.

Ortak komitenin bizzat sınırda çalışmalarını sürdürmesi gereken bir döneme girdik. Oraya gidecekler bütün sorunları tek tek ele alıp, her sorunu ayrı ayrı

çözecekler, bu arada, haliyle bölgedeki halkın düşüncelerini de ana zeminde değerlendirecekler. Yoksa, bu sorun çok uzun sürer..."

RUSYA KARIŞMIYOR, NEDEN?

Kırgızistan ve Tacikistan, Rusya liderliğindeki ortak savunma yapılanması Ortak Güvenlik Anlaşması Örgütü (OGAÖ) üyeliğini sürdürüyorlar.

Yani, iki komşu arasındaki çatışmalar aynı zamanda, Rusya'nın önem verdiği bu yapılanmanın da çökmesine neden oluyor. Buna rağmen, Rusya ikili



2022'de çok kanlı çatışmalara sahne olan Kırgızistan Tacikistan sınırı bir yılı aşan bir süredir sakin görünüyor ama, bu bölgelerde yaşayan halkın talepleri, yeniden bir çatışma ortamının doğması riskini büyütüyor.



sorun için arabulucu rolünden uzak durmasıyla dikkat çekiyor. Uzmanlar, bu gelişmeyi, "Rusya'nın bölgedeki çatışma noktalarından yeri geldiğinde faydalanma ve bölgesel çatışmalar üzerinden güç biriktirme" politikasının doğal sonucu olduğunda birleşiyorlar.

Komşu olduğu Afganistan'daki Taliban radikal varlığından rahatsızlık duyan Tacikistan'ın halen, topraklarında Rusya Federasyonu ve Çin Halkı Cumhuriyeti'ne ait iki yabancı askeri üs bulunuyor.

www.sarakay.org

Afetlere, Savaşlara, Pandemilere

HAZIR MISINIZ?

1999'dan Beri Süren İyilik Hareketi



SEARCH AND RESCUE & EMERGENCY AID



S.A.R. AKAY

ARAMA KURTARMA & ACIL YARDIM

S.A.R. AKAY
ARAMA KURTARMA
ACIL YARDIM

SEARCH AND RESCUE





İTHAL EDİLEN ATIKLARIN İŞLENMEDEN DOĞAYA BIRAKILDIĞI SKANDALINI YAŞAMIŞTI. YENİ AVRUPA ANLAŞMASI İTHALATÇI ÜLKENİN KATI ATIK İŞLEME TESİSLERİNİN AB TARAFINDAN DENETLENMESİNİ KARARA BAĞLIYOR.

Türkiye Cumhuriyeti'nin AB'nin "katı atık çöplüğüne" dönüşmesine sebep olan AB'nin denetimsiz çöp ihracatı sistemi, Birlik bünyesinde yapılan bir dizi çalışma ve varılan anlaşmalar çerçevesinde yeni kurallara bağlanıyor. Bu alınan kararlar sonuçları itibariyle ciddi yaptırımları beraberinde getiriyor. Avrupa'da sağlanan bu konudaki anlaşma, özellikle, katı atık ithal eden ülkelerin bu atıkları ekonomiye yeniden kazandırma tesislerinin bizzat Avrupa Birliği tarafından denetlenmesini karara bağlıyor.

Katı atık ihracatı yapılan bir ülke, bu atıkları bilimsel zeminde, çevreye duyarlı özel tesislerde dönüştürme altyapısı kurmamışsa veya bu konuda uygulamalarda ciddi sorunlar yaşıyorsa, bu ülkeler "ihracat yasaklı listesine" alınacak.

TÜRKİYE PLASTİK ATIK İTHALATINDA BÜYÜK SORUN YAŞIYOR

Avrupa'dan rekor seviyede katı atık ithalatı yapan Türkiye'nin özellikle, işleme tesislerinin olmaması nedeniyle plastik atık ithalatı ile kendi topraklarını zehirlediği 2021 yılında belgelenmişti.

GREENPEACE Adana'da ithal eden plastik atıkların açık arazide yakıldığını veya doğrudan doğaya bırakıldığını tespit etmiş, bu konuda artan kampanyalar, yeni yönetmeliklerin çıkmasına neden olmuştu. Özellikle plastik atıkta yürütülen takip ve denetimler bu alanda durumun değişmediğini de göstermişti. Türkiye, 2020 yılında Avrupa Birliği ülkeleri ve İngiltere'den toplam 659,960 ton plastik atık ithal etti. 2019 yılında Avrupa'dan Türkiye'ye gelen plastik atık miktarı 582,296 tondur. 1



Avrupa artık OECD üyesi olmayan ülkelere çöp ihraç edemeyecek. Karar, çevreciler tarafından "çöp sömürgeciliğinin sonu" olarak adlandırıldı.



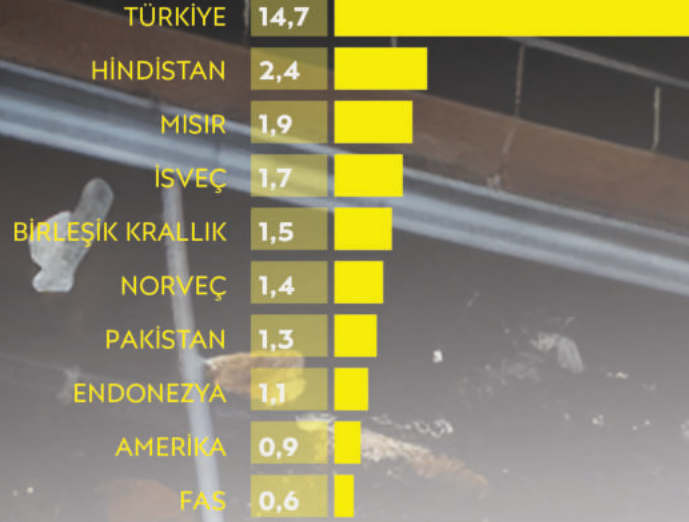
yılda plastik atık ithalatı yüzde 13 arttı. Türkiye 2020 yılında da Avrupa'dan en çok plastik atık alan ülke oldu. Türkiye Avrupa plastik atık ihracatının yüzde %28'ini karşıladı. Plastik atık ithalatı son 16 yılda (2004'ten bu yana) ise 196 kat arttı. Türkiye'ye 2020 yılında en çok plastik atık gönderen ilk beş ülke: İngiltere (209,642), Belçika (137,071), Almanya (136,083), Hollanda (49,496), Slovenya (24,884)

SONUNDA AVRUPA SORUNU ÇÖZME KARARI ALDI

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu, halk sağlığı ve çevre sorunlarını önlemek amacıyla, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) üyesi ülkelere yönelik plastik atık ihracatına sıkı kurallar getirileceğini duyurdu. AB, gelişmekte olan ülkelere ise plastik atık ihracatını tamamen

AVRUPA BİRLİĞİ'NDEN ATIK İHRAÇ EDİLEN 10 DESTİNASYON

MİLYON TON



yasaklayacak. AB Komisyonu ile Avrupa Parlamentosu arasında devam eden müzakereler sonucu, "İşlenmek üzere üçüncü ülkelere ihraç edilen atıkların o bölgelerde hasara yol açmasını önlemek için daha katı kuralları getirilmesi konusunda" anlaşma sağlandı.

Yaklaşık iki yıldır üzerinde tartışılan yeni düzenleme, parlamentoda kabul edildikten sonra, AB Komisyonunun onayı ile birlik ülkelerinde derhal yürürlüğe girecek.

OECD ÜYESİ OLMAYANLARA ÇÖP İHRACI YASAK

Yasanın yürürlüğe girmesinin ardından, 2,5 yıl içinde Avrupa'dan OECD üyesi olmayan ülkelere plastik atık ihracatı yasaklanacak. Bu karar çevreci kurumlar tarafından "çöp sömürgecilik"inin sonlanması olarak adlandırıldı.

OECD üyesi olmayan dünyanın en fakir kesimini temsil eden ülkelere yapılan katı atıkların takibi de gerçekleşmiyor ve bu atıklar ya doğaya bırakılarak ya da açık arazide yakılarak ortadan kaldırılabiliyordu.

Türkiye'nin de kurucuları arasında olduğu OECD ülkelerine ise plastik atık ihracatı devam edecek. Ancak, Belçika medyasında ifade edildiği şekliyle, Türkiye gibi ülkelerde ortaya çıkan işleme sorunları nedeniyle, OECD ülkelerine yapılan atık plastik ihracatı konusunda sıkı koşullar uygulanacak.

Düzenlemeye göre, ihraç edilen atık plastikler, Avrupa kurumları tarafından sıkı takip edilecek. İncelemeler sonucu, 2 yıl sonunda herhangi bir OECD ülkesinin atıkları sürdürülebilir bir şekilde işleyemediği belirlenirse, o ülkeye de ihracat yasağı getirilecek.



**Türkiye'ye
gönderilen demirli
metal atıkların
miktarı 13,1 milyon
tona ulaştı. Bu
oran AB'den ihraç
edilen demirli metal
atıkların toplam
miktarının yaklaşık
yüzde 67'sine denk
geliyor.**



Avrupa İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) verilerine göre Türkiye, geri dönüştürülebilir plastik atık konusunda en büyük alıcı. Türkiye, 2022 yılında AB'den 319 bin ton atık plastik ithal etti. Türkiye, yüzde 29 oranla en büyük atık plastik ihracatçısı olurken, gelişmekte olan ülkeler listesindeki Endonezya yüzde 17 ile ikinci, Malezya da yüzde 15'le üçüncü sırada yer aldı. Türkiye, sadece plastik değil, diğer atıklar konusunda da, Avrupa'nın en büyük alıcısı durumunda.

AVRUPA ÇÖPÜ TÜRKİYE'YE AKTI!

Avrupa Parlamentosu raporuna göre, Türkiye, 2021 yılında AB ülkelerinden 14,7 milyon ton atık ithal etti. Öte yandan çevre örgütü Greenpeace'in son raporunda, İngiltere ve Almanya gibi Avrupa ülkelerinin gönderdiği binlerce ton plastik atık, Türkiye'nin güneyinde çevreye atıldığı

ve yakıldığı belirtildi. Raporunda, Türkiye'ye yaklaşık 241 kamyon dolusu plastik atık geldiği belirtilerek "Türkiye, Avrupa'nın en büyük plastik atık çöplüğü haline geldi" uyarısı yapıldı. Eurostat'ın açıkladığı istatistiklerine göre Almanya'nın 106 bin tonla Türkiye'ye en çok plastik demir ve çelik içeren demirli metaller 2021 yılında yine AB'nin en fazla ihraç ettiği atık türü oldu. 19,5 milyon ton ile AB'nin toplam katı atık ihracatının yarısından fazlasını (yaklaşık yüzde 59) oluşturan demirli metal atıkların varış ülkesi olarak ilk sırada yine Türkiye yer aldı.

Türkiye'ye gönderilen demirli metal atıkların miktarı 13,1 milyon tona ulaştı. Bu oran AB'den ihraç edilen demirli metal atıkların toplam miktarının yaklaşık yüzde 67'sine denk geliyor. Türkiye'nin ardından Hindistan 2,4 milyon ton ile ikinci sırada yer

alırken, onu 1,9 milyon ton ile Mısır, 1,7 milyon ton ile İsviçre ve 1,5 milyon ton ile İngiltere izledi. Yeni düzenleme ile gelişmekte olan ülkelere plastik dışındaki atıkların ihracatına koşullu olarak izin verilecek. İhracat izni için, bu ülkelerden, atıkları çevre dostu bir şekilde işleyebileceklerini göstermeleri istenecek. Avrupa Parlamentosu üyesi ve başmüzakereci Sara Matthieu, bu düzenlemenin, daha iyi geri dönüştürülebilir ve yeniden kullanılabilir plastiklerin tasarlanması ve AB'de kısa vadede geri dönüşüm kapasitesinin artırılmasını teşvik edeceğini söyledi.

Matthieu, Belçika medyasına yaptığı açıklamada, "Geri dönüşüm, yeniden kullanım ve önleme konusundaki iddialı hedefler sayesinde, kendi pisliğimizi kendimizin temizleyebileceğine inanıyorum" dedi.



Türkiye'nin de kurucuları arasında olduğu OECD ülkelerine ise plastik atık ihracatı devam edecek. Ancak, Belçika medyasında ifade edildiği şekliyle, Türkiye gibi ülkelerde ortaya çıkan işleme sorunları nedeniyle, OECD ülkelerine yapılan atık plastik ihracatı konusunda sıkı koşullar uygulanacak.





KİTAP

İNCELEME

GELİŞEN TEKNOLOJİ VE İSTİHBARAT

1830’LARDAN İTİBAREN BAŞLAYAN VE II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİNDE BELİRGİN HÂLE GELEN TÜRK-ALMAN ASKERÎ YAKINLIĞI, TAKİP EDEN II. MEŞRUTİYET DÖNEMİNDE DE DEVAM ETTİ. BU YAKINLIK 1914’TE BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI’NIN BAŞLAMASI İLE BİRLİKTE SİLAH ARKADAŞLIĞINA DÖNÜŞTÜ.

Herkese merhabalar! Bu sayımıza oldukça önemsendiğim ve aldığım dakika sayfalarını iştahla çevirdiğim muhteşem bir eserle başlamak istiyorum: Erich Serno imzalı ve Kronik Kitap tarafından yayınlanan “Osmanlı Hava Gücü – Birinci Dünya Savaşı’nda Hava Gücü Komutanının Raporu.”

OSMANLI HAVA GÜCÜ

Rapor daha önce yabancı tarih dergilerinde yayınlanmıştı ama Türkçeye çevirisi yapılmamıştı. Çok ilginç ama Önsöz’de Prof. Dr. Gültekin Uysal’ın da belirttiği gibi bu kitap aslında “Türk askeri havacılığının kuruluş dönemi ve Birinci Dünya Savaşı’ndaki havacılık faaliyetlerimiz hakkında birinci el kaynak niteliğinde.” Neden 2022’ye kadar çevirisi yapılmadı şaşırtıcı. Bu

sebeple önce kitabı Almanca aslından çevrilen ve notlandırılan Emir Öngüner ve Emin Kurt’a sonra da Kronik Kitap’a teşekkür etmek gerekiyor. İsterseniz biraz da kitaptan ve Birinci Dünya Savaşı’nda Osmanlı Hava Gücü Komutanı Binbaşı Erich Serno’dan bahsedelim: 1830’lardan itibaren başlayan ve II. Abdülhamid döneminde belirgin hâle gelen Türk-Alman askerî yakınlığı, takip eden II. Meşrutiyet döneminde de devam etti.

Bu yakınlık 1914’te Birinci Dünya Savaşı’nın başlaması ile birlikte silah arkadaşlığına dönüştü. O dönemde “Büyük Harp” olarak adlandırılan Birinci Dünya Savaşı’nda, Alman subaylar ilk kez Osmanlı Genelkurmayı ve büyük birliklerde komutanlık makamlarına getirildiler. Binbaşı Erich Serno da



Bu kitap,
Birinci
Dünya
Savaşı’ndaki
havacılık
faaliyetlerimiz
hakkında birinci el
kaynak niteliğinde.”



bunlardan biriydi ve Osmanlı Hava Gücü’nün komutanı oldu. Binbaşı Serno, Avrupa Doğu Cephesi’nde görev yaptığı çok kısa bir süre dışında, dünyadaki emsalleri ile aynı tarihlerde teşkil edilmiş olan Osmanlı havacılığının geliştirilmesi ve cephelerdeki etkinliğinin artırılması için önemli faaliyetlerde bulundu ve Birinci Dünya Savaşı’nda ay-yıldızlı bröve ile uçtu.

Çok önemli bir detayı atlama-
dan hemen belirtiyim: Kitapta,
Binbaşı Erich Serno’nun Tür-
kiye’de çekilmiş fotoğrafları,
görev raporu, Almanya uçuş
eğitimi ait fotoğrafları da
yer alıyor. Bu belgeler kitabın
çevirmenleri tarafından bizzat
Serno’nun Alman Askerî Ar-
şivi’ndeki (Bundesarchiv-Mi-
litärarchiv) şahsi dosyasından
alınma.



Kitabın çevirmenleri Emir Özgüner ve Emin Kurt'u sadece bir çevirmen olarak görmek yanıltıcı olabilir. Çünkü Özgüner ve Kurt, havacılık konusunda Türkiye'de uzman olan sayılı isimlerden ikisi. Böyle olunca kitapta zengin dipnotlarla karşılaşmanın yanı sıra Türkçe kaynaklarla karşılaştırmalara da rastlanıyor.

CASUSLAR VE CASUSLUK

Son yıllarda tarih ve espionaj alanlarına ilgi yeniden arttı. Bu sebeple de ardı ardına kitaplar yayınlanıyor. Özellikle Teşkilat-ı Mahsusa ile ilgili yeni eserler bu konudaki bilgi dağarcığımızı artırıyor. Daha önce bu sayfalara taşımıştım, Teşkilat-ı Mahsusa konusunda üç önemli eser var. Bunlardan biri, Arif Cemil'in Teşkilat-ı Mahsusa kitabı. İkincisi, Hüsamettin Ertürk'ün İki Devrin Perde Arkası ve tabii

ki Ahmet Tetik'in şu an için üç cildi yayınlanmış olan Teşkilat-ı Mahsusa Tarihi. "İstihbarat uzmanlarını" cirit attığı bu dönemde gerçek anlamda iyi eserler arada kaynıyor. İstihbaratla ilgili kitap okumak isteyenlere bu sayımızda önereceğim dört eser var.

Bunlardan ikisi Murat Yetkin imzasını taşıyor. Doğan Kitap tarafından yayınlanan bu iki eserden biri, Meraklısı İçin Entrikalar Kitabı diğeri ise Meraklısı İçin Casuslar Kitabı... Her iki kitapta da ilginç bilgiler yer alıyor. Bir solukta okuyacağınıza eminim. Bir de 1971'de yayınlanan Beyaz Kitap var. Bu kitapta ABD'nin 6. Filo askerlerinin denize dökülüşünün yer aldığı çok güzel ve orijinal fotolar dikkat çekiyor. Sahaflarda bulursanız "Başbakanlık" tarafından yayınlanan bu kitabı edinmek iyi olacaktır. Dikkatinizi çekti mi



İstihbarat uzmanlarının cirit attığı bu dönemde gerçek anlamda iyi eserler arada kaynıyor. İstihbaratla ilgili kitap okumak isteyenlere bu sayımızda önereceğim dört eser var.
Bunlardan ikisi Murat Yetkin imzasını taşıyor. Doğan Kitap tarafından yayınlanan bu iki eserden biri, Meraklısı İçin Entrikalar Kitabı diğeri ise Meraklısı İçin Casuslar Kitabı...
Her iki kitapta da ilginç bilgiler yer alıyor. Bir solukta okuyacağınıza eminim.



bilmiyorum ama Beyaz Kitap'ın yayınevi "Başbakanlık"ı tırnak içine aldım. Neden mi? Eskiden istihbaratçılara nerede çalıştığını sorduğunuzda "MİT" demezler, "Başbakanlık" derlerdi. Bunu da küçük bir bilgi olarak buraya ilıştireyim.

Bu sayımızda önereceğim dördüncü kitap ise TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları tarafından yayınlanan ve Clive Gifford imzasını taşıyan Casuslar ve Casusluk. Petek Bulut tarafından Türkçeye kazandırılan kitap yeni başlayanlar için biçilmiş kaftan. Hele ortaokul ve lisede okuyan çocuğunuz varsa ve istihbarat alanına meraklıysa bu eseri kesin hediye edeceğinizi düşünüyorum. Kitabın adı soğuk ama kendisi öyle değil çünkü casusluk sanatını anlatan eğlenceli bilgiler içeriyor.

ARAÇLAR VE SİLAHLAR

Her yeri saran dijital dönüşüm büyük vaatler sunsa da kritik bir dönüm noktasındayız: Dünya, bilgi teknolojisini hem güçlü bir araca hem de dehşet verici bir silaha dönüştürmüş durumda. Yapay zekâ gibi giderek daha da güç kazanan icatların belirlediği bir çağı yönetmek için yeni yaklaşımlar gerekeceği ortada.

Türkçeye Kadir Yiğit Us tarafından çevrilen ve Kronik Kitap tarafından yayınlanan Araçlar ve Silahlar-Dijital Çağın Vaatleri ve Tehlikeleri'nde Microsoft'un kıdemli yöneticileri Brad Smith ve Carol Ann Browne, çağımızın en dikenli meseleleriyle karşı karşıya kalan dünyanın en büyük teknoloji şirketlerinden birinin kokpitinden büyüleyici bir anlatı sunuyor. Acaba bu yeni çağda kamu güvenliği, bireysel kolaylık ve kişisel gizlilik ara-

sında doğru dengeyi nasıl kuracağız? Ülkelerimizi, işletmelerimizi veya kişisel yaşamlarımızı yıkmak üzere bu teknolojiyi kullanan siber saldırılara karşı kendimizi nasıl koruyacağız? Tüm toplumlarda dalga dalga görülen ekonomik etkilerini nasıl yöneteceğiz? Acaba çocuklarımızın iş bulabileceği bir dünya mı yaratıyoruz? Yoksa kontrol bile edemeyeceğimiz bir dünya mı?

Peki, tüm bunlarla nasıl mücadele edeceğiz? Bu büyük teknolojiyi “ehliştirmek” kolay olmayacak belki ama Araçlar ve Silahlar bu işe nereden başlayacağını gösteriyor.

DİJİTAL GELECEK

İnsan ilişkilerinde büyük bir değişim çağının eşiğindeyiz. Siyasi, ticari ve kültürel hayat değişiyor. Sanayi çağının merkezî, hiyerarşik ve standartlaştırılmış yapıları, yerlerini tamamen farklı bir şeye bırakıyor: Gelişmekte olan dijital çağın ekonomisine.

Johnny Ryan imzalı İnternetin Geçmişi ve Dijital Gelecek isimli kitap, 2019 yılında TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları arasından raflardaki yerini aldı. Birsen Keleş tarafından Türkçeye kazandırılan eserde, İnternet’in 1950’lerden günümüze uzanan gelişim hikâyesi anlatılıyor. Savaş, terörizm, entelektüel özgürlük, telif hakkı ihlali ve sansür gibi alanlarda birey ile devlet arasındaki güç dengesinin nasıl değiştiği konu ediliyor. Bu çalışmasında Johnny Ryan, İnternet’in siyasi kampanyaları nasıl dönüştürdüğünü inceliyor, İnternet ağının kendine güvenen niş tüketicilerden oluşan yeni sanal nüfusu nasıl

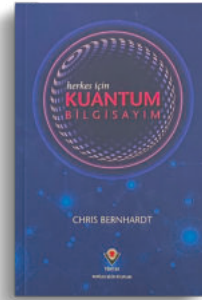
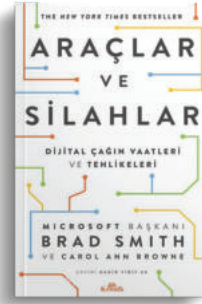
özgürleştirdiğini irdeliyor ve nokta-com patlamasının küçük firmalara dijital pazarlamanın gücünden faydalanmayı nasıl öğrettiğini açıklıyor.

Dr. Johnny Ryan, The Irish Times gazetesinin Teknolojik Buluşlar ve Yenilikler Başyazarı. Aynı zamanda, Cambridge Üniversitesi İşletme Fakültesi bünyesindeki dijital çevre stratejisi ve pazarlama grubunun çalışma ortaklarından biri ve bu kitapta dijital geleceğin medyasını, siyasetini ve işletmelerini şekillendiren yeni trendlere ışık tutuluyor. Soğuk Savaş döneminin devlet kontrollü sistemlerinden günümüzün bulut bilişimine, kullanıcı tarafından oluşturulan içeriğe ve yeni evrensel ortak varlıklara kadar birçok trend ele alınıyor.

HERKES İÇİN KUANTUM BİLGİSAYIM

Bu sayımızda dikkatinize sunacağım son kitap, Chris Bernhardt imzalı Herkes İçin Kuantum Bilgisayım. Dumanı üstünde tutuyor desek yanlış olmaz çünkü Kasım 2023’te TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları tarafından yayınlandı ve Dr. Özlem Salehi Köken ve Zeki Can Seskir tarafından Türkçeye kazandırıldı. Kuantum bilgisayarım, yirminci yüzyıl fiziğindeki en çarpıcı fikirlerden bazılarını bilgisayarıma ilişkin tamamen yeni bir düşünme biçimiyle birleştiren, yenilikçi bir alan.

Chris Bernhardt bu kitapta, kuantum bilgisayarına lise matematiğiyle arası iyi olan herkesin anlayabileceği bir giriş sunuyor. Kübitleri, dolanıklığı, kuantum uzaktarımı, kuantum algoritmaları ve kuantumla ilgili diğer konuları genel okura



mümkün olduğunca net bir biçimde açıklıyor.

Kendisi de bir matematikçi olan Bernhardt, matematiği elinden geldiğince basitleştirerek onun nasıl çalıştığını ve ne anlama geldiğini gösteren temel örnekler sunuyor.

Bernhardt kitabına, kuantum bilgisayarının temel birimi olan kübiti tanıtip onun nasıl ölçülebileceğini açıklamakla başlıyor. Ardından matematik açıklamanın sözel tanımlamadan daha kolay olduğunu söylediği dolanıklık kavramını tartışıyor ve iki kübitin dolanıklığı durumunun ne anlama geldiğini gösteriyor. Kuantum kriptografisini tanıttırıyor ve klasik bilgisayardaki standart konuları (bitler, geçitler ve mantık) özetleyerek Edward Fredkin’in dâhiyane fikri olan bilardo topu bilgisayarı anlatıyor. Ardından kuantum geçitlerini, kuantum algoritmaların hızını ve kuantum bilgisayarların yapımını ele alıyor.

Kitabın sonunda okurlar, kuantum bilgisayarım ile klasik bilgisayarımın iki farklı disiplin olmadığını ve kuantum bilgisayarımın, bilgisayarımın temel biçimi olduğunu anlıyorlar. Dolayısıyla şunu da: En temel bilgisayarım birimi bit değil, kübittir. Keyifli okumalar...

**DNA'sında
İnovasyon Var!**

8x8

DERMAN





**KOLUMAN
TECH**





ALWAYS READY FOR SOLUTIONS

Different Approach, Sustainable Production Method

GSI DEFENCE.com